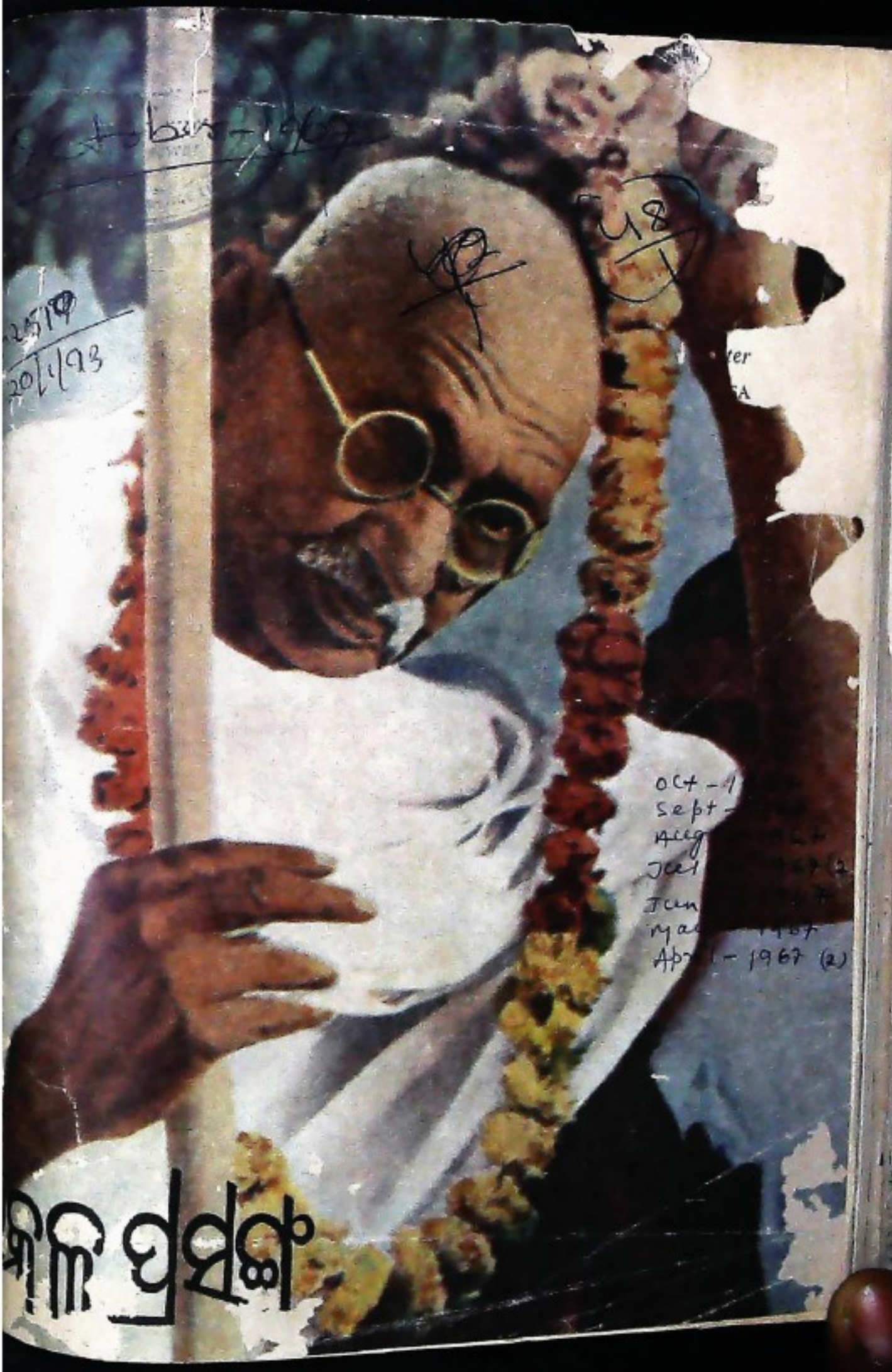
କୃଷି ପ୍ରସଙ୍ଗ

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୭ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜ୍ୟପାଳ ଡକ୍ଟର ଅଯୋଧ୍ୟାନାଥ ଖୋସଲ୍ଲା ରାଜଭବନଠାରେ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳର
ନୂତନ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଶପଥପାଠ କରାଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ବନମାଳି ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ପୂର୍ବତନ ଉପମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ମୁରଲି ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର
ମନ୍ତ୍ରୀପଦରେ ଏବଂ ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ତ୍ରିପାଠୀ, ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ମୁଣ୍ଡା ଓ ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ପ୍ରଧାନ ଉପମନ୍ତ୍ରୀପଦରେ ଶପଥପାଠ କରିଥିବେ

ଚିତ୍ର—ଶ୍ରୀ ମୁରଲି ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର ଶପଥପାଠ କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଶ୍ରୀ ବନମାଳି ପଟ୍ଟନାୟକ, ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ତ୍ରିପାଠୀ
ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ମୁଣ୍ଡା ଓ ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ପ୍ରଧାନ ଅଛନ୍ତି ।

ରାଜ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଉପଦେଷ୍ଟା ବୋର୍ଡ଼ର ବୈଠକ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯ ତାରିଖରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା
ଚିତ୍ର—ଇସ୍ପାତ (ଖଣି ଓ ଧାତୁ) ବିଭାଗ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ହରିହର ପଟେଲ ବୈଠକରେ ସଭାପତିତ୍ୱ କରୁଛନ୍ତି ।

MESSAGE

Deputy Chief Minister
BHUBANESWAR, ORISSA

No date is more inspiring in its nature and more far-flung in the flight of its imagination than the 15th August. Fourteen precious years have since [illegible] mile stone in the annals of our national progress and

Fourteen years ago we got our freedom. This was the freedom to mould our destiny. All these years we are trying to build up our country. We have done much, but more remains to be done. Freedom for our country remains yet to mean freedom from poverty. Hunger still knocks at millions of doors of our countrymen. Want still stalks the land in all its nakedness. Diseases still take a heavy toll. Freedom means very little for a man whose children are condemned to grope about in ignorance. All these have to change. The Five-Year Plans are programmes to carry us on this road. The Third Plan is before us. This is a challenge to us as a people, and we must take it up in right earnest and fulfil its object in letter and in spirit.

In Orissa we have dreamt to make our State great. We have started with a new Plan, a new venture to banish illiteracy, ignorance, ill health. We want to abolish poverty from Orissa once for all. To begin with, we have set out a modest programme before us. We want to have no thatched house in our villages. We want to provide drinking water in rural areas, school for children and medical facilities for the sick. Every citizen is to receive these facilities.

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୬ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜ୍ୟପାଳ ଡକ୍ଟର ଅଯୋଧ୍ୟାନାଥ ଖୋସଲା ରାଜଭବନଠାରେ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳର ନୂତନ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଶପଥପାଠ କରାଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ବନମାଳି ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ପୂର୍ବତନ ଉପମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ମୁରଲି ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀପଦରେ ଏବଂ ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ତ୍ରିପାଠୀ, ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ମୁଣ୍ଡା ଓ ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ପ୍ରଧାନ ଉପମନ୍ତ୍ରୀପଦରେ ଶପଥପାଠ କରିଥିବେ ।

B. Patnaik

MESSAGE

Deputy Chief Minister
BHUBANESWAR, ORISSA

No date is more inspiring in its nature and more far-flung in the flight f its imagination than the 15th August. Fourteen precious years have since olled by, each year being mile-stone in the annals of our national progress and volution. A little more then a decade back we were a subject nation. Our only spiration then was to free ourselves from the shackbes of our imperialist asters. Those days of struggle now constitute pages of our history. In spite of ll ills of British rule at least in one respect it did something good to India by consolidating all heterogenous elements into one strong entity whereby a ational consciousness was developed and applied against the alien Masters n different forms at different stages. The Indian National Congress which was the epitome of this consciousness soon assumed the character of a revolutionary organisation, and under the banuer of the Father of the Nation, the sage of Savarmati, all of us rallied together and won the freedom. Our struggle was unique in its character; it was never tainted by blood-shed, nor was there any hatred or ill-will against the Britishers. Our battle cry was 'Truth and non-violence' the other name of peace, tranquillity and love.

We have no doubt won our freedom. But bare freedom is of no avail to a hungry and frustrated soul. We have to fight against the demon of ignorance, poverty and pestilence. We have taken upon ourselves the self-imposed task of a socialistic pattern of society whereby we could eliminate all social disabilities and inequities and take steps to multiply our national income and make a fair and equitable distribution of the same. These are colossal

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୬ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜ୍ୟପାଳ ଡକ୍ଟର ଅଯୋଧ୍ୟାନାଥ ଖୋସଲା ରାଜଭବନଠାରେ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳର ନୂତନ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଶପଥପାଠ କରାଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ବନମାଳି ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ପୂର୍ବତନ ଉପମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ସୁରେଶ ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱରେ ଏବଂ ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ତ୍ରିପାଠୀ, ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ମୁଣ୍ଡା ଓ ଶ୍ରୀ ରଙ୍ଗାଧର ପ୍ରଧାନ ଉପମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱରେ ଶପଥପାଠ କରିଥିଲେ ।

B. Patnaik

MESSAGE

Deputy Chief Minister
BHUBANESWAR, ORISSA

No date is more inspiring in its nature and more far-flung in the flight ts imagination than the 15th August. Fourteen precious years have since ed by, each year being mile-stone in the annals of our national progress and lution. A little more then a decade back we were a subject nation. Our only ration then was to free ourselves from the shackbes of our imperialist ters. Those days of struggle now constitute pages of our history. In spite of lls of British rule at least in one respect it did something good to India by solidating all heterogenous elements into one strong entity whereby a ional consciousness was developed and applied against the alien Masters different forms at different stages. The Indian National Congress which was epitome of this consciousness soon assumed the character of a revolutionary anisation. and under the banuer of the Father of the Nation, the sage of varmati, all of us rallied together and won the freedom. Our struggle was ique in its character; it was never tainted by blood-shed, nor was there any tred or ill-will against the Britishers. Our battle cry was 'Truth and non-lence' the other name of peace, tranquillity and love.

We have no doubt won our freedom. But bare freedom is of no avail to hungry and frustrated soul. We have to fight against the demon of norance, poverty and pestilence. We have taken upon ourselves the self-nposed task of a socialistic pattern of society whereby we could eliminate all cial disabilities and inequities and take steps to multiply our national income nd make a fair and equitable distribution of the same. These are colossal

tasks requiring wide and intensive planning and implementation of the same to their minutest details so as to ensure a rapid and sustained development of our national life.

Our legacy is different. Our approach to human evolution is not confined to material well-being, but we are more concerned in our spiritual growth and upbringing. All nations of the world are anxiously looking forward to the onward march of our progress, not because of our military strength or material power but because of our strength of character and mission of peace and good-will.

In a world which is now torn by mutual rancour and strife, and the greatest feat of scientific achievement is being used for the total annihilation of the human race, India alone stands committed to upholding the ideal of fraternity and love and is like a beaconing star amongst the warring nations of the world to give them lead and light to achieve these ideals.

So on this Memorable Day let us all take the pledge of dedicating our life and activity for the common good of our country and stand by the ideal of 'Panchashila' which alone can save the world from the total annihilation of a nuclear war.

JAI HIND

Biren Mitra

ପୂଜା ଅବସରରେ———

"ଧ୍ୟାୟେତ୍ ..... ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଦାଂ, ଦୁର୍ଗାଂ, ବରଦାଂ, ଭକ୍ତବତ୍ସଳାଂ

ବଦ୍ୟା, ବୁଦ୍ଧି, ଜ୍ଞାନ, ବଳ, ବଙ୍ଗମ ପ୍ରଭୃତିର
ମୂଳ ଉପାଦାନ ଶରୀରର ଅଖଣ୍ଡ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ
ଏବଂ
ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା ଏବଂ ରୋଗର ନିରାକରଣ ପାଇଁ
ବଶୁଦ୍ଧ ଔଷଧ, ପ୍ରଜ୍ଞାଣ ଚକତ୍ସକଙ୍କ ନିଦାନ,
(ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଉପଦେଶ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ)

———

କୌଣସି ରୋଗରେ ବିବ୍ରତ ନ ହୋଇ ରୋଗର ବିବରଣୀ ସହ ନମ୍ନଲିଖିତ ଠିକଣାରେ
ପତ୍ରାଳାପ କରନ୍ତୁ ।

ସମସ୍ତ ପତ୍ର ଅତି ଗୋପନ ରଖାଯାଏ ଏବଂ ବନାଖର୍ଚ୍ଚରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବଆଯାଏ

ପଣ୍ଡିତ କବରାଜ—ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ତ୍ରିପାଠୀ ଶର୍ମା

ମେନେଜଂ ଡରେକ୍ଟର

ଉତ୍କଳ ଆୟୁର୍ବେଦିକ ସମବାୟ ଫାର୍ମାସି ଲି:

ଆସିକା—ଗଞ୍ଜାମ

ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ

୨୪ଶ ଭାଗ | ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୭୭ | ଆଶ୍ୱିନ ୧୮୮୯ | ୩ୟ ସଂଖ୍ୟା

ସୂଚୀପତ୍ର

ପୃଷ୍ଠା

୧ । ମହତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ (ରକ୍ତାଳିତ ପୁଙ୍କ ଜୀବନ), ଶ୍ରୀ ଦୀନବନ୍ଧୁ ମହାନ୍ତି ।

୨ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଅନେକ ଆତ୍ମ ଜୀବନରେ ଥାଆନ୍ତୁ, ଡକ୍ଟର ଦୁଗେଶକୁମାର ମହାନ୍ତି ।

୩ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ ଜାତୀୟ ଆୟ, ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମନାଭ ମିଶ୍ର ।

୪ । ଜଳ ବଣ୍ଟନ-ଏକ ମୂଳ ଅର୍ଥନୈତିକ ଉତ୍ସ, ଡଃ କେ. ଏଲ. ରାଓ ।

୫ । ରପ୍ତାନି ବାଣିଜ୍ୟର ନୂତନ ଦିଗ ..

୬ । ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାକାଳରେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ, ଶ୍ରୀ କେ. ସ. ଗୁପ୍ତ ।

୭ । ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ—ଲୁପ୍ ଗ୍ରହଣ ..

୮ । ଔଦ୍ୟୋଗିକ ଶିଳ୍ପ ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ..

୯ । ବନ୍ୟାଉପଦ୍ରବ ଅଞ୍ଚଳରେ ସାହାଯ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା

୧୦ । 'ବାଘୁ' ସ୍ୱରଣେ (କବିତା), ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ ।

୧୧ । ଗାନ୍ଧି ଶତବାର୍ଷିକୀ, ୧୯୬୯ ..

୧୨ । ଆମ ଗ୍ରନ୍ଥ୍ୟ ..

ପ୍ରକାଶନ—ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ୧୫ ତାରିଖ

ଅସ୍ଥାୟୀ ସଂପାଦକ **ଶ୍ରୀ ବଶ୍ୱଜିତ ଦାସ,**
ଇନ୍‌ଫରମେସନ୍ ଅଫିସର

ମୂଲ୍ୟ—ବାର୍ଷିକ ୫ ୬·୦୦ ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା ୫ ୦·୧୨

ପ୍ରକାଶକ—**ସ୍ୱରାଷ୍ଟ୍ର (ଲୋକସମ୍ପର୍କ) ବିଭାଗ ଓଡ଼ିଶା**

ଟେଲିଗ୍ରାମ—ଗଭ୍ନ୍ମେଣ୍ଟ ପ୍ରିଣ୍ଟ

ଗାନ୍ଧି ଜନ୍ମଜୟନ୍ତୀ, ଗାନ୍ଧି ଆଦର୍ଶ, ଗାନ୍ଧିବାଦ ଓ ଗାନ୍ଧି ଚର୍ଚ୍ଚା ଅନବରତ ଚାଲି ଏ ଜାତି ପଶ୍ଚାତ୍‌ପଦାର ଶୃଙ୍ଖଳ ଛିନ୍ନଭିନ୍ନ, ମୁକ୍ତ ବାୟୁ ବହୁଛି ! ଗାନ୍ଧି ଚର୍ଚ୍ଚା ପ୍ରତିଦିନ ଦିବସ ଓ ଆଜି ମଧ୍ୟରେ ଦେଶିବ ମୃଗ ତତ ଶୁଦ୍ଧି ଦେଖିଲେ ଅତିଥି ହେବ ନାହିଁ । କଶ୍ମିନ୍‌କାଳ ସମସ୍ତ ଆସିଛି ସେତେବେଳେକ ଆମେ ଚର୍ଚ୍ଚା ଓ ଅନୁଶୀଳନ କରିବା କଥା ସେ ତେତେଦୂର ଗାନ୍ଧି ଗଢିବା ଆମେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିଅଛେ ଓ ଆହୁ କେତେ ବାକି ରହିଛି । ଉକ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏହା ସଂଖ୍ୟାରେ ଉତ୍କଳର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଗାନ୍ଧିବାଦ ଆଲୋଚନା କରି ପାରିଛୁ ! ଆମେ ପାଦ୍ଧା କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବୁ ସେ ସବୁ ବସ୍ତୁସ୍ୱ ଆମ ମନରେ ଆସୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେବ ଓ ପାଦ୍ଧା ଆମେ ପାଇନ କରିପାରୁ ନାହିଁ, ତାହା ପାଇନ ହେବେ ସମସ୍ତ ମାନବ ସମାଜ ଆଗରେ ଏ ଜାତିକୁ ଆମେ ଅଦୃଶ୍ୟ କରି ପାରିବା ! ତାହାଦ୍ୱାରା ଜାତିର ଦିଗାକୁ ଆମେ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଦେଇ ପାରିବା !

ଗାନ୍ଧି ଜନ୍ମଶତୀ ପୂଣ୍ୟ ଅବସରରେ 'ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ' ତାହାର ଦିଗାକୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜନସ୍ତ ଶୁଭାଶିଷ ଜ୍ଞାପନ କରୁଛି ।

—ସମ୍ପାଦକ—

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି

(ରାଜନୀତି ପୂର୍ବ ଜୀବନୀ)

ଶ୍ରୀ ହରିହର
ପଟେଲ

"ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଗ୍ରେଲଣ୍ଡଙ୍କ କଥା ଚିନ୍ତା ଟଲଷ୍ଟୟ ମୋର ମନେ ପଡ଼ନ୍ତି; ଯେତେ- ଲେନିନ୍‌ଙ୍କ କଥା ଭାବେ ନେପୋଲିୟନ୍ ମନେ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ବିଷୟରେ ନରେ ମୋର ମନେ ପଡ଼େ ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କ କଥା। ଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ର ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ଭାସି ଉଠେ। ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଦୈବ ପୁରୁଷ ଥିଲେ। ସେ ସହିଷ୍ଣୁତା (Non-istance) ର ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ ପାଇଁ ନ ବିତାଇ ଦେଇଥିଲେ; ସଇତାନର କୁପ୍ରଭାବ କରି ସେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ସ୍ୱର୍ଗ ରାଜ୍ୟ ସ୍ଥାପନାର ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ। ଗାନ୍ଧିଙ୍କର ମଧ୍ୟ ସେହି ଚେଷ୍ଟା।"

—ରେଭେରେଣ୍ଡ ହାମ୍‌ସ—

"ତୁଳସୀ ଦୁଇ ପତ୍ରରୁ ବାସେ।" ମୋହନ ଦାସ ମ ଚାନ୍ଦ ଗାନ୍ଧି ଏକ ମହାମାନବ, ମହାତ୍ମା ରୂପେ ଶିତ ହେବେ, ଏହାର ସୂଚନା ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଭାଗରୁ ମିଳିଥିଲା।

ଜ ପ୍ରସଙ୍ଗ, ଅକ୍‌ଟୋବର—୧୯୬୭

ମୋହନ ଦାସ କରମ ଚାନ୍ଦ ଗାନ୍ଧି ୧୮୬୯ ଅକ୍ଟୋବର ୨ ତାରିଖ ଦିନ ପୋରବନ୍ଦରରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ପୋରବନ୍ଦରକୁ ସୁଦାମାପୁରୀ ବୋଲି କହନ୍ତି। ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କ ନାମ କରମ ଚାନ୍ଦ ଗାନ୍ଧି ଓରଫ୍ କାବା ଗାନ୍ଧି। ସେ ଉତ୍ତମଚାନ୍ଦ ଓରଫ୍ ଓତା ଗାନ୍ଧିଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ଥିଲେ। କାବା ଗାନ୍ଧି ରାଜଦରବାରରେ କାମ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ରାଜକୋଟ ଓ ଓ୍ୱାଙ୍କାନିର ଷ୍ଟେଟ୍‌ମାନଙ୍କରେ କେତେକ ବର୍ଷ ଦେଓ୍ୱାନ୍ ରୂପେ କାମ କରିଥିଲେ। ସେ ଚାରିଥର ବିବାହ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଚତୁର୍ଥ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁତଳୀ ବାଈ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦରୀ ଥିଲେ। ତାଙ୍କ ଗର୍ଭରୁ କାବା ଗାନ୍ଧିଙ୍କର ଚାରିଟି ପୁଅ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି ହେଉଛନ୍ତି ସବା ସାନ।

କାବା ଗାନ୍ଧି ସେପରି କିଛି ବିଶେଷ ଶିକ୍ଷା ପାଇ ନ ଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ସଂସାରିକ ନାନା ବିଷୟରେ ତାଙ୍କର ଯଥେଷ୍ଟ ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିଲା ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ସେ ଦେଓ୍ୱାନ ପରି ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସୁଚାରୁ ରୂପେ ତୁଲାଇ ପାରିଥିଲେ। ସେ ସାହସୀ, ସତ୍ୟବାଦୀ ଏବଂ

ବଦାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସାଧୁତା, ନିରପେକ୍ଷତା ଏବଂ ନିଷ୍ଠା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁଖରୁ ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣାଯାଉଥିଲା ।

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମା ପୁତଳୀ ବାଈ ମଧ୍ୟ ଧର୍ମ ପରାୟଣା ଏବଂ ସାଧ୍ୱୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ । ନାନା ବ୍ରତ, ଉପବାସ ମଧ୍ୟରେ ସେ ତାଙ୍କ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରୁଥିଲେ । ଏପରିକି ଅସୁସ୍ଥତା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ କଛି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଘଟୁ ନ ଥିଲା ।

ଜୀବନର ବାଲ୍ୟାବସ୍ଥାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ବିଦ୍ୟା, ବୁଦ୍ଧିର ସେପରି କଛି ପରିଚୟ ମିଳି ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଅନେକ ଘଟଣାରେ ତାଙ୍କର ମତିଗତିରୁ ଚରିତ୍ରର ଉତ୍କର୍ଷତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବହୁ ଆଭାସ ମିଳିଥିଲା । ସେ ଭାରତର ରାଜନୀତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାଗନେଇ ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ନେତୃତ୍ୱ ଦେବେ, ଏହା ହୁଏତ ସେତେବେଳେ ଭାବି-ପାରିବା ସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସାମାଜିକ ସଂସ୍କାର ପାଇଁ ପ୍ରବଳ ଆକାଂକ୍ଷା ଏବଂ ନୈତିକତା ତାଙ୍କ ଜୀବନକୁ ପ୍ରତିପାଦରେ ପ୍ରତିଭାତ କରୁଥିଲା ।

ସେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧାରଣ ବାଳକମାନଙ୍କ ପରି ଥିଲେ । ପୋରବନ୍ଦରର ଏକ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ସାତ ବର୍ଷ ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ପାଠ ପଢ଼ିଥିଲେ । ତା' ପରେ ସେ ବାପାଙ୍କ ସହିତ ରାଜକୋଟ ଚାଲିଗଲେ । ସେଇଠି ତାଙ୍କର ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ବାର ବର୍ଷ ବୟସରେ ସେ ସେଠାରୁ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ସ୍ଥାନୀୟ ହାଇସ୍କୁଲରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେଲେ । ବାଳକ ଥିବା ସମୟରେ ସେ ବଡ଼ ଉରୁଆ ଥିଲେ ଏବଂ ସହପାଠୀମାନଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରାୟ ମିଶାମିଶି କରୁ ନ ଥିଲେ ।

ଦିନେ ସ୍କୁଲ ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟର ତାଙ୍କ ସ୍କୁଲ ପରିଦର୍ଶନରେ ଆସିଥିଲେ । ସେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଲେଖିବାପାଇଁ କହି ଗୋଟିଏ ପାଠ ଡାକିଲେ । ଲେଖିବାରେ ଗାନ୍ଧି ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦର ବନାନ ଭୁଲ ଲେଖିଲେ । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବସିଥିବା ପିଲାଟିଏ ସେ ଶବ୍ଦଟି ଠିକ୍ ଭାବରେ ଲେଖିଥିଲା ଏବଂ ମାଷ୍ଟର ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ବରାବର ସେ ପିଲାର ସ୍ଲେଟ୍‌ରୁ କପି ବା ନକଲ କରିବା ପାଇଁ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଉଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧି କେବେ ନକଲ କରି ନଥିଲେ । ଶିକ୍ଷକ ତାଙ୍କୁ ନକଲ କରିବାପାଇଁ ଇଙ୍ଗିତ ଦେବାରେ ସେ ସ୍ତମ୍ଭିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷକ, ଛାତ୍ରମାନେ ଯେପରି ନକଲ କରି ନ ପାରିବେ ସେଇ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପରିଦର୍ଶନ କରି ଜଗନ୍ତି ସେ ପୁଣି କପି କରିବାପାଇଁ କିପରି ଇଙ୍ଗିତ ଦେଉଛନ୍ତି, ଏକଥା ସେ ମୋଟେ ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଶିକ୍ଷକଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ତ୍ରୁଟି ହେତୁ ତାଙ୍କ ମନରେ ବହୁତ ଦୁଃଖ ହେଲା । ତଥାପି ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ ବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ ବରାବର ଅକ୍ଷୁନ୍ନ ରହିଲା । ସେ ଗୁରୁଜନ-ମାନଙ୍କର କଥା ମାନିବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ପାଇଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କର ଦୋଷଗୁଣ ବାଛିବାପାଇଁ ନୁହେଁ ।

"ଯାହା ପ୍ରେମଦ୍ୱାରା ଅର୍ଜିତ ତାହା ଚିରସ୍ଥାୟୀ । ଯାହା ଘୃଣା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ତାହା ଜୀବନ ପ୍ରତି ଘୃଣା ସବୁଦିନ କାରଣ ତାହା ଘୃଣାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଏ ।

ଘୃଣାର ହ୍ରାସ ଓ ପ୍ରେମର ବୃଦ୍ଧି ଘଟାଇବାହିଁ ମାନବର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।"

"ତ୍ୟାଗହିଁ ମନୁଷ୍ୟକୁ ପଶୁଠାରୁ ପୃଥକ କରେ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ପଢ଼ିବାପାଇଁ ତାଙ୍କ ବାପା 'ଶ୍ରବଣ ଭକ୍ତି' ନାଟକ ବହିଟିଏ କିଣି ଆଣିଥିଲେ । ସେ ରେ ଶ୍ରବଣ କୁମାରଙ୍କର ପିତୃମାତୃ ଭକ୍ତି ଏବଂ ବା ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ଉକ୍ତ ବହିଟି ଙ୍କ ମନରେ ଏକ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟିକରି ଗଭୀର ଖାପାତ କଲା । ତା' ପରେ ଦିନେ ସେ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ଙ୍କ ଅଭିନୀତ ହେଉଥିବାର ଦେଖିଲେ । ସେ କରୁ ପ୍ରେରଣା ଲାଭକରି ଜୀବନରେ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସତ୍ୟର ଅବଲମ୍ବନ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ସମସ୍ତ ର ତ୍ୟାଗ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ସକାଶେ ସେ ଦୃଢ଼ ଳ୍ପ କରିନେଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ସେ ନ ଜ୍ଞାନ ସଂଗ୍ରହ କରି ସାରିଥାନ୍ତି । ହିନ୍ଦୁ ବିଭିନ୍ନ ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ତଥା ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ମନୋଭାବ ଅତି ଉଦାରଥିଲା । ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ମୁସଲମାନ, ଏବଂ ଜୈନ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ସେମାନେ ନ ସମୟରେ ଆସି କାବା ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ସହିତ ନିଜ ଧର୍ମ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତି । ଗାନ୍ଧି ଏବଂ ସମ୍ମାନର ସହିତ ସବୁ ଶୁଣୁଥାନ୍ତି । ସବୁ ଶୁଣି ସବୁ ଧର୍ମ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଏକ ଉଦାର ଭାବ ଜାତ ହେଲା । ତାଙ୍କର ଦୃଢ଼ ଧାରଣା ସେ ସବୁ ନୈତିକତାର ମର୍ମ ହେଲା ସତ୍ୟ; ସେ ତାକୁଇ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଆଗେଇ ଚାଲିବେ । ଅନେକ ଗୁଜରାଟି ବହିରୁ ସେ ପାଠ ପଢ଼ିଲେ—'କିଏ ଅନିଷ୍ଟ ବା ଖରାପ ବ୍ୟବହାର କଲେ ମଧ୍ୟ ତା ପ୍ରତି ଭଲ ହୁଅ, ସଦୟ ହୁଅ ।' ଏହି ଉପଦେଶ ତାଙ୍କ ମନ ଏବଂ ହୃଦୟରେ ବହୁ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଲା । ସେ ତାହାହିଁ ଜୀବନର ନୀତି ଓ ପନ୍ଥା ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିନେଲେ ।

ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ସେତେବେଳେ ତେର ବର୍ଷ କସ୍ତୁରବାଙ୍କ ସହିତ ବାପା ମା ତାଙ୍କର ବାହା କରି ଦେଲେ । କସ୍ତୁରବା ଅତି ଗୃହପରାୟଣା ସ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ । ବିନୟ ଏବଂ ଅଧ୍ୟବସାୟ ତାଙ୍କ ଭୂଷଣ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନ ମନୋଭାବ ଏବଂ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳତା ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ସେ ଶିକ୍ଷା ପାଇ ନଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର ମନରେ କିଛି ଦୁଃଖ ମଧ୍ୟ ନ ଥିଲା ।

କସ୍ତୁରବାଙ୍କ ସହିତ ବିବାହ ହେତୁ ଅଧ୍ୟୟନରେ ଗାନ୍ଧିଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା । ତାଙ୍କୁ ପୂରଣ କରିବା ସକାଶେ ଛଅମାସରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଶ୍ରେଣୀକରି ତାଙ୍କୁ ଡବଲ ପ୍ରମୋଶନ ଦିଆଗଲା । ସେ ଅଧ୍ୟବସାୟୀ ଥିବାରୁ ଏବଂ ତା ପୂର୍ବ ଶ୍ରେଣୀରେ ସୁରସ୍କାରମାନ ପାଇଥିବାରୁ ଶିକ୍ଷକ ତାଙ୍କୁ ସେ ସୁବିଧା ଦେଲେ କିନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ସମୁଦ୍ର ଭିତରକୁ କିଏ ଠେଲି ଦେଲାପରି ସେ ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ସେ ଠିକ୍ ଧରି ପାରୁ ନଥାନ୍ତି ତାଙ୍କ

"ମୁଁ ପେଉଁ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମର ଉପାସକ ତହିଁରେ ସାଂପ୍ରଦାୟିକତାର ଅବକାଶ ନାହିଁ । ମୁସଲମାନ ଧର୍ମ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମ, ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଓ ଯୋରୋଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଧର୍ମମାନଙ୍କରେ ଯାହା ସାରଭୂତ ଜିନିଷ ମୋ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମରେ ମୁଁ ସେ ସବୁକୁ ମାବେଶ କରାଇଅନ୍ତି ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ବିଫଳତା ହେତୁ ଶିକ୍ଷକ ବଦ୍‌ନାମ ପାଇବେ । ଏହି ଘାବନାରେ ବିବ୍ରତହୋଇ ସେ ନିଷ୍ଠା ଏବଂ ଅଧ୍ୟବସାୟର ସହିତ ପଢ଼ାପଢ଼ି କରୁଥାନ୍ତି । ପରିଶେଷରେ ସେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପାସ୍‌କରି ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୁବିଧାର ସାର୍ଥକତା ପ୍ରତିପାଦନକଲେ ।

ଗାନ୍ଧି ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ୁଥିବାବେଳେ ତାଙ୍କ ପିତା ଫିଶ୍ଚୁଲା ବା ଭଗନ୍ଦର ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ହେଲେ । ସେ ରୋଗ ଆଉ ଗୁଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ବହୁପ୍ରକାର ଚିକିତ୍ସା ବିଫଳ ହେଲା । ଗାନ୍ଧି ଦିନରାତି ବାପାଙ୍କ ସେବା କରୁଥାନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଦେହର କ୍ଷତମାନ ସଫାକରି ଔଷଧ ଲଗାଉଥାନ୍ତି ଓ ଗୋଡ଼ ଘଷୁଥାନ୍ତି । କସ୍ତୁରବାଙ୍କ ପ୍ରତି ଗାନ୍ଧିଙ୍କର ଆସକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଅତି ପ୍ରବଳଥିଲା ଏବଂ ସେ ମନେକରୁଥାନ୍ତି ଯେ ସେଇ ଆସକ୍ତି ତାଙ୍କ ପିତୃ-ସେବାରେ ବେଳେ ବେଳେ ବ୍ୟାଘାତ ଘଟାଉଥିଲା । ପରିଶେଷରେ ତାଙ୍କ ପିତା ଯେଉଁ ଦିନ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଚାଲିଗଲେ ସେ ଦିନ ଏହା ଅଷମଣୀୟ ହୋଇ-ପଡ଼ିଥିଲା । ସେ ତାଙ୍କ କାକାଙ୍କୁ ବାପାଙ୍କ ଯତ୍ନନେବାପାଇଁ ଗୁଡ଼ିଦେଇ ପତ୍ନୀଙ୍କ ସହିତ ଶୋଇବା ଘରେ ଥାଆନ୍ତି, ଏପରି ସମୟରେ ପିତା ସ୍ୱର୍ଗଗାମୀ ହେଲେ । ଏହି ଘଟଣାର ଉଲ୍ଲେଖକରି ଗାନ୍ଧିଜୀ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନରେ ଲେଖିଛନ୍ତି, "ପଶୁପରି କାମାତୁର ହୋଇ ନଥିଲେ ଜୀବନର ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୁଁ ବାପାଙ୍କଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିଯାଇ ନଥାନ୍ତି । ଗୋଡ଼ ଘଷୁ ଘଷୁ ମୋରି ବାଦୁରେ ଥାଇ ସେ ସ୍ୱର୍ଗବାସୀ ହୋଇଥାନ୍ତେ । ମୁଁ ଏ କଳଙ୍କ ପୋଛି ପାରୁନାହିଁ କି ଭୁଲି ପାରୁନାହିଁ ।"

ଜୀବନର ଅନୁଭୂତି ଓ ଅଭିଜ୍ଞତା, ନିଷ୍ପଟ ଏବଂ ନିଖଣ ଘାବରେ ଏପରି ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଅତି ବିରଳ ।

ଗାନ୍ଧି ୧୮୮୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ମେଟ୍ରିକୁଲେଶନ୍ ପାସ କଲେ । ତାପରେ ସାମଲଦାସ ଭବନରେ କଲେଜରେ ଯୋଗଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ସେଠି ଭଲ ନଲାଗିବାରୁ ପ୍ରଥମବର୍ଷରୁ ଘରକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ତାଙ୍କର ବଡ଼ଭାଇ ଏବଂ ମାଆ ପରେ ତାଙ୍କ ବାଉଷ୍ଟ ପଢ଼ି ବାପାଇ ବିଲାତ ପଠାଇଲେ । ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କ ମାଆ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଅମତ ହେଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପରେ ମା'ଆଙ୍କ ପାଖରେ ଗାନ୍ଧି ବିଲାତରେ ମଦ, ମାଂସ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ଛୁଇଁବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଶପଥ କରିବାରୁ ରାଜିହେଲେ । କଷ୍ଟେମଷ୍ଟେ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କ ସହାୟତାରେ ତାଙ୍କ ଯିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ସଂଗ୍ରହ ହେଲା ଓ ସେପେମ୍ବର ୪ ତାରିଖ ୧୮୮୭ ଦିନ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଗୋଟିଏ ଛୁଆକୁ ରାଜକୋଟରେ ଘରେ ଗୁଡ଼ି ସେ ବିଲାତ ଗଲେ ।

ବିଲାତର ସାଉଥ୍‌ହାମ୍ପଟନ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ଗୋଟିଏ ରାତି ଭିକ୍ଟେରିଆ ହୋଟେଲରେ ରହିଲେ । ସେ ବିଲାତରେଥିବା ଡକ୍ଟର ପି. ଜେ. ମେହଟାଙ୍କ ପାଖକୁ ଏକ ପତ୍ର ନେଇ ଆସିଥିଲେ । ସାଉଥହାମ୍ପଟନ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚି ଗାନ୍ଧି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ତାର କଲେ । ମେହଟା ସେଇଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆସି ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ଭେଟି ବିଲାତରେ ରହିବା ବସିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । ହୋଟେଲରେ ରହିଲେ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ପଡ଼ିବ ବୋଲି

"ଜୀବନରେ ନିଅଣ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ ନିଅଣ ସେ ସବୁକୁ ମୁଁ ଧର୍ମଭାବରେ ଭାବିତ ହୋଇ ଦେଖିଥାଏ ।"

—ଗାନ୍ଧି ଜୀ

ଶ୍ରୀ ମଣ୍ଡର ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଘରେ ପ୍ରାୟ ମାସେ ରହିଲେ । ତାପରେ ପଶ୍ଚିମ କେନ୍‌ସିଙ୍ଗଟନ୍‌ର ଆଙ୍ଗଲୋଇଣ୍ଡିଆନ୍ ହାଉସକୁ ଗଲେ ।

କେତେକ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ସେ ଲଣ୍ଡନରେ ମାଟ୍ରିକୁଲେଶନ୍ ପରୀକ୍ଷା ଘରୋଇଭାବରେ ଦେବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ । ପ୍ରଥମଥର ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ତାପରେ ପୁଣି ପଢ଼ାପଢ଼ିରେ ଲାଗି ପଡିଲେ । ସେଠାରେ ଏକ ନିରାମିଷ ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ରିକାରେ ଲେଖାଲେଖି ଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ନିରାମିଷ ସୋସାଇଟିର ଏକ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ହେଲେ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନାନାପ୍ରକାର ପରୀକ୍ଷା ନିଜେ ନିଜେ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

୧୮୯୦ରେ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ସହିତ ସେ ପୋର୍ଟସମାଉଥରେ ଏକ ନିରାମିଷ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେଲେ । ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ସମିତି ଉଭୟଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଘରେ ରହିବାକୁ ଦେଲେ । ସେ ଘରଟି ଖରାପ ଆଚରଣର ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ରହୁଥିବା ଏକ ବସ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏକଥା ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାରିକୁ ଜଣା ନଥିଲା । ସମ୍ମିଳନୀରୁ ଉଭୟେ ଏକ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଫେରି ଗୃହର ମାଲିକାଣୀଙ୍କ ସହିତ ତାସ ଖେଳିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ଏବଂ ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ନାନାପ୍ରକାର ଥଟ୍ଟା ଟାପରା ହେଲେ । କ୍ରମେ କ୍ରମେ ତାହା ଅଶ୍ଳିଳତା ଆଡ଼କୁ ଗଡିକଲା । ଗାନ୍ଧି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବରେ ପଡି ତାସ ଟେବୁଲ ଛାଡିଆସିଲେ ଏବଂ ଥଟ୍ଟା ତାମସାରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସେତିକିବେଳେ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ତାଙ୍କୁ ସତର୍କ କରିଦେଇ ସେ ସ୍ଥାନ ଛାଡି ଚାଲିଯିବାକୁ କହିଲେ । ଗାନ୍ଧି ବଡ଼ ଲଜ୍ଜିତ ଅନୁଭବ କରି ତାଙ୍କ କୋଠରୀକୁ ଚାଲିଗଲେ । ସ୍ଖଳନ ଏବଂ ପଥଚ୍ୟୁତିରୁ ରକ୍ଷା କରିଥିବାରୁ ଗାନ୍ଧି ପରେ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଗଭୀର କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ପରଦିନ ସେ ସମ୍ମିଳନୀ ଏବଂ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଛାଡି ଫେରିଗଲେ । ଫେରି ଆସି ପଢ଼ାପଢ଼ିରେ ମନଦେଲେ । ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଅଭ୍ୟାସଥିଲା ମୂଳ ବହି ପଢ଼ିବା ପାଇଁ । ଅର୍ଥ (key) ବହିଆଦି ପ୍ରତି ସେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଉନଥିଲେ । ୧୮୯୧ ଜୁନ୍ ମାସରେ ସେ ଓକିଲାତିରେ ଯୋଗଦେଲେ ଏବଂ ୧୧ ତାରିଖଦିନ ହାଇକୋର୍ଟରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ହେଲେ । ୧୨ ତାରିଖ ଦିନ ଘରକୁ ଫେରିବାପାଇଁ ଜାହାଜ ଚଢ଼ିଲେ ।

ବମ୍ବେରେ ପହଞ୍ଚି ବନ୍ଦରରେ ବଡ଼ ଭାଇଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ । ତାଙ୍କ ଠାରୁ ମାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଖବର ଶୁଣିଲେ ଏବଂ ଦୁଃଖରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇପଡିଲେ । ଭାଇଙ୍କ ସହିତ ରାଜକୋଟକୁ ଫେରି କିଛିଦିନ ସେଠାରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କ ଗହଣରେ କଟାଇଲେ । ତାପରେ ବମ୍ବେ ହାଇକୋର୍ଟରେ ଓକିଲାତି ଅଭ୍ୟାସ କରିବାପାଇଁ ଗଲେ । କିନ୍ତୁ କିଛି ସଫଳତା ଲାଭକରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଦିନେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଗୋଟିଏ ମୋକଦ୍ଦମା ତାଙ୍କର ହସ୍ତଗତ ହେଲା । ମୁନିବାଇ

"ମୋ ପକ୍ଷରେ ଦେଶହିତୈଷିତା ଗୌଣ, ଧର୍ମ ମୁଖ୍ୟ ।"

—ଗାନ୍ଧି ଜୀ

ନାମକ ଜଣେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ତିରିଶଟଙ୍କା ନେଇ ଅଦାଲତରେ ତାର ମୋକଦ୍ଦମା ଚଳାଇବାକୁ ରାଜିହେଲେ । ଏଇଟା ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମଥର । ସାକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଇଝାର ବା ଜେରା କରିବାରେ ସେ ବଡ଼ ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ ଏବଂ ମୋକଦ୍ଦମା ଚଳାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି କହି ସେ ଟଙ୍କା ଫେରାଇ ଦେଲେ ଓ ଘରକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କଲେ ଭଲରୂପେ ନ ଶିଖିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଆଉ କାହାରି ମୋକଦ୍ଦମା ହାତକୁ ନେବେ ନାହିଁ । ପରେ ପୋର ବନ୍ଦରରେ ଜଣେ ମୁସଲମାନ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିନା ଫିସ୍‌ରେ ଗୋଟିଏ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖିଦେଲେ । ଏହିପରି ବିନା ପଇସାରେ ଲେଖାଲେଖି କିଛିଦିନ ଚାଲିଲା । କିନ୍ତୁ ଏପରି କେତେ-ଦିନ ଚଳନ୍ତା । ସେ ବିଜ୍ଞାପନରୁ ପଢ଼ି ମାସିକ ୫୭୫ଙ୍କା ଦରମାରେ ଏକ ମାଷ୍ଟର ଚାକିରିପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାଜ୍‌ଏଟ୍ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ସେ କାମ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଏହିପରି ଛଅମାସ ପ୍ରାୟ ବମ୍ବେରେ କଟିଗଲା । ଘାଇ ପରିଶେଷରେ ତାଙ୍କୁ ରାଜକୋଟକୁ ଡକାଇନେଲେ । ତାଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ସେଇଠି ଗୋଟିଏ ଅଫିସ ଖୋଲି ଅର୍ଜି, ଦରଖାସ୍ତଆଦି ଲେଖାଲେଖି ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଘାଇଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସେଇଠି କଷ୍ଟେମଷ୍ଟେ ମାସକୁ ପ୍ରାୟ ୩୦୦ ଟଙ୍କା ମିଳିଯାଉଥିଲା ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ ସେଇଠିଥିବାବେଳେ ପୋରବନ୍ଦରର ଦାଦା ଅବଦୁଲ୍ଲା କମ୍ପାନୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଯାଇ ସେଇଠି ୪,୦୦୦ ପାଉଣ୍ଡ ଆଦାୟପାଇଁ ଏକ ମୋକଦ୍ଦମାରେ ଓକିଲଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ସକାଶେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସିଲା । କମ୍ପାନୀ ତାଙ୍କୁ ଯିବା ଆସିବା ୧ମ ଶ୍ରେଣୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ୧୦୫ ପାଉଣ୍ଡ ଦେବାପାଇଁ ରାଜିହେଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରି ୧୮୯୩ ଏପ୍ରିଲ ମାସରେ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଅଭିମୁଖେ ଚାଲିଲେ । ଜାହାଜରେ ଥିବାବେଳେ ସେ କାପ୍ତାନଙ୍କର ବଡ଼ ବନ୍ଧୁ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଜାହାଜ ଜାଞ୍ଜିବାର ପହଞ୍ଚିବା ପରେ କାପ୍ତାନ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏବଂ ଜଣେ ଇଂରେଜ ଲୋକଙ୍କୁ ବାହାରକୁ ବୁଲିଯିବା ପାଇଁ ଡାକିଲେ । ଜଣେ ଲୋକ ତିନିଜଣକୁ ଏକ ନିଗ୍ରୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଘରକୁ ନେଇଗଲା । ସେଇଠି ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କୋଠରୀ ଦେଖାଇ ଦେଲା । କୋଠରୀକୁ ପଶିଲା ପରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ବୁଝିଲେ ବାହାରକୁ ବୁଲିଯିବାର ଅର୍ଥ କଣ । ଜଣେ ବେଶ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ସେ ବଡ଼ ଶଙ୍କିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ନିଗ୍ରୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଯେତେ ଫୁକେତ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ସେପରି ଠିଆ ରହିଥାନ୍ତି । କିଛି ସମୟ ପରେ କାପ୍ତାନ ତାଙ୍କୁ ଡାକିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ରକ୍ଷା ପାଇଲି ବୋଲି ମନେକରି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ ସେପରି ପଶିଥିଲେ ସେହିପରି ବାହାରି ଆସିଲେ ।

ମେ ମାସ ଶେଷଆଡ଼କୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ନେଟାଲ ପୋର୍ଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । କମ୍ପାନୀଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି ତାଙ୍କୁ ପାଗ୍ଡୋଟି ନେଇ ନିଜ ଘରପାଖ ଏକ କୋଠରୀରେ ରଖାଇଲେ । ଦୁଇ ଦିନ ପରେ ଅବଦୁଲ୍ଲା ତାଙ୍କୁ

"ଯେଉଁଠାରେ ସତ୍ୟ ଅଛି ସେଠାରେ ଅଛି ଜ୍ଞାନ, ଯେଉଁଠାରେ ଜ୍ଞାନ ଅଛି ସେଠାରେ ଅଛି ପରମ ମଙ୍ଗଳ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଡରବାନ୍ କୋର୍ଟକୁ ଦେଖିବାପାଇଁ ନେଇଗଲେ । ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନାଇ ପଗଡ଼ି କାଢ଼ି ନେବାକୁ କହିଲେ । ସେ ରାଜିହେଲେ ନାହିଁ ଏବଂ ଅଦାଲତ ଗୃହ ଚାଲି ଆସିଲେ । ପରେ ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କ-ଠାରୁ ସେ ଜାଣିଲେ ଯେ ନେଟାଲର ନିୟମ ଅନୁସାରେ ମୁସଲମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାରତୀୟମାନେ କୋର୍ଟକୁ ପଶିବାପରେ ପଗଡ଼ି କାଢ଼ି ନେବା କଥା । ଗାନ୍ଧିଜୀ ତାପରେ ପଗଡ଼ି ପରିବର୍ତ୍ତେ ଗୋଟାଏ ଟୋପି-ପିନ୍ଧିବାପାଇଁ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଅବଦୁଲ୍ଲା ସେଠ ତଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ସମ୍ମାନରେ ଆଞ୍ଚ ଆସିବ ଏବଂ ଯେଉଁ ଭାରତୀୟମାନେ ଏ ଆଇନର ପ୍ରତିରୋଧ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ନିରୁତ୍ସାହିତ ହେବେ ବୋଲି କହିବାରୁ ସେଥିରୁ ବିରତ ହେଲେ ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ ସେଇଠି କିଛିଦିନ ରହି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ପରିଚୟ ଲାଭ କରୁଥାନ୍ତି । ଏପରି ସମୟରେ ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କ ମୋକଦ୍ଦମାରେ ଓକିଲଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବାପାଇଁ ପ୍ରିଟୋରିଆ ଯିବା ସକାଶେ ଉଠି ଆସିଲା । ପ୍ରିଟୋରିଆ ଯିବା ବାଟରେ ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଏକ ଅପ୍ରୀତିକର ଘଟଣା ଘଟିଲା । ଗାନ୍ଧିଜୀ ତାଙ୍କ ଦିଛଣା ସକାଶେ ଲଗେଜ୍ ଟିକେଟ୍ କରି ନ ଥିଲେ । ଟ୍ରେନ୍ ମାରିସବର୍ଗ ପହୁଞ୍ଚିବା ପରେ ଜଣେ ରେଲୱେ ଅଫିସର ଡବାକୁ ଆସିଲେ ଏବଂ ଜଣେ ଇଂରେଜ ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଭ୍ୟାନ୍ ଡବାକୁ ଚାଲିଯିବାପାଇଁ କଡ଼ା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଯିବାକୁ ନାହିଁ କରିବାରୁ ଜଣେ ପୋଲିସ ଆସି ତାଙ୍କୁ ବାହାର କରିଦେଲା ଏବଂ ଦିଛଣା ଆଦି ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲା । ରାତିଟାଯାକ ଶୀତମାସ ଥଣ୍ଡା ଭିତରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ବିଶ୍ରାମ ଗୃହରେ କଟାଇଲେ । ପରଦିନ ସକାଳେ ସେ ଏକ ଲମ୍ବା ତାର ରେଲୱେ କମ୍ପାନୀ ଜେନେରାଲ ମେନେଜେରଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଲେ, ଏବଂ ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କ ପାଖକୁ ମଧ୍ୟ ଖବର ଦେଲେ । ଅବଦୁଲ୍ଲା ନିଜେ ଜେନେରାଲ ମେନେଜରଙ୍କୁ ଦେଖାକଲେ ଏବଂ କହିଲେ ; କିନ୍ତୁ କିଛି ଲାଭ ହେଲା ନାହିଁ । ଜେନେରାଲ ମେନେଜର ରେଲୱେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସମର୍ଥନ କଲେ । ଅବଦୁଲ୍ଲା ମାରିସବର୍ଗର ଭାରତୀୟ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଖବର ଦେଲେ, ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ହେପାଜତ ନେବାପାଇଁ । ସେମାନେ ଆସି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଲେ ଏବଂ ସନ୍ଧ୍ୟା ଗାଡ଼ିରେ ବର୍ଥ ରିଜର୍ଭକରି ପଠାଇ ଦେଲେ । ପରଦିନ ସକାଳେ ସେ ଚାର୍ଲସଟାଉନ୍‌ରେ ଓହ୍ଲାଇ ଜୋହାନ୍‌ସ-ବର୍ଗ ଯିବାପାଇଁ କୋଚରେ ବସିଲେ । ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ପାଖରେ ଟିକଟ ଥିଲା ଏବଂ ସେଠ ଅବଦୁଲ୍ଲା ମଧ୍ୟ ଆଗରୁ କୋଚ ଏଜେଣ୍ଟକୁ କହିଥିଲେ । ତଥାପି ଏଜେଣ୍ଟ ତାଙ୍କୁ କୋଚ ଭିତରକୁ ଛାଡ଼ିଲା ନାହିଁ । କହିଲା ଟିକଟ ଗୋଟିଏ ଦିନ ବିତି ଗଲାଣି । ଗାନ୍ଧିଜୀ ତା ସାଙ୍ଗରେ ଯୁକ୍ତିକରି ବୁଝାଇଲେ । ଶେଷକୁ କଚୁଆନ କହିଲା ଜାଗାନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାର ଅସଲ ମତଲବ ହେଉଛି, କଳାଲୋକଙ୍କୁ କୋଚରେ ନେବ ନାହିଁ । ଗାନ୍ଧି ତାହା ବୁଝି ପାରିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଯେ

"ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀ ସହିତ ବନ୍ଧୁତା କରିବା ମୋର ଲକ୍ଷ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ମାନବସ୍ରତି ମୋ ପ୍ରେମ ଯେତିକି ଗଭୀର ତା ଅନ୍ୟାୟର ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ମୋର ତେତିକି ବୃଢ଼ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ନିହାତି ଯିବାକୁ ପଡିବ । ଦିନଟାଏ ଡେରି ହୋଇ-ଗଲାଣି । ତେଣୁ ସେ ଗାଡ଼ିବାଲା ପାଖରେ ବସିଗଲେ ।

ପ୍ରାୟ ତିନିଟା ବେଳକୁ କୋଚ୍ ପାର୍ଦ୍ଦେକୋଫ୍‌ରେ ପହୁଞ୍ଚିଲା । ଏଜେଣ୍ଟ ସେଇଠି ପଦାକୁ ଆସି ଗାନ୍ଧିଜୀ ଯେଉଁଠି ବସିଥିଲେ, ସେଇଠି ବସିବାକୁ ଚାହିଁଲା ଏବଂ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ବସିବାପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲା । ଏ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବହାର ବରଦାସ୍ତ କରିବା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ସେ କହିଲେ, "ତୁମେ ମୋତେ ଭିତରେ ବସିବାକୁ ଦେଲ-ନାହିଁ, ଯଦିଓ ମୋର ବସିବାର ଅଧିକାର ଅଛି ଏବଂ ମୁଁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଏଠି ବସିଲି । ଏବେ ତୁମେ ଏଇଠି ବସି ଧୂମ୍ରପାନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ବୋଲି ମୋତେ ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ବସିବାକୁ କହୁଛ । ତା ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ତେବେ ଭିତରେ ବସିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ।" ଏତିକିରେ ଏଜେଣ୍ଟଟି ଉତ୍‌କ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ବାହୁଟି ଧରି କାନ ପାଖରେ ମୁଥ ମାରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଭାଗ୍ୟକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଗାଡ଼ିର ରେଲିଂଟି ଧରି ରହିଥାନ୍ତି । ଏଜେଣ୍ଟ ତାଙ୍କୁ ତଳକୁ ଘୋଷାଡ଼ି ନେଇ ଆହୁରି ମାରିବାପାଇଁ ଚାହୁଁଥାଏ । ଯାତ୍ରୀମାନେ ଏହା ଦେଖି ଦୟାର୍ଦ୍ର ହୋଇ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଦେବାପାଇଁ କହିଲେ । ତା ପରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଗାଡ଼ି ପଛପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଚାକର ଜାଗା ଛାଡ଼ିଦେବାରୁ ସେଇଠି ବସିଲେ ଏବଂ ଚାକରଟି ଏଜେଣ୍ଟର ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ଯାଇ ବସିଲା । ଗାଡ଼ି ଯାଇ ଷ୍ଟାଣ୍ଡେରଟନ୍‌ରେ ପହୁଞ୍ଚିଲା । ସେଇଠି କେତେକ ଭାରତୀୟ ବନ୍ଧୁ ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିବାପାଇଁ ଆସିଥିଲେ । ଗାନ୍ଧି ଓଡ଼ିଆଇ ସବୁକଥା ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲେ । ତାଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେବାପାଇଁ ବନ୍ଧୁମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ନିଜ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ଦୁଃଖ କାହାଣୀ ସବୁ ଶୁଣାଇଲେ ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ କୋଚ କମ୍ପାନୀ ପାଖକୁ ଏକ ପ୍ରତିବାଦ ପତ୍ର ପଠାଇଲେ ଏବଂ ପରଦିନ ଯାତ୍ରାରେ ପୁଣି ସେପରି ନ ହେବା ସକାଶେ ସେଥିରେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ମଧ୍ୟ ମାଗିଥିଲେ । ତାର ଜବାବରେ ଆସିଲା ଯେ, ପରଦିନ କୋଚରେ ଏଜେଣ୍ଟ ନ ଥିବ ଏବଂ ସେ କୋଚ ଭିତରେ ବସି ପାରିବେ । ସେ ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହେଲେ । ପରଦିନ କୋଚ ଭିତରେ ବସି ନିରାପଦରେ ରାତିବେଳକୁ ଜୋହାନ୍‌ସବର୍ଗ ପହୁଞ୍ଚିଲେ । ସେଠି ଗ୍ରେଣ୍ଡ ନେଶନାଲ ହୋଟେଲକୁ ଯାଇ ଗୋଟିଏ କୋଠରୀ ମାଗିଲେ, ଭିନ୍ନ ହୋଟେଲବାଲା ଦେବାକୁ ମନାକଲା । ସେ ତେଣୁ ଗାଡ଼ିରେ ମହମ୍ମଦ ରସମ କମ୍ରୁଦ୍ଦିନଙ୍କ ଦୋକାନକୁ ଗଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ସେଇଠୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ଡବାରେ ରେଳରେ ପ୍ରିଟୋରିଆ ଗଲେ । ଭାରତୀୟ-ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ଟିକଟ ଦେବା ମନା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଲେଖାଲେଖି କରି କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଗୋଟିଏ ଟିକଟ ଯୋଗାଡ଼ କରିଥିଲେ । ଷ୍ଟେସନ ମାଷ୍ଟର ତାଙ୍କୁ କହିଦେଇଥାନ୍ତି ଯେ ଗାର୍ଡ ଅନ୍ୟ ଡବାକୁ ଯିବାପାଇଁ କହିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଯେପରି ନ ଯାନ୍ତି । ଗାନ୍ଧି ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ଡବାରେ ଆସି ଜର୍ମିଷ୍ଟନ୍‌ରେ ପହୁଞ୍ଚିଲେ ।

"ମୁଁ ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରକୃତିକୁ ସନ୍ଦେହ କରିବି ନାହିଁ । ଜଣକ ପ୍ରତି ସୁବ୍ୟବହାର କଲେ ଓ ବନ୍ଧୁଭାବାପନ୍ନ ହେଲେ ସେ ଅବଶ୍ୟ ତାର ପ୍ରତିଦାନ ଦେବ ।"

—ଗାନ୍ଧି ଜୀ

କାଗଜ ସମ୍ପଦ—
ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ
ଦେଡେଗୋଟି ଜିନିଷ

ବାପୁଜୀ ସ୍ମରଣେ—

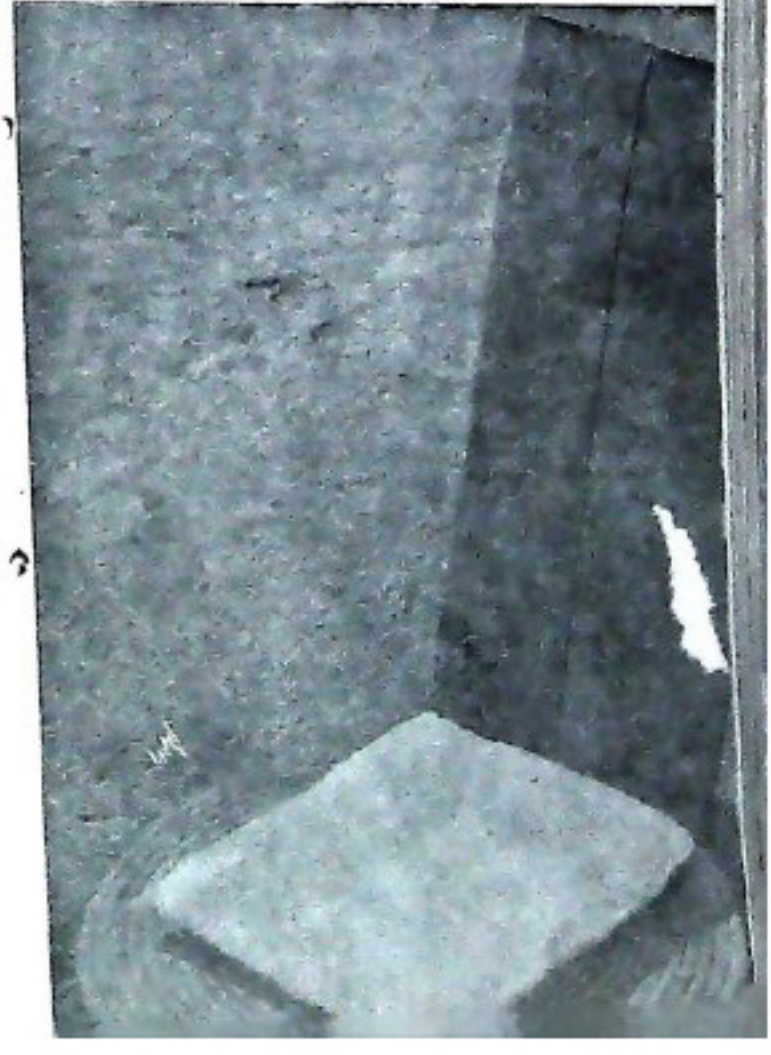

କାଗଜ ସମ୍ପଦ—
ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ
ଦେଡେଗୋଟି ଜିନିଷ

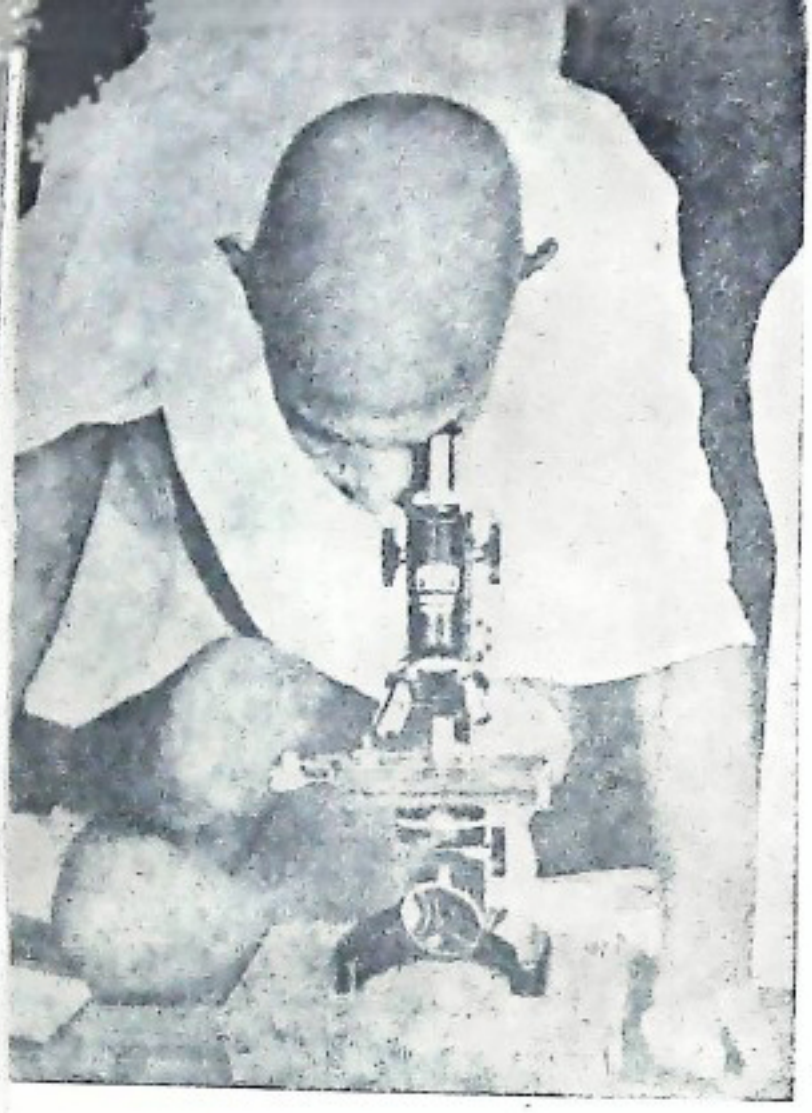

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଅଣୁବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ନିରୀକ୍ଷଣ କରୁଛନ୍ତି

ବାପୁଜୀ ସ୍ମରଣେ—

କସ୍ତୁରବାଈ

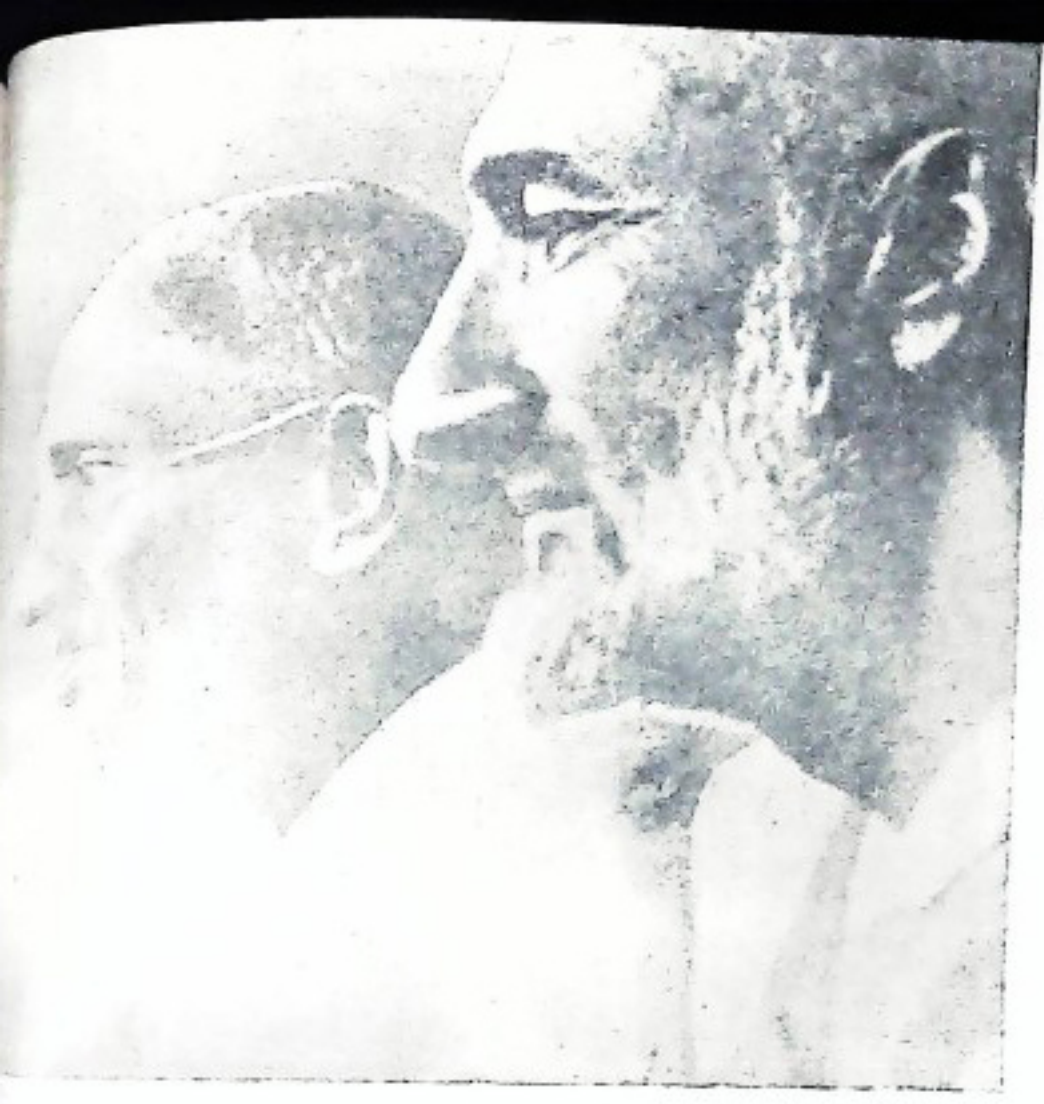

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ଖାଁ ଅବଦୁଲ୍ ଗଫର ଖାଁ

ବାପୁଜୀ ସ୍ମରଣେ—

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ଜବାହାରଲାଲ ନେହେରୁ

ଓଡ଼ିଶା ଗସ୍ତରେ ବାପୁଜୀ

ବାପୁଜୀ ସ୍ମରଣେ—

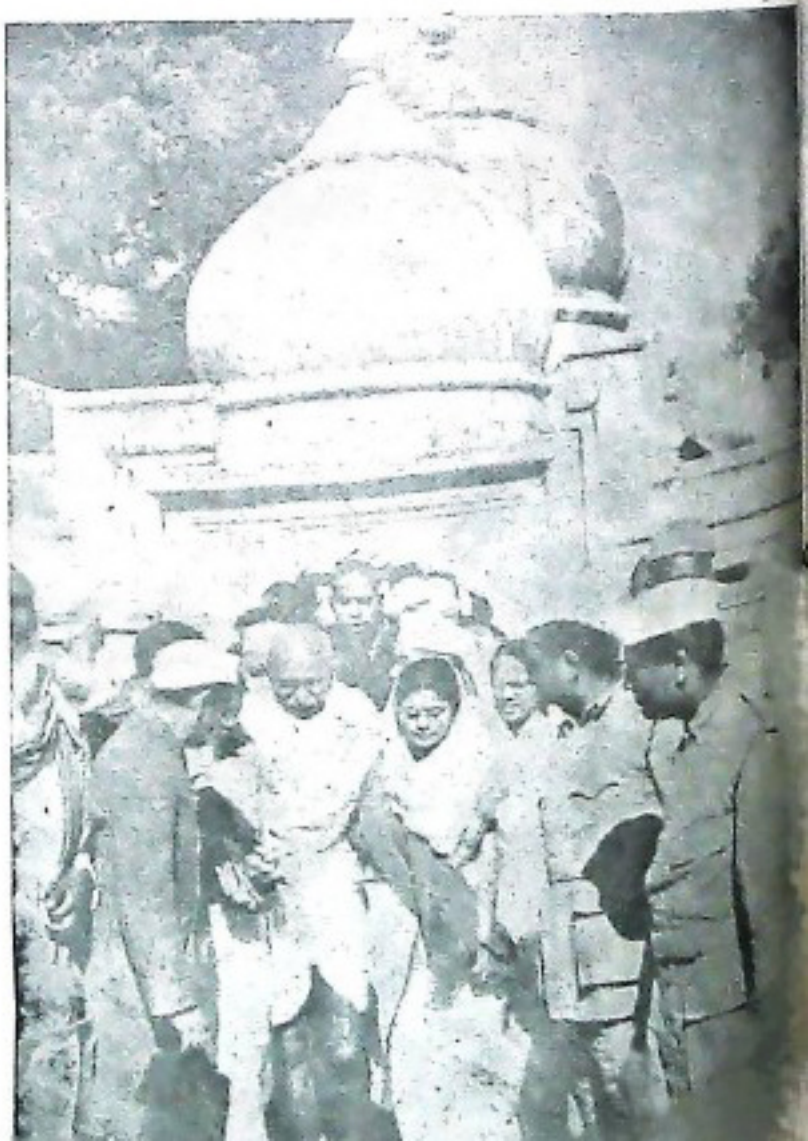

୧୯୪୮ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୨୭ ତାରିଖ ଦିନ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଦିଲ୍ଲୀସ୍ଥିତ ଖାଜା ଭୁତବୁଦ୍ଦିନ୍ ମସ୍‌ଜିଦ୍ ପରିଦର୍ଶନ କରୁଥିବାର ଏକ ଦୃଶ୍ୟ

୧୯୪୭ ମସିହା ଜୁଲାଇ ମାସରେ
କାଶ୍ମୀର ଯିବା ପଥରେ—ଲାହୋର
ରେଲଷ୍ଟେସନ୍ ଠାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ

ବାପୁଜୀ ସ୍ମରଣେ—

ଶ୍ରୀ ନିକେତନଠାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ
ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱ କବି ଟାଗୋରଙ୍କ
ଦ୍ୱାରା ଅଭିନନ୍ଦନ ଦିଆ
ଯାଉଥିବାର ଦୃଶ୍ୟ

ବାପୁଜୀ ସ୍ମରଣେ—

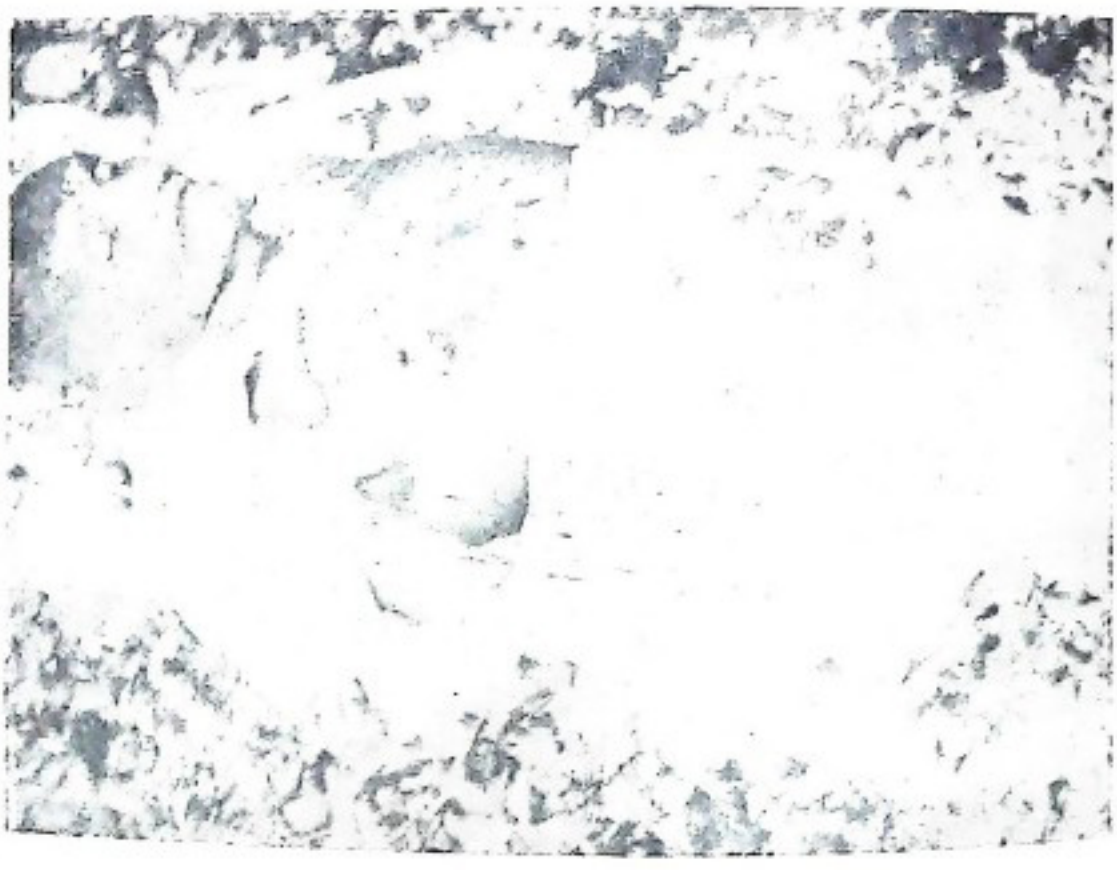

ଅନ୍ତିମ ମହାଜିଦ୍ରା।

ଲଢ଼ିବା ଦରକାର ବହୁ ସମସ୍ୟା ରହିଛି ତେବେ ଅବଶ୍ୟ ଗାଇଥିଲେ ଏବଂ ଉପରୋ ମଧ୍ୟ ଦାସଲ କରି ପାରିଥିଲେ । ଏଇଠି ଏବଂ ଏହି ସମସ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଧର୍ମ୍ମଭାବ ଜାଗ୍ରତ ହେଇ ଉଠିଲ । କାରିଖ୍ରୁରା କରିବା ଦରକାର ମଧ୍ୟ ଏଇଠି ସେ ଉପରୋ ଦାସଲ କରିଥାରିଲେ । ଧର୍ମ୍ମ ଏବଂ ଜନସେବା ଦରକାର ବହୁ ସମସ୍ୟ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଟ୍ ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କ ମୋକଦ୍ଦମା ବ୍ୟତୀତ ସେ ଅନ୍ୟକେଲା କରି ନ ଥିଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ ସେ ମୋକଦ୍ଦମା ପଛ ସ୍ତରୁ ଜଣେ, ତେବେ ଏହାସ୍ତ ଖାସ୍ତ ସାମ୍ପ୍ରତ ମୋଇ-ପିଂଚ । ଏହାସ୍ତ ଚୁଣି ନୋ ସ୍ତନର ଏବଂ ବହୁ ବାଳକ । ସେ ତେଣୁ ଆରକଟ୍ଟରର ଜଣ୍ଡାରେ ମୋକଦ୍ଦମା ମାମାଘା କରି ନେଲାପରି ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ । ଆରକଟ୍ଟରର ଜଣ୍ଡାନ ଆଇ ଜଣ୍ଡାରି ସେଲ ଏବଂ ଅବଦୁଲ୍ଲା ସେଥିରେ ରାଜି ହେଲେ । ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କର ଉଚ୍ଚି ଦାବୀ ସମ୍ପର୍କରେ ଜାଣିବାପାଇଁ ସେ ଲଣ୍ଡନ ଯାଇଥିଲେ । ସେଠାରେ ଜଣେ ପ୍ରବଳ ପ୍ରତାପଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତି ସେଠାକାର ଜଣେ ଜଣ୍ଡାନ୍ତ ଜଣ୍ଡାରି ଥିଲେ । ତେଣୁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ଜାଣି ଥିବାରୁ ଆଦୌ ଦେରି ନ କରି ସେମାନେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଲେ । ଏହା ଫଳରେ ଜଣ୍ଡାରିଷ୍ଟ ପ୍ରଶଂସା ପାଇଲେ ଏବଂ ଜନ-ସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଲା । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏଥିରେ ବୁଝି ପାରିଲେ ପ୍ରକୃତ କାମ ହେଉଛି କାଗ ଓ ପ୍ରକୃତିଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଏକ କରିବା ।

ସେଇଠି ଗାର୍ଡ ଚ କୁ ଡ଼ୁଆସ୍ଥ ଶ୍ରେଣୀ ଡବାକୁ ପିଟାଇଁ ନେଲା । ସେ ଡବାରେ ଆଜି କେବଳ ଜଣେ ଲୁଟେରା ଯାତ୍ରୀ ଥାନ୍ତି । ସେ ଗାର୍ଡଙ୍କ ବ୍ୟବହାରରେ ପ୍ରତିବାଦ କରିବାରୁ ଗାର୍ଡ ଆଉ କିଛି କହି ନ ପାରି ଚୁପ୍ ରହିଗଲା ।

ପରଦିନ ସକାଳେ ସେ ଅବଦୁଲ୍ଲା ସେଠଙ୍କ ଏଣ୍ଡ୍ରୁଜ୍ ମିଶ୍ଚର ଏ. ଜଣ୍ଡ୍ରୁ. ବାକେରଙ୍କୁ ଦେଖାକଲେ । ମିଶ୍ଚର ବାକେର ତାଙ୍କ ଉପରସ୍ତ ବରିଷ୍ଠ ଅଫିସରଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ଯେ, ମୋକଦ୍ଦମାରେ ସେ ପକ୍ଷଙ୍କଠାରୁ ତଥ୍ୟ ପାଇବା ଏବଂ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ତଥ୍ୟ ବୁଝାଇବାପାଇଁ ତାଙ୍କର ଜଣ୍ଡାରି ଦରକାର ।

ପ୍ରିଟୋରିଆରେ ସେଟ୍ ଚବର୍ ଜାକ ଖାଁ ନାମକ ଜଣେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ ଏବଂ ଗାନ୍ଧିଜୀ ତାଙ୍କର ଆଫିସରେ ସେଠାକାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ବ୍ୟକ୍ତି-ଙ୍କ ସମସ୍ୟାରେ ଜାଣିବାପାଇଁ ତଥା ସମ୍ପର୍କରେ ଆସିବାପାଇଁ ଗୁଡ଼ିଏଲେ । ତେଣୁ ସେଠାକାର ଖ୍ରୋସ୍ଥ-ମାନଙ୍କର ଏକ ସଭା ଡକାଗଲା । ସଭାରେ ଥିବା ଟ୍ରାନସ୍ୱାଲ୍‌ରେ ଥିବା ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ କଣ୍ଡ୍ରୁନା ଜଲ୍ପେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଏହା ପ୍ରଥମ ବକ୍ତୃତା ତେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅତି ଚମତ୍କାର ହୋଇଥିଲ ଏବଂ ଶ୍ରୋତମାନେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ ପ୍ରିଟୋରିଆରେ ପ୍ରାୟ ବର୍ଷଟିଏ ରହିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ସେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସକାଶେ

"ଭାରତର ଲୌହ ନିର୍ମିତ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ହେବ ଏକ । ଅସ୍ତ୍ରିକ ବଳରେ ବଳୀୟାନ ହୋଇ ଏହି ଦେଶ ଯେଉଁ ଦିନ ଆତ୍ମରକ୍ଷା ପାଇଁ ଉଠିବ, ସେଦିନ ତାର ଶତ୍ରୁମାନେ ଥରି ଉଠିବେ । ଜଳ ଦୁଇଗୋ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କ ପରି ଏହା ପ୍ରତି ଜଣ ଏହା ଦେଶ ନୁହେଁ ଭାରତ ଅହିଂସାରେ ବଳୀ ଯୋଦ୍ଧାରେ ଏହା ଗଢ଼ି ଉଠିବ । ଏହାସ୍ତାନେ ଏହା ବଳର ଅନୁଭବ ରୂପେ କଣ୍ଡ୍ରୁନା କରୁଥିଲେ । ଉପସ୍ଥିତମାନେ ଏହା ବଳର ଅନୁଭବ ରୂପେ କଣ୍ଡ୍ରୁନା କରୁଥିଲେ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଘରକୁ ନ ଯାଇ ସେଇଠି ରହନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରତିଦିନ ନମତନ୍ତ୍ର ନଡର୍ଶ ହଅନ୍ତି । ବଦାଯୁ ସହ ବଜ୍ରସ୍ତ୍ର ଘଟିବା ଏକ କାମ୍ପିକାସ୍ତ୍ର କମ୍ପିଟିସ୍ତ୍ରେ ପରିଣତ ହେଲା । ଏଠା ଆଇନର ଆଲୋଚନା ସ୍ଥଗିତ ରଖିବା ଲାଇଁ ବାରମ୍ବାରଙ୍କ ସଙ୍ଗକୁ ଟେଲିଫୋନ ପଠାଗଲ୍ ଏବଂ କଚସ୍ତ୍ରର ମଧ୍ୟ ଆଲୋଚନା ଦୁଇଦିନପାଇଁ ସ୍ଥଗିତ ରଖି ଭୁରନ୍ତ ଜବାବ ଦେଲେ । ଗାଞ୍ଚମା ଏନ୍ତୁତ୍ତ ସ୍ୱରରେ ସେଇଠି ସ୍ୱଜନାଙ୍କରେ ଜଡ଼ିତ ହେଇ ପଡ଼ିଲେ । ଗାଞ୍ଚ ସ୍ୱଜନଙ୍କଠାରୁ ଜାଣିବାକୁ ବହୁ ସମସ୍ୟା ଦର୍ଶିତ ଆକ୍ରିତ୍ତ କରାଇ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସେ ଏକ ସୃତନ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟ

ଗାଞ୍ଚମା ସେଠାରୁ ଉଦ୍ଧାନକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ଏବଂ ସେଇଠୁ ଘରକୁ ଫେରିବାପାଇଁ ଘସ୍ତୁତ ହେଇଥାନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ସେଠାକାର ସ୍ୱଜନାତ୍ତନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏକ ସମସ୍ୟା ଜ୍ୟୁଳନ୍ତ । ଘରଛାଡୁମାନଙ୍କ ନେତାଳ କ୍ୟକସ୍ତ୍ରା ସମ୍ପର୍କରେ ପତ୍ତଳଧି ନ୍ଦାତନ କରିବାରୁ ବହୁତ କଷ୍ଟକାପାଇଁ ଏକ ଛଠା ଆଇନ୍ ପ୍ରସ୍ତାବ ଖଜରୀ କାଗଜରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ଅକସ୍ମାତ୍ ସେଠ ଗାଞ୍ଚମାଙ୍କ ବଦାଯୁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ସଜାଡିଣ ସବଡେନ୍-ଡାମ୍ପରେ ଏକ ସଭା ଯୋଗାଡ କରାଥିଲେ । ଉକ୍ତ ସଭାରେ ଛଠା ଆଇନ୍ ପ୍ରସ୍ତାବ ବଷୟରେ ଆଲୋଚନା ହେଲା ଏବଂ ସଭାସ୍ତ୍ର ସେତନ ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଲେ ଯେ ଗାଞ୍ଚମା

କୃତମ ଉପାୟରେ ମାଛ ଜାଆଁଳ ଉତ୍ପାଦନରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅଗ୍ରଗତି

କୌଶଲ୍ୟାଗଙ୍ଗ ମତ୍ସ୍ୟ ଫାମିଁରେ ନୂଆ ରେକର୍ଡ ସୃଷ୍ଟି

ପ୍ରକୃତ ଉପରେ ନର୍ଭର କରି ଚେକଳ ବନ୍ୟା ସମୟରେ ନଦୀରୁ ଜାଆଁଳ ସଂଗ୍ରହ ଏକ ଜଟିଳ ସମସ୍ୟା ରୂପେପରିଦେଖା ଦେଇଥିଲା । ମତ୍ସ୍ୟ ବଜ୍ଞାନର ଅତ୍ଯାନ୍ତ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ଫଳରେ ଏହି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇଛି । ନୂଆ ସ୍ୱଜ୍ୟାନ୍ତ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଠାରୁ ୮ କିଲୋମିଟର ଦୂରତ୍ତର ଥିବା ସରକାର ମତ୍ସ୍ୟ ଫାମିଁ କୌଶଲ୍ୟାଗଙ୍ଗ ଠାରେ ଗତ କେତେ ବର୍ଷ ଧରି ଇଚ୍ଛାକୃତ ଜାଆଁଳ ଉତ୍ପାଦନର ବଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ଫଳରେ ଆଜିର ଜାଆଁଳ ଉତ୍ପାଦନ (୯୫ ଲକ୍ଷ) ପୂବଁ ବର୍ଷମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାଦନ ଠାରୁ ଆଶାତ୍ତୀତ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ଏବଂ ଏହା ଏକ ନୂତନ ରେକର୍ଡ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ପୂବଁ ବର୍ଷମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଚଳତ ବର୍ଷ ଏହି ପତ୍ତତ ଫଳରେ ସମ୍ପୂତ୍ତ ଜାଆଁଳ ଉତ୍ପାଦନ ଉତ୍ତେଖଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଏହାର ଉତ୍ତରୋତ୍ତରିତ ବୃଦ୍ଧିକ କରିବା ପାଇଁ ଗବେଷଣା ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ତ ଦଆଯାଉଛି ।

ସଜ୍ୟର ବଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାତ୍ତମାନଙ୍କୁ ବଶୁଦ୍ଧ ଜାଆଁଳ ସୂହଦା ଅନୁସାରେ ଯୋଗାଇ ଦେଇ ମଧୁର ଜଳରେ ମତ୍ସ୍ୟ ଘୁଷର ପ୍ରଚାର ଘଟାଇବା ଦ୍ୱାରରେ ଏହି ପତ୍ତତ ସହାୟକ ହେବ ।

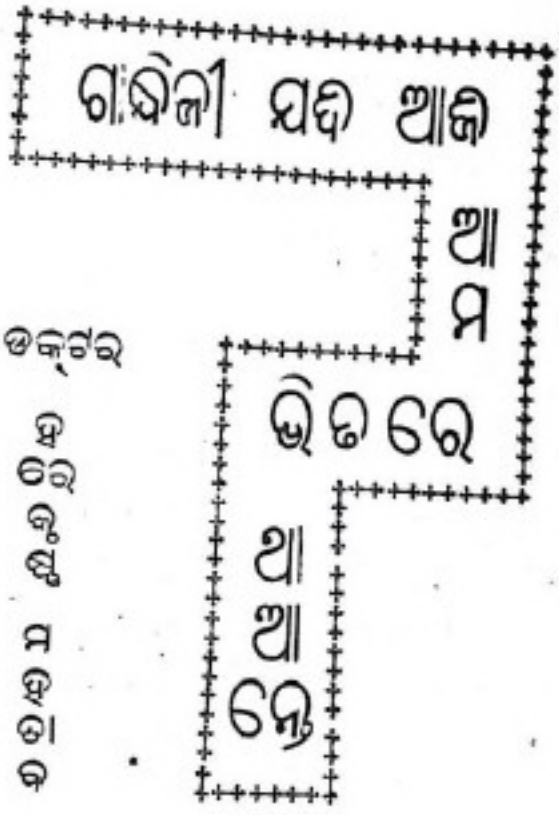

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଯଦି ଆଜି ଆମ ଭିତରେ ଥା ଆନ୍ତେ

ଡକ୍ଟର ହରେ କୃଷ୍ଣ ମହତାବ

ବିଭିନ୍ନ ଗୁରୁତର ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା ଅନୁସରଣ କରା ନ ଯାଇ ସେଗୁଡ଼ିକ ସଂପର୍କରେ କେବଳ ବାରମ୍ବାର ଘୋଷଣା କରିବା ଦ୍ୱାରା ସେଗୁଡ଼ିକର ଗୁରୁତ୍ୱ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ୧୯୬୭ ମସିହାରେ ଭାରତ ସଂକଟଜନକ ପରିସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଗତିକରୁଛି ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି । ୧୯୫୭ ମସିହା କଥା ମନେପକାଇଲେ ସେ ସମୟର ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ପ୍ରଖ୍ୟାତ ନାଗପୁର ଅଧିବେଶନର ପ୍ରସ୍ତାବ ମୋର ସ୍ମରଣ ହେଉଛି । ସେ ସମୟରେ ଦରଦାମ୍ ବୃଦ୍ଧି, ବେକାର ସମସ୍ୟା ପ୍ରଭୃତି ସଂପର୍କରେ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱର ସହିତ ବିଚାର କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ୧୯୬୨ ମସିହାରେ ଚୀନା ଆକ୍ରମଣଜନୀତ ପରିସ୍ଥିତିର ମୁକାବିଲା କରିବାପାଇଁ ମହନୀୟ ଲୋକସଭାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇ ପବିତ୍ର ଶପଥ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପରାମର୍ଶକ୍ରମେ ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ପଞ୍ଚାୟତ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ବୈଠକରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଶପଥ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ବିଗତ ବର୍ଷ ଧରି ଜରୁରୀ ପରିସ୍ଥିତି ଆଇନତଃ ରହିଥିବାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆଇନମାନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିବାରୁ ସଂକଟଜନକ ପରିସ୍ଥିତି ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଛି ବୋଲି ଜାଣିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବାସ୍ତବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସବୁ ଆରଣ ଭାବେ ଚାଲିଛି, ସତେ ଯେପରି କିଛି ହୋଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ହେଉନାହିଁ । ଏଭଳି ମାନସିକ ଓ ଆତ୍ମିକ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଦେଶର ବର୍ତ୍ତମାନ କଥା ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତ କଥା ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବ । ବିଦେଶୀ ଶାସନ ସମୟରେ ଏହି ଦେଶର ନିଷ୍କ୍ରିୟତା ରହିଥିଲା । ଗାନ୍ଧିଜୀ ସେ ସମୟର ନିଷ୍କ୍ରିୟତାକୁ ଦୂର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ଜାତିକୁ ଆଗେଇ ନେଇଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଯେଉଁ ଭାବ ଓ କୌଶଳ ଅବଲମ୍ବନ କରି ସୁପ୍ତ ଜାତିକୁ ଜାଗ୍ରତ ଏବଂ ସକ୍ରିୟ କରି ପାରିଥିଲେ । ସେକଥା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ନିଷ୍ପଳ ଅସନ୍ତୋଷ, କ୍ରିୟାତ୍ମିନ ଆକାଂକ୍ଷା ଏବଂ ପରିଶେଷରେ ପ୍ରଚଳିତ ଅବସ୍ଥାରେ ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ ବର୍ତ୍ତମାନର ଜାତୀୟ ନିଷ୍କ୍ରିୟତାର ସାଧାରଣ ଲକ୍ଷଣ । ଏଗୁଡ଼ିକ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସମୟଭଳି ଏବେ ମଧ୍ୟ ପରିଦୃଷ୍ଟ ହୁଏ । ଏଥିରୁ ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଏ ସତେ ଯେପରି ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇ ସମାଜ ଉପରେ କୌଣସି ସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରଭାବ ନ ପକାଇ ଚାଲିଗଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ପନ୍ଥା ବ୍ୟତୀତ ଯଦି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ ଦେଶ କୌଣସି କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଫଳତା ହାସଲ କରିବା ସମର୍ଥ ହୁଏ ତେବେ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ପନ୍ଥାକୁ ବିସ୍ମୃତି ଗର୍ଭକୁ ପକାଇ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ଇତିହାସର କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଦୁଃର୍ଭାଗ୍ୟ ବଶତଃ ତାହା ହେଉ ନାହିଁ । ସବୁ ଦିଗରୁ ବିଫଳତା ଦେଶକୁ ଗ୍ରାସ କରିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଶରେ ଯେଉଁ ତିନୋଟି ବିଫଳତା ଦେଖା ଦେଇଛି କେବଳ ଆମ୍ଭ

ସନ୍ତୋଷ ଦ୍ୱାରା ତାହାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦେଇ ହେବନାହିଁ । ଉତ୍ତର ସୀମାନ୍ତର ରଣକ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଫଳତାକୁ ଭୁଲି ଯିବାପାଇଁ ଯେତେ ପ୍ରକାର ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରାଗଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଦେଶବାସୀଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଗଭୀର ରେଖାପାତ କରିଛି । ଇତିହାସ କେବେହେଲେ କୌଣସି ଘଟଣାକୁ ଭୁଲିଯାଏ ନାହିଁ କିମ୍ବା କୌଣସି ଲୋକକୁ କ୍ଷମା ଦିଏ ନାହିଁ । ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଫଳତା ସ୍ୱତଃ ପ୍ରମାଣିତ । ମୁଦ୍ରାମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ଏବଂ ତୃତୀୟ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାପରେ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ୱତଃ ସ୍ଥଗିତ ହେବାରୁ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କଥା ଆପଣାଛାଏଁ ଜଣାପଡ଼ୁଛି । ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଦେଶ ଦିନେ ବିଦେଶୀ ବସ୍ତ୍ର ପୋଡ଼ିକାଳି ଦେଉଥିଲା, ସ୍ୱାଧୀନତାପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ସେହି ଦେଶକୁ ପୋଷାକପରିଚ୍ଛଦଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସାମଗ୍ରୀପାଇଁ ବିଦେଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କର ବଦାନ୍ୟତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ତୃତୀୟ ବିଫଳତା ହେଉଛି ରାଜନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ । କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷର ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟାରୀ ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରେ ମଧ୍ୟ ରାଜନୈତିକ ଦଳଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଖଣ୍ଡ ବିଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଯାଉଛି । ଏପରିକି ବିରାଟ କଂଗ୍ରେସ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ୁଛି । ଗତ କେତେବର୍ଷ ଧରି ଆମେ କଣ କରିଛୁ ସେ ସଂପର୍କରେ ଚିନ୍ତା କରିବା ପାଇଁ ଏହିସବୁ ବିଫଳତା ଆମକୁ ବାଧ୍ୟ କରୁଛି ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଲେ ପଛକୁ ଫେରିଯାଇ ଉଚିତ ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ ହେବାପାଇଁ ଆମର ସାହାସ ଓ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ପନ୍ଥାଠାରୁ ଭାରତବର୍ଷ ଯେ ବହୁଦୂର ଆଗେଇଯାଇଛି, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏହି ନୂତନ ମାର୍ଗଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଫଳ ମିଳିନାହିଁ । ଏହି କାରଣରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ପନ୍ଥା କିଭଳି କରା ଯାଇପାରିବ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚିନ୍ତାକରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ପନ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଉଭୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ପନ୍ଥା ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆଜିକାଲି ଲକ୍ଷ୍ୟ କଣ ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଉନାହିଁ । ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସମାଜବାଦ କୌଣସି ଲକ୍ଷ୍ୟର ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଚିନ୍ତାଧାରାନୁହେଁ । ଦୁଇଟି ବିବାଦମାନ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଏହା ହେଉଛି ଏକ ଆପୋଷ ମିଳାମିଶାର ପରିପ୍ରକାଶ । ଏହି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲପାଇଁ ଯେଉଁ ପନ୍ଥା ଅବଲମ୍ବନ କରାଯାଉଛି ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ବସ୍ତୁତଃ ଏହି ପନ୍ଥା ଅବଲମ୍ବନପାଇଁ କୌଣସି ଆନ୍ତରିକତା ନାହିଁ । ଫଳରେ ଜାତିର ନୈତିକ ବଳ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ୁଛି ।

ପ୍ରଚାର ଓ ଫମ୍ପା ଘୋଷଣା ଦ୍ୱାରା ବର୍ତ୍ତମାନର ସଂକଟକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦେବାପାଇଁ ଯେତେ ଉଦ୍ୟମ କରାଗଲେ ମଧ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ଅଧିକ ଗୁରୁତର ଓ ଜଟିଳ ହୋଇ ପଡ଼ିବ । ଦେଶକୁ ପୁଣି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ମାର୍ଗ ଓ ପଦ୍ଧତିକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଦେଶ ଏବେ ଗାନ୍ଧି ମାଗକୁ ଫେରିଯାଇ ପାରିବାକି ନାହିଁ

"କେବଳ ହରିଜନମାନଙ୍କୁ 'ସ୍ପର୍ଶ କରିବା' ଦ୍ୱାରା ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ନିବାରଣ ବୁଝାଯିବା ନାହିଁ ବରଂ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜର ପରିବାର ଲୋକ ଭଳି ଜ୍ଞାନ କରିବା ଅଥାତ୍ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭକ୍ତର ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେ ବ୍ୟବହାର କରୁଁ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ସେହିପରି ବ୍ୟବହାର କରିବା ହେଉଛି ପ୍ରକୃତ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ନିବାରଣ । ଏ ସଂସାରରେ କେହି ଉଚ୍ଚ ନୁହନ୍ତି ବା କେହି ନୀତ ନୁହନ୍ତି ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ତାହାହିଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଚାର କରିବା କଥା । ତୁଙ୍ଗ ନେତୃତ୍ୱ ବଳିଷ୍ଠ ହେଲେ ଏହା ହୋଇ ପାରିବ । ମାତ୍ର ସେପରି ବଳିଷ୍ଠ ନେତୃତ୍ୱ ଆଜି ନାହିଁ । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁ ନୀତି ଅନୁସୃତ ହେଉଛି ତାହା ବନ୍ଦ ହେବା ପାଇଁ କିଛି ସମୟ ଦରକାର । ସେତେବେଳେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଜଟିଳ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ । ଯେଉଁମାନେ ଗାନ୍ଧି ନୀତିରେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ସେମାନେ ସେହି ପରିସ୍ଥିତି ସକାଶେ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରଖିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେଶକୁ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ମୁଁ ଭାବେ ଯେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ବଞ୍ଚିଥିଲେ ସେ ଏହି ସଙ୍କଟ ସମୟକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାନ୍ତେ । ସେ ସମସ୍ତେ ଜାଣୁ ଯେ ଅନୁଭୂତିରୁ ଶିଖିବା ପାଇଁ ସେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସୁବିଧା ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ଦେଶକୁ ପୁନରୁଜୀବିତ କରିବା ପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମୌଳିକ ପନ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ କଣ ? ପ୍ରଥମ (ବିଷୟ) ହେଲା ସଂଯମ ଆଚରଣ ପାଇଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା । ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ କେତେକ ଲୋକ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ଉପାସନା କହି ଉପହାସ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହାର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଜନ-ସାଧାରଣଙ୍କ ସହିତ ନିଜକୁ ସାମଲ କରିବା । ଶ୍ରମିକ ନେତା ଯଦି ଜୀବନଯାପନ କରିବାରେ ଜନ-ସାଧାରଣଙ୍କ ସହିତ ନିଜକୁ ସାମିଲ ନ କରନ୍ତି ତେବେ ଜୀଣସିଠାରେ ସକ୍ରିୟ ଉତ୍ସାହ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ସମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡ଼ିବ । ଏହାପରେ ଯିଲା ସ୍ୱଦେଶୀ । ଅନ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କୁ ଆଘାତ କରିବା ପେକ୍ଷା ଭାରତର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅର୍ଥନୀତି ଗଠନ କରିବା ଲାଗି ଏହା ପ୍ରଧାନତଃ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା । ସ୍ୱଦେଶୀର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଜାତୀୟ ଅର୍ଥନୀତି ଗଠନ ଲାଗି ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ତ୍ୟାଗ । ଏହାପରେ ଆସଲା ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ଦୂର କରଣ ଲାଗି ତାଙ୍କର ପ୍ରତିଜ୍ଞା । ଏହା ଏକ ବଡ଼ ଧରଣର ସମାଜ-ସଂସ୍କାର ଓ ଏହାରି ଉପରେ ହିଁ ସାମାଜିକ ସଂହତି ନିର୍ଭର କରେ । ସାମାଜିକ ସଂହତି କହିଲେ ଜାତି ଓ ସଂପ୍ରଦାୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଦ୍‌ଭାବକୁ ବୁଝାଏ । ସାଂପ୍ରଦାୟିକତା ଜାତିଆଣ୍ଡାବର ପ୍ରସାର ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ । ଆଜି କେବଳ ସଂବିଧାନରେ କେତେକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବା ବ୍ୟତୀତ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଏହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଦୂରକୁ ଠେଲି ଦିଆଯାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଏହି ତିନୋଟି ବିଷୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରୁଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ତଥା କଥିତ ଜାତୀୟ ସଂହତିର ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁସୃତ ହେଉଛି ତାହା ମୋ ମତରେ ଜାତିର ଆତ୍ମ-ସମ୍ମାନ ପକ୍ଷେ ଘୋର ଅନିଷ୍ଟକର । କୌଣସି ଜାତି ଜାତୀୟ ସଂହତି ଆବଶ୍ୟକ କରେ ନାହିଁ; ସେ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ସାମାଜିକ ସଂହତି । ଏହି ତିନୋଟି ନୀତି ଠିକ୍ ଭାବେ ଅନୁସୃତ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଅହିଂସାର ଗୁରୁତ୍ୱ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପୋ ଜଣ ପଡ଼ିଥାଏ । ସାମାଜିକ ଐକ୍ୟ ସକାଶେ କାର୍ଯ୍ୟ, ମନ ଓ ବାକ୍ୟରେ ଅହିଂସା-ଆଚରଣ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । କେବଳ ଇଂରେଜ-ମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂଗ୍ରାମ କରିବା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଅହିଂସା ନୀତିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା । ସମାଜରେ ଆମର

"ବିଦ୍ୟୁତ ବିଷ ସେପରି ସମଗ୍ର ଦୁଧ ହାଣ୍ଡିକୁ ବିଷାକ୍ତ କରେ, ସାମାନ୍ୟ ମିଥ୍ୟା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ମନୁଷ୍ୟଙ୍କୁ ପୂରାପରି ନଷ୍ଟ କରେ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ବିବାଦର ସମାଧାନ ଲଗି ଏହା ପ୍ରଧାନତଃ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୋଲି ବାଦଶାହା ଖାଁ ଥରେ ବୁଝାଇଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଅହିଂସା ଗାଡ ଉପରେ ବାରମ୍ବାର ଜୋର ଦେଇଯାଇ ସମାଜରେ ଯେଉଁପରି ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ବିବାଦ ରହିଛି ଉତ୍ତମରୂପେ ସେଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରିଯାଇ ପାରିବ ।

ଜନମତର ଦୃଷ୍ଟିରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ନେତୃତ୍ୱ ଯେ ନିଜର ପଥ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବ ଛାଡ଼ା ଆଶା କରିବା ବୃଥା । ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱ ଜନମତ ଯେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇ ଉଠିଛି ତାହା ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରା ଯାଇଛି । ଗୋଟିଏ ମହାନ୍ ଜାତି ପଥରେ ଯେଉଁସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ନିହାତି ଆବେଶ୍ୟକ ହୋଇଥାନ୍ତା ସେମାନଙ୍କ ଅନେକ ବିଷୟକୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ଜନମତ ଅଦରି ନେଇଛି । ତେଣୁ ମୋର ପ୍ରସ୍ତାବ ହେଉଛି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏପରି ଏକ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ କରିଯାଉ ଯାହାକି ସରକାରଙ୍କଠାରୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ସମ୍ବଳ ପାଇବାର ଆଶା ନରଖି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଉପରୋକ୍ତ ମୌଳିକ ନୀତି ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ଗଠନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ହାତକୁ ନେବାପାଇଁ ୧୯୭୯ ସୁଦ୍ଧା ସକ୍ଷମ ହୋଇ ପାରିବ । ଏହା କଷ୍ଟକର ହେଲେ ହେ ସମ୍ଭବପର । ସେପରି କରିପାଇ ପାରିଲେ ଭବିଷ୍ୟତ ନିରାପଦ ଓ ଜନ୍ମ ଜନମୁ । ଆଂଶିକ ଭାବରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରିବାପାଇଁ ଓ ଆଂଶିକ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ନାମରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଶୁଭେଚ୍ଛା ପାଇବା ସକାଶେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଗାନ୍ଧି ଶତବାର୍ଷିକୀ ପାଳନର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଚଳିଥିବାକେଳେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆରମ୍ଭ କରିପିନ୍ଧିବା ଦରକାର । ବର୍ତ୍ତମାନର ନେତୃତ୍ୱ ଯଦି ଉପଲବ୍ଧି କରେ ଯେ ଦେଶର ହାଲଚାଲ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭଲ ନୁହେଁ, ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦର୍ଶିତ ପନ୍ଥାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଏବଂ ଆନ୍ତରିକତାର ସହିତ ଏପରି କି ନିଜେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲେ ହେ ଦେଶର କଲ୍ୟାଣପାଇଁ ଉପରୋକ୍ତ ସଂସ୍ଥା ଗଠନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ତେବେ ତାହା ଏକ ମହାନ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେବ ।

"ପେପର କେଡେଗୁଡ଼ିଏ ଇନ୍ଦୁର ସମସ୍ତଙ୍କିରେ ସମୁଦ୍ରର ସୃଷ୍ଟି ସେମାନଙ୍କ ଆୟତ୍ତମାନେ କଣଜଣଙ୍କ ସହ ମିଶିବା ସ୍ଥାନ ନଇ ସତଭାଇ ବଗଲ ହୋଇ ଗାଇଛୁଁ । କାରଣର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅପର ପ୍ରତି ମିତ୍ରଭାବ ପୋଷଣ କରି ଜୀବନଯାପନ କଲେ ଜଗତର ରୂପ ବଦଳି ଯାଆନ୍ତା ।"

ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିକ୍ଷାନବିଶ ତାଲିମ

ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମନାଭ ମଶ୍ର

ରାଜ୍ୟ ଶିକ୍ଷାନବିଶ ତାଲିମ ଉପଦେଷ୍ଟା, ଓଡ଼ିଶା

ଆମ ଦେଶରେ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଶିଳ୍ପର ଜାଶ ଓ ପ୍ରସାର ଘଟୁଛି । ତେଣୁ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାନକୁ ଦକ୍ଷତା ସହକାରେ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଲିମପ୍ରାପ୍ତ କାରିଗରଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ାଇ ପଡ଼ିଛି । ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ଷୟିକ ତାଲିମ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କରୁ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଉଥିବା କାରିଗରମାନେ ବିଭିନ୍ନ ଶିଳ୍ପ ସମସ୍ୟାର ୁଖୀନ ହେବାପାଇଁ ଏବଂ ଶିଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ଉଥିବା ଦକ୍ଷତା ଅର୍ଜ୍ଜନ କରିବାପାଇଁ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ଶିମୂଳକ ତାଲିମ ପୂରାପୂରି ହାସଲ କରିପାରି ହାନ୍ତି । ତେଣୁ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ତାଲିମ ପାଇସାରିବା ରେ ସେମାନେ ଯେପରି ନିଜର ବୃତ୍ତିଗତ ଶିଳ୍ପ ିଶଳ ଓ ଅଭିଜ୍ଞତା ବଢ଼ାଇ ପାରିବେ ସେଥିପାଇଁ ବସ୍ଥା ହେବା ଉଚିତ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରାଯାଇଛି ।

ଅତୀତରେ ଯେଉଁସବୁ କାରିଗର ଶିଳ୍ପ ଶିକ୍ଷାନୁ ାନରୁ ଦେଢ଼ବର୍ଷ ତାଲିମ ପାଇ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଉଥିଲେ ସମାନଙ୍କୁ କଳକାରଖାନାରେ ଛଅମାସ କାଳ ୍ୟାବହାରିକ ତାଲିମ ଦିଆଯାଉଥିଲା । ଏହି ନିୟମ ସନ୍ତୋଷଜନକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । କାରଣ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକରେ ବୃତ୍ତିଗତ ତାଲିମ ପାଇଁ ଏହିଭଳି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା କଳକାରଖାନା ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ନଥିଲା । ଅଥବା ଏହିଭଳି ତାଲିମ ସକାଶେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟାବହାରିକ ତାଲିମ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟ ନଥିଲା । ଏହି ତାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଅଧିକ ଫଳପ୍ରଦ ଓ ଉତ୍ପାଦନ ଅଭିମୁଖୀ କରାଇବାପାଇଁ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନର ଶିଳ୍ପଗତ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁରୂପ ଏହାକୁ ରୂପାୟିତ କରିବାର ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ୧୯୬୧ ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ଶିକ୍ଷାନବିଶ ଆଇନ (ଆପ୍ରେଣ୍ଟିସ୍ ଆକ୍ଟ) ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଆଇନ ବଳରେ ନିଜ ନିଜ କଳକାରଖାନାରେ ଶିକ୍ଷାନବିଶ୍‌ମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦବାପାଇଁ କଳକାରଖାନା ଗୁଡ଼ିକ ପକ୍ଷରେ ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୬୩ ଜାନୁୟାରୀ ଠାରୁ ଏହି ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା ।

ନାମ ଲେଖାଇବାପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତା

ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ, ଶିକ୍ଷାନବିଶ୍‌ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ହେବାପାଇଁ ବାଳକ ବା ବାଳିକାଙ୍କ

"ପଞ୍ଚାୟତ୍ ଶିଳ୍ପ ଯୋଜନା"

ମାଧ୍ୟମରେ ଓଡିଶା ସରକାର ଗ୍ରାମ୍ୟଶିଳ୍ପର ବିକାଶକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରୁଅଛନ୍ତି

* କାଠକାରଖାନାମାନ ଆଧୁନିକ ଧରଣର ଆସବାବପତ୍ର ଓ ଗୃହୋପକରଣ ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟରେ ଯୋଗାଇଥାଏ ।
* ଲଘୁଯାନ୍ତ୍ରିକ କାରଖାନା ଲୁହାଫାଟକ, ଟ୍ରସ, ଠେଲାଗାଡ଼ି, ଭୂଷି-ଉପକରଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲୁହା ଓ ଇସ୍ପାତ ତିଆରି ଜିନିଷ ତିଆରି କରନ୍ତି ।
* "ନିଆଁ ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ପଞ୍ଚାୟତ ଟାଇଲ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ"
* ଏହାଛଡା ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ କରତକଳ—ତେଲକଳ – ଚିନି କାରଖାନା—ବାଲତି ତିଆରି—ଆଲୁମିନିୟମ ବାସନ ତିଆରି—ପଥର ଭାଙ୍ଗିବା—ମାଛସଂରକ୍ଷଣ—ଡ୍ୟୁମପାଇପ୍—କବଜା—ପେଚ—ବୋଲଟ ଓ ଲୁହ କଣ୍ଟା ତିଆରି କାରଖାନାମାନ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ଆପଣଙ୍କ ସେବାରେ

ଓଡିଶା କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ କର୍ପୋରେସନ

କଟକ—ଭୁବନେଶ୍ୱର—ବ୍ରହ୍ମପୁର—ସୁନାବେଡା—ସମ୍ବଲପୁର ଓ ବାଲେଶ୍ୱରର

—ଶାଖା ଅଫିସମାନ ସର୍ବଦା ପ୍ରସ୍ତୁତ—

ଜଳସେଚନ ଏକ ସୁସ୍ଥ ଅର୍ଥନୀତିର ଭିତ୍ତି

ଡଃ. କେ. ଏଲ୍. ରାଓ
କେନ୍ଦ୍ର ଜଳସେଚନ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ମନ୍ତ୍ରୀ

କୃଷିରେ ଅଧିକ ଫସଲ ପାଇଁ ଜମି ଓ ଜଳ ଦୁଇଟି ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଅଟେ । ଗୃହୀତ ଆୟା ଦେଖାଯାଇ ଜମି ଓ ତାର ଉପର ଦେଇଛି ଜଳ । ମିଳୁଥିବା ଜମିର ସୀମାରେ ଆମେ ଅଞ୍ଚଳୀୟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଜଳସେଚିତ ଅନ୍ନ ଅନ୍ୟ ଖାଦ୍ୟଯୋଗ ଯୋଗାଇଛୁ । ମିଳୁଥିବା ଜମିର ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଏହା ଶକ୍ତି ବୃଦ୍ଧିକରିବ । ଆମର ଜଳସମ୍ପଦ ଓ ତାହାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନର ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ବିସ୍ତୃତ କଲେ ବାଲବେଳିବ । ପୃଥିବୀରେ ସ୍ଥଳଭାଗ ପରିମାଣ କୁଡ଼ାଏନ ଓ ବୃଦ୍ଧିପାଉ ଲୋକସଂଖ୍ୟା ବଢୁଲ ଦେଖା ଅଟେ । ପ୍ରଧାନ ଭୂଖଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିକରେ ପୃଥିବୀସ୍ଥ ମୌଗଳିକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗଡ଼ା— (୧) ହିମାଳୟ ପର୍ବତମାଳା, (୨) ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ-ଆମେରିକା ସମତଳ ଭୂମି, (୩) ଆଣ୍ଡିଜ୍ ମାଳଭୂମି ଓ (୪) ଥଲ ମରୁଭୂମି । ବୃଷ୍ଟିପାତ ଅନୁସାରେ ପୃଥିବୀକୁ ଜଳବାୟୁ ଅଞ୍ଚଳ ଅଛୁ । ସମଗ୍ର ଆସାମ, ପଶ୍ଚିମ ଘାଟ ପାଦଦେଶରେ ଅବସ୍ଥିତ କାରବର ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳ ଏବଂ ବମ୍ବେର ଉତ୍ତରାନ୍ତ ଦକ୍ଷିଣରେ ବିନାଦ୍ରମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତର ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଧିକ ଅଧିକ ବର୍ଷା ହୁଏ (୨୫୦୦ ଏମ୍. ଏମ୍. ଓ ଅଧିକ) । କାରର ପଶ୍ଚିମରେ କଚ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଶ୍ଚିମ ରାଜସ୍ଥାନ ମରୁଭୂମି ଓ ଗିଲଗିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଶ୍ଚିମ କାଶ୍ମୀରର ଲଦାଖ୍ ଅଞ୍ଚଳ ସମଭୂମିରେ ଅଳ୍ପ ବର୍ଷା ହୁଏ (୨୫୦ ଏମ୍. ଏମ୍. ଓ କମ୍) । ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟ ମାଳଭୂମିର ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳରେ ୧୦୦ରୁ ୨୫୦୦ ଏମ୍. ଏମ୍. ବର୍ଷା ହୁଏ । ଉତ୍ତର ପଶ୍ଚିମମାଳା ଦେଇ ଚଞ୍ଚାବ ସମତଳ-ଭୂମିରୁ ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ପଶ୍ଚିମ ଭାଗରେ ୨୫୦ରୁ ୧୦୦୦ ଏମ୍. ଏମ୍. ବର୍ଷା ହୁଏ । କୁନ୍ଠାରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ଦେଇଛୁ ମୌସୁମୀବାୟୁ ପ୍ରବାହର ସମୟ । ଏ କାଳରେ ଉତ୍ତରୀୟ ପଶ୍ଚିମ ମୌସୁମୀବାୟୁ ଅତ୍ୟଧିକ ଜଳର ଆଣେ ଏବଂ ଶତକଡ଼ା ୭୫ ଭାଗ ବର୍ଷା ଦେଇଥାଏ । କେବଳ କାରର ଦକ୍ଷିଣ-ପୂର୍ବ ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ନଭେମ୍ବର ଓ ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବ ମୌସୁମୀ ବାୟୁଦ୍ୱାରା ବର୍ଷା ହୁଏ ।

ନଦୀ ପ୍ରବାହ

ଭାରତରେ ଜଳସ୍ଥାନର ଅଳ୍ପ ମରୁଭୂମି ବ୍ୟତୀତ ସମଗ୍ର ଅଞ୍ଚଳରେ ବହୁସଂଖ୍ୟକ ବଡ଼ ବଡ଼ ନଦୀ

ସ୍ୱଳ୍ପାଞ୍ଚଳ ପ୍ରବାହିତ ହୋଇଛି । ଏହି ନଦୀଗୁଡ଼ିକୁ ମୋଟାମୋଟି ଦୁଇ ଶ୍ରେଣୀରେ ବାଣ୍ଟି କରାଯାଇ ପାରେ ପ୍ରଥମତଃ ଉତ୍ତର ଗିରତ୍ରୋତା ନଦୀ, ଦ୍ୱିତୀୟତଃ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଗିରତ୍ରୋତା ନଦୀ । ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳ ନଦୀଗୁଡ଼ିକ ହେଲା—ହିମାଳୟରୁ ବାହାରିଥିବା ସିନ୍ଧୁ, ଗଙ୍ଗା ଓ ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର । କେନ୍ଦ୍ର ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଗିରତ୍ରୋତା ମୁଖ୍ୟ ନଦୀଗୁଡ଼ିକ ହେଲା—ମହାନଦୀ, ଗୋଦାବରୀ, କୃଷ୍ଣା ଓ କାବେରୀ ଏବଂ ନର୍ମଦା ଓ ତାପ୍ତି । ହିମାଳୟରୁ ବାହାରିଥିବା ନଦୀଗୁଡ଼ିକ ବରତ୍ରୋତା । ଶୀତଋତୁରେ ଏଗୁଡ଼ିକରେ ଅଳ୍প ଜଳ ଥାଏ । କେନ୍ଦ୍ର ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଗିରତ୍ରୋତା ନଦୀଗୁଡ଼ିକ ପୂରାପୂରି ବର୍ଷା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ବର୍ଷାରେ ଜୁନ୍‌ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ଏହି ଗ୍ରୀଷ୍ମମାସରେ ଯାହା ବର୍ଷା ହୁଏ, ଶୁଖିଲା ଋତୁରେ ଆଦୌ ବର୍ଷା ହୁଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏହି ନଦୀଗୁଡ଼ିକର ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅଛି । ମୌସୁମୀବାୟୁ କାଳରେ ବହୁ ଜଳ ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ । ଅଧିକାଂଶ ସମୁଦ୍ରରେ ପଡ଼ି ନଷ୍ଟ ହୁଏ । ବନ୍ୟାଦ୍ୱାରା ବହୁ ପ୍ରାଣହାନୀ ଓ କ୍ଷୟକ୍ଷତି ଘଟେ । ମୌସୁମୀ ଋତୁରେ ସୁପରିକଳ୍ପିତ ଉପାୟ ଯୋଜି ଏହିସବୁ ନଦୀଗୁଡ଼ିକରେ ନାମମାତ୍ର ଜଳଥାଏ । ନଦୀ ସ୍ରୋତର ଉନ୍ନୟନ ଉପାୟ ହେଉଛି ଜଳଭଣ୍ଡାର ନିର୍ମାଣ କରି ଜଳର ଗତିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା । ସୁରକ୍ଷିତ ଘରଡର ନଦୀଗୁଡ଼ିକର ଦତ୍ତ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉଛି ଜଳ ସଂରକ୍ଷଣ ।

ପୃଷ୍ଠଭାଗ ଜଳ ପ୍ରବାହ

ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଷ୍ଟିପାତ ହେଉଛି ୩୭ ହଜାର ନିୟୁତ ଏକର ଫୁଟ୍ ଜଳ । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ୧୨,୩୫୦ ନିୟୁତ ଏକର ଫୁଟ୍ ଜଳ (ଏକ ହଜାର ନିୟୁତ ଏକର ଫୁଟ୍) କାନ୍ତରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ଆନୁମାନିକ ୨୫୦ ନିୟୁତ ଏକର ଫୁଟ୍ ଜଳ ମାଟିରେ ଭେଦିଯାଏ । ମାତ୍ର ୧,୩୭୦ ନିୟୁତ ଏକର ଫୁଟ୍ ଜଳ ନଦୀରେ ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ । ପ୍ରାୟ ୪୫୦ ନିୟୁତ ଏକର ଫୁଟ୍ ଜଳ ଜଳସେଚନରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ହିସାବ କରାଯାଏ । ଚଳିତ ଅଧିକାଂଶ ବୃହତ୍ ଓ ମଧ୍ୟମ ଜଳସେଚନ ଯୋଜନା ଜରିଆରେ ପ୍ରାୟ ୧୧୨ ନିୟୁତ ଏକର ଜମିରେ ସେଚନ କରିପାରିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୃହତ୍ ଯୋଜନାରେ ପାଞ୍ଚ କୋଟିରୁ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଓ ମଧ୍ୟମ ଯୋଜନାରେ ୧୫ ଲକ୍ଷରୁ ପାଞ୍ଚ କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ । ଅନେକ କୋଟି ଏକର ଜମିରେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନ ଯୋଜନା ଦ୍ୱାରା ସେଚନ କରାଯାଇ ପାରିବ । ପ୍ରତି ଯୋଜନାରେ ୧୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ।

ମାଟି ତଳ ଜଳ

ବାର୍ଷିକ ମାଟିରେ ଭେଦୁଥିବା ୭୫୦ ନିୟୁତ ଏକର ଫୁଟ୍ ଜଳରୁ ୩୫୦ ନିୟୁତ ଏକର ଫୁଟ୍ ଜଳ ଉପରି ସ୍ତରରେ ରହିଯାଏ ଓ ଫଳରେ ବୃକ୍ଷ ପାଇଁ ଏହା

"କେବଳ ବେଶି ନ ଜଣିବା ଅନ୍ତେସୁ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ । ସେଇ ସଦ୍ଭାର୍ଥ ଆମର ପ୍ରାକଶ୍ୟକ ହୁଏ । ତାହା ଜନତା ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରିୟ ମଧ୍ୟ ହେଉ । ସେହିଥିରେ ଦିଂସା ପୃଥିମାଥାରେ ଲଭିପଡ଼ିବ ।"

— ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଅତ୍ୟନ୍ତ କମୁଥିଲା । ଅବଶିଷ୍ଟ ୩୦୦ ନିୟୁତ ଏକର ଫୁଟ ଜଳ ମାଟି ତଳକୁ ଶୁଖିଯାଏ । ମାଟି ତଳେ କୋଟି କୋଟି ଏକର ଫୁଟ ଜଳ ରହିଛି । ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଜଳଜପ ସଂଗଠନ ୧୯୫୫ରୁ ମାଟିତଳେଥିବା ଜଳ ସମ୍ପଦର ବୈଜ୍ଞାନିକ ସର୍ଭେ କରୁଛନ୍ତି । ନମୁନା ଉପତ୍ୟକାରେ ମାଟିତଳେ ପ୍ରଚୁର ଜଳ ରହିଥିବାର ପ୍ରମାଣ ମିଳିଛି । ରାଜସ୍ଥାନର ବିସ୍ତୃତ ମରୁଭୂମିର ତଳେ ମଧ୍ୟ ପାଣି ଅଛି । ଓଡ଼ିଶା ଓ ପୁରୁଲିଆର ଉପତ୍ୟକାବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ପଥର ମଧ୍ୟର ଜଳଥିବା ଆକୁଇଫର୍‌ର ସନ୍ଧାନ ମିଳିଛି । ବୃହତ୍ତର କଲିକତା ଅଞ୍ଚଳର ଉତ୍ତର ଭାଗରେ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣ ଜଳ ମାଟି ତଳେ ଥିବାର ପ୍ରମାଣ ମିଳିଛି । ପଞ୍ଜାବ, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ, ବିହାର ଓ ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗରେ ମାଟି ତଳେ ପ୍ରଚୁର ଜଳଥିବାର ପ୍ରମାଣ ମିଳିଛି । ୭୫ ନିୟୁତ ଏକର ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମାଟିତଳେ ଯୋଜନା ନଅକୋଟି ଏକର ଫୁଟ ଜଳ ଆବଶ୍ୟକ କରିବ ବୋଲି ଆକଳନ ହୋଇଛି । ଏଥିସ୍ଥ ଜଳମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିହେବ ।

ଜଳ ଉନ୍ନୟନ

ଜଳ ସମ୍ପଦର ଉନ୍ନୟନ ଦୁଇଟି ବର୍ଗଭୁକ୍ତ । (୧) ଖରାଦିନ ଓ ହ୍ରଦରେ ଜଳ ବ୍ୟବହାର । ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି, ମତ୍ସ୍ୟ ପୁଷ୍ଟି ଓ ବନ୍ୟ ଜନ୍ତୁ ସୁରକ୍ଷଣ । (୨) ଜଳସେଚନ, ମ୍ୟୁନସପାଲଟି ଓ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଜଳ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୈଧ ଉପାୟରେ ବ୍ୟବହାର । (୩) ଖତ ଏଡ଼ାକୁ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ, ଯଥା— ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଇତ୍ୟାଦି । (୪) ସମୁଦ୍ର ଜଳକୁ ମଧୁର ଜଳରେ ପରିଣତ କରିବା, କୃତ୍ରିମ ଉପାୟରେ ବରଫ ତିଆରି କରିବା, ଜଳ ଭଣ୍ଡାରରୁ ବାଷ୍ପ ହ୍ରାସ କରିବା । ଏହିସବୁ ଯୋଜନା ଗବେଷଣାଗାରରେ ସଫଳ ହୋଇଛି । ବୃହତ ଆକାରରେ ଏହାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅଧିକ ଅନୁଧ୍ୟାନ ଓ ଗବେଷଣା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ।

ସୁପରିକଳ୍ପିତ ଉନ୍ନୟନ

୧୯୪୭ରେ ସ୍ୱାଧୀନତାବେଳେ ମିଳୁଥିବା ଅର୍ଥ, ବୈଷୟିକ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ବଳ ସୀମିତ ଥିଲା । ତେଣୁ ୧୯୫୧ରେ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଭିତ୍ତିରେ ପରିକଳ୍ପିତ ଉନ୍ନୟନ ପନ୍ଥା ସ୍ଥିର ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ କୃଷି ପାଇଁ ଜଳସେଚନ ଓ ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ପାଇଁ ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଶକ୍ତି ଦେଶର ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତାରୂପେ ବିବେଚିତ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ଏକ ବୃହତ ଓ ଉଚ୍ଚାଭିଳାଷୀ ଜଳସେଚନ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ବିଗତ ତିନୋଟି ଯୋଜନା କାଳରେ ୨୪ ହଜାର ନିୟୁତ୍ତ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚରେ ପ୍ରାୟ ୫୦୦ଟି ଯୋଜନା (୭୫ଟି ବୃହତ୍ତ ଓ ୪୨୫ଟି ମଧ୍ୟମ) ହାତକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ୨୧୫ଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇସାରିଛି । ୧୯୬୫-୬୬ରେ ଚଳୁଥିବା ଯୋଜନା ଶେଷରେ ୧୦୪ ନିୟୁତ ଏକର ଜମିରେ

"ଭଗବାନଙ୍କ ନାମ ଅତିଶୟ । କିନ୍ତୁ ଯୋଡ଼ି ଏ ନାମରେ ଡାକୁ ଯୋକବାକୁ ଦେଲେ ଜାଦୁ ହେଉଛୁ ସତ୍ୟ । ଅଭିବଦ ସ ମଧ୍ୟି ଯାଦୁର ।

"ସତ୍ୟର ସାକ୍ଷାତ୍କାର ନ ହେଲେ ଅହିଂସା ସାଧନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ଚାହାପ ଇଅଛୁ—'ଅହିଂସା ଶତ୍ରୁମୋଧର୍ମଃ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଜଳସେଚନ କ୍ଷମତା ହାସଲ ହୋଇପାରିଛି । ଷଷ୍ଠ ପଞ୍ଚବର୍ଷୀୟ ଯୋଜନା ଶୁଦ୍ଧାକରିବା ସୁଦ୍ଧା ୭୬ ଲକ୍ଷ ଏକର ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ପାଇଁ କ୍ଷମତା ହାସଲ ହୋଇଛି । ଚତୁର୍ଥ ଯୋଜନା କାଳରେ ବୃହତ୍ତ ଓ ମଧ୍ୟମ ଯୋଜନାଧୀନରେ ଅତିରିକ୍ତ ଜଳସେଚନ କ୍ଷମତା ହାସଲ ହୋଇପାରିଛି—୧୭ ଲକ୍ଷ ଏକର । ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭରେ ଜଳସେଚିତ ଜମିର ପରିମାଣ ଥିଲା ପ୍ରାୟ ୨୪ ଲକ୍ଷ ଏକର ।

ଏହାଛଡା ଏହି ଜଳସେଚନ ଯୋଜନାଦ୍ୱାରା ୧୮ ଲକ୍ଷ ଏକର ଅଧିକ ଜମିରେ ଏ ସୁବିଧା ମିଳିଛି । ଯୋଜନାପୂର୍ବ ପରିମାଣ ଥିଲା ୩୨ ଲକ୍ଷ ଏକର । ଚତୁର୍ଥ ଯୋଜନା କାଳରେ ବୃହତ୍ତ ଓ ମଧ୍ୟମ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା ପ୍ରାୟ ୧୮,୩୭୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଓ ଷଷ୍ଠ ଯୋଜନାରେ ପ୍ରାୟ ଛଅ ହଜାର ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା । ଗତ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ବୃହତ୍ତ ଓ ମଧ୍ୟମ ଧରଣର ଯୋଜନାଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଓ କ୍ଷମତା ଅତ୍ୟଶୀଘ୍ର ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଥମ ଯୋଜନା ଶେଷରେ ହାସଲ ହୋଇଥିବା ଜଳସେଚନ କ୍ଷମତାର କେବଳ ମାତ୍ର ଅଧା, ଦ୍ୱିତୀୟ ଯୋଜନା ଶେଷରେ ଶତକଡ଼ା ୨୪ଭାଗ ଓ ତୃତୀୟ ଯୋଜନା ଶେଷରେ ଶତକଡ଼ା ୮୭ଭାଗ ସ୍ତରରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା । କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଓ ସମୟରେ ଜଳସମ୍ପଦର କେଉଁ ଏସବୁ ହୋଇନାହିଁ ।

ସବୁ ରାଜ୍ୟରେ ଜଳସେଚନ ଯୋଜନାର ଅଗ୍ରଗତି ଓ ଗୁରୁତ୍ୱାକଂକ୍ଷୀ ବାନ୍ଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ବ୍ୟବହାର ମଧ୍ୟରେ ବହୁ ସମୟ ବ୍ୟବଧାନ ରହିଥାଏ । ସେଚେତର ୨୦ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବଧାନ ଥାଏ । ଏଥିରେ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଏକ ଅତ୍ୟଧିକ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ପ୍ରେଷ୍ଟ ପେଟ୍ରୋଟି ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସମ୍ବଳ ସରଞ୍ଜାମ ଲୋକମାନଙ୍କ ନଜରରେ ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ୧୦ ବର୍ଷ ଲାଗିଥାଏ । ଭାରତର ପ୍ରଥମ ଯୋଜନାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ବୃହତ୍ତ କମ୍ବା ମଧ୍ୟମ ଧରଣର ଯୋଜନା ଆଜି ବ୍ୟବହାର ନ ହୋଇ ପଡ଼ିନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ନିଜସ୍ୱ ଅସୁବିଧାରୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟବହାର ହୋଇପାରି ନାହିଁ । ଏହି ଅସୁବିଧା ଦୂର କରିପାରିଛୁ ।

ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯୋଜନା

ଦେଶରେ ପ୍ରାୟ ୫୦ ଲକ୍ଷ ଏକର ଜମି ବନ୍ୟାର ଶିକାର ହେବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି । ଯଦିଓ ଗୋଟିଏ ସମସ୍ତ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥାନରେ ବନ୍ୟା ହୁଏ ନାହିଁ ୧୯୫୩—୬୫ ଯାଏଁ ହୋଇଥିବା ସର୍ବେକ୍ଷଣରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ବନ୍ୟାଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିବା ପରିବାଧିକ ଅଞ୍ଚଳ ୨୭.୬ ଲକ୍ଷ ଏକର ଅଟେ । ପ୍ରଥମ ଦୁଇଟି ଯୋଜନାରେ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାୟ ୨୦ ଲକ୍ଷ ଏକର ଜମି ଉପକୃତ ହୋଇଥିଲା ।

"ମୋ କଥା, ଜଗତ କୁଟୁମ୍ବ ପାଇଁ ମୋର ଆତ୍ମା ଅଛି ଏବଂ ସେ ଆତ୍ମା ଅନନ୍ତକାଳୀ । ଆତ୍ମାଙ୍କ ସକଳ ଗୁଣର ପୂର୍ଣ୍ଣତାରୁ ସେ ଆତ୍ମା ଅତିକ୍ରମ କରି ଶରୀର ଏବଂ ସମସ୍ତ ନଶ୍ୱରର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଯିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ହିଁ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଯୋଜନାରେ ୬୫୦ ନିୟୁତ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ।

ଏହି ଯୋଜନାରେ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କାବଦ ନିୟୁତ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରାପ୍ତ ନିୟୁତ ଏକର ଜମି ଜଳପ୍ଲୁତ ହୋଇଥିଲା । ଯୋଜନାକାଳରେ ବ୍ୟାପକ ନାଳ ଖୋଳା ଓ ପଶ୍ଚିମ ମୂଳକ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ଯୋଜନା ନିଆଯାଇଥିଲା । ବିଜିପୁର ଓ ରଙ୍ଗାପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଖାଲର ଏହି ବନ୍ଧ ଯୋଜନା ହାତକୁ ନେଇଥିଲା ।

ଚତୁର୍ଥ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ଏ ଯୋଜନାରେ ସହର ଅଞ୍ଚଳ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେତେଗୋଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନିଆଯିବ ତଥାପି ଅମଳାତ୍ମକ ଓ ନଥାନ ଧରଣର ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । ଦେଶରେ ଏକ ସନ୍ତୁଳନ ଯୋଗୁଁ ମରୁଡ଼ିପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯାଉଛି । ଏ ଯୋଜନା କାଳରେ ୧୩ ନିୟୁତ ଏକର ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଆଣିବା କରାଯାଉଛି । ନଅ ନିୟୁତ ଏକର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ଯୋଜନାଦ୍ୱାରା ଜଳସେଚନ କରାଯିବ ।

ଏ ଯୋଜନାଦ୍ୱାରା ଭୂପୃଷ୍ଠ ତଥା ମାଟିତଳ ସମ୍ପତ୍ତିର ଉନ୍ନତି କରି ପ୍ରାପ୍ତ ୧୨ ନିୟୁତ ଏକର ଜମିରେ ନୂଆ କରି ଜଳସେଚନ କରାଯିବ । ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ନାଳ ଖନନ, ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ଓ ସାଗର ବନ୍ଧ ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକ ରକ୍ଷାମିବ ।

ରଙ୍ଗାପୁ ଯୋଜନା ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ୫୦ ନିୟୁତ ଏକର ଫୁଟ ମାଟିତଳ ଜଳ କାମରେ ଲଗିଥିବ । ଚତୁର୍ଥ ଯୋଜନାରେ ଆଉରି ୧୨ ନିୟୁତ ଏକର ଫୁଟ ମାଟିତଳ ଜଳ କାମରେ ଲଗିବାର ଆଶା କରାଯାଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା କାମରେ ଲଗୁଥିବା ମାଟିତଳ ଜଳ ପରିମାଣ ହେବ ୩୦୦ ନିୟୁତ ଏକର ଫୁଟ ଜମା ଶତକଡ଼ା ୨୨ ଭାଗ ।

ଖରତରେ ଜମିକୁ ଜଳଯୋଗାଣ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହଁ । ଫସଲ ଅଞ୍ଚଳ ୩୧୦ ନିୟୁତ ଏକର ନେଇଥିବାସ୍ଥଳେ ମାତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ଶତକଡ଼ା ୨୩ ଭାଗ ଜଳସେଚିତ ହେଉଛି । ଏପରି ଅଳ୍ପ ଜଳଯୋଗାଣରେ ସମ୍ଭବପର ଏକ ଗ୍ରୀଷ୍ମମଣ୍ଡଳୀୟ ତେଣ ତାହାଟ ଲୋକଙ୍କୁ ଆହାର ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣର ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଅମଦାନୀ କରିପାରେନା । ସେଥି କାରଣରୁ ଜଳସେଚନ ସମ୍ପାଦନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଅନ୍ୟୂନ ଶତକଡ଼ା ୫୦ ଭାଗ ଋଷ ହେଉଥିବା ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଜଳସେଚନ ପାଇଁ ଆଉ ଏକ କାରଣ ହେଉଛି ଖରତରେ ଧାନ ପ୍ରଧାନ

"ମୁଁ ଚାହେଁ ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଦେଶିକ ଲୋକେ । ଆହୁରେଲ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ଭୟରହିତ ହେବା ଯେଉଁଠାରେ ଦରକାର ଅପରକୁ ଦବାଇବାର ଦାନ୍ତ !"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଫସଲ ଓ ଖାଦ୍ୟ ଅଟେ । ଧାନ ଗଛ ଜଳସେଚନ ଦରକାର କରେ । ଏହା ବିନା ଧାନ ଫସଲ ଅନିଶ୍ଚିତ ଓ ଅଳ୍ପ ହୁଏ ।

ସୁତରାଂ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ଓ ପ୍ରଧାନ ଆବଶ୍ୟକତା ହେଉଛି ମିଳୁଥିବା ଜମିକୁ ଜଳଯୋଗାଣ ସଂପ୍ରସାରଣ । ଏହା ଯଥା ଅଧିକ ସମ୍ଭବ ହେବା ବିଧେୟ ।

ଗୁଷର ଗୁବିକାଠି
ଜଳ ଯୋଗାଣ
ଏବଂ
ଜଳ ଯୋଗାଣର
ଗୁଣକାଠି

କୁପର ପାଣି ପମ୍ପ

— ସୋଲ ଏଜେଣ୍ଟ —
ମଡ଼ର୍ଣ୍ଣ ଟ୍ରେଡ଼ରସ
ତିନିକୋଣିଆ ବଗିଚା, କଟକ-୧

"ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜଗତ ଯେଉଁ ରକ୍ତାକ୍ତ ପଥରେ ଗତିକରୁଅଛି, ସେ ପଥରେ ଭାରତର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ହେବନାହିଁ । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜଗତ ମଧ୍ୟ ସେ ପଥରେ ଗତିକରି କ୍ଲାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବାର ଲକ୍ଷଣ ପରିଦୃଷ୍ଟ ହେଲାଣି । ସରଳ ଓ ଭାଗବତ୍‌ପରାୟଣ ଜୀବନ ଯାପନ କଲେ ତହିଁରୁ ଶାନ୍ତିର ଯେଉଁ ପଥ ଫିଟେ ଭାରତର ସେହି ପଥହିଁ ଗମ୍ୟ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବୁର୍ଲ୍ଲଠାରେ ୨୫ ଶଯ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ହାଉସ୍ ଷ୍ଟାଫ୍ ହସ୍ପେଲ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରୁଛନ୍ତି । (୪୫,୫୧,୦୦୦ ଙ୍କା ବିନିମୟରେ ଏହି କୋଠା ତୋଳାଯିବାପାଇଁ ଅଟକଳ କରାଯାଇଛି ।)

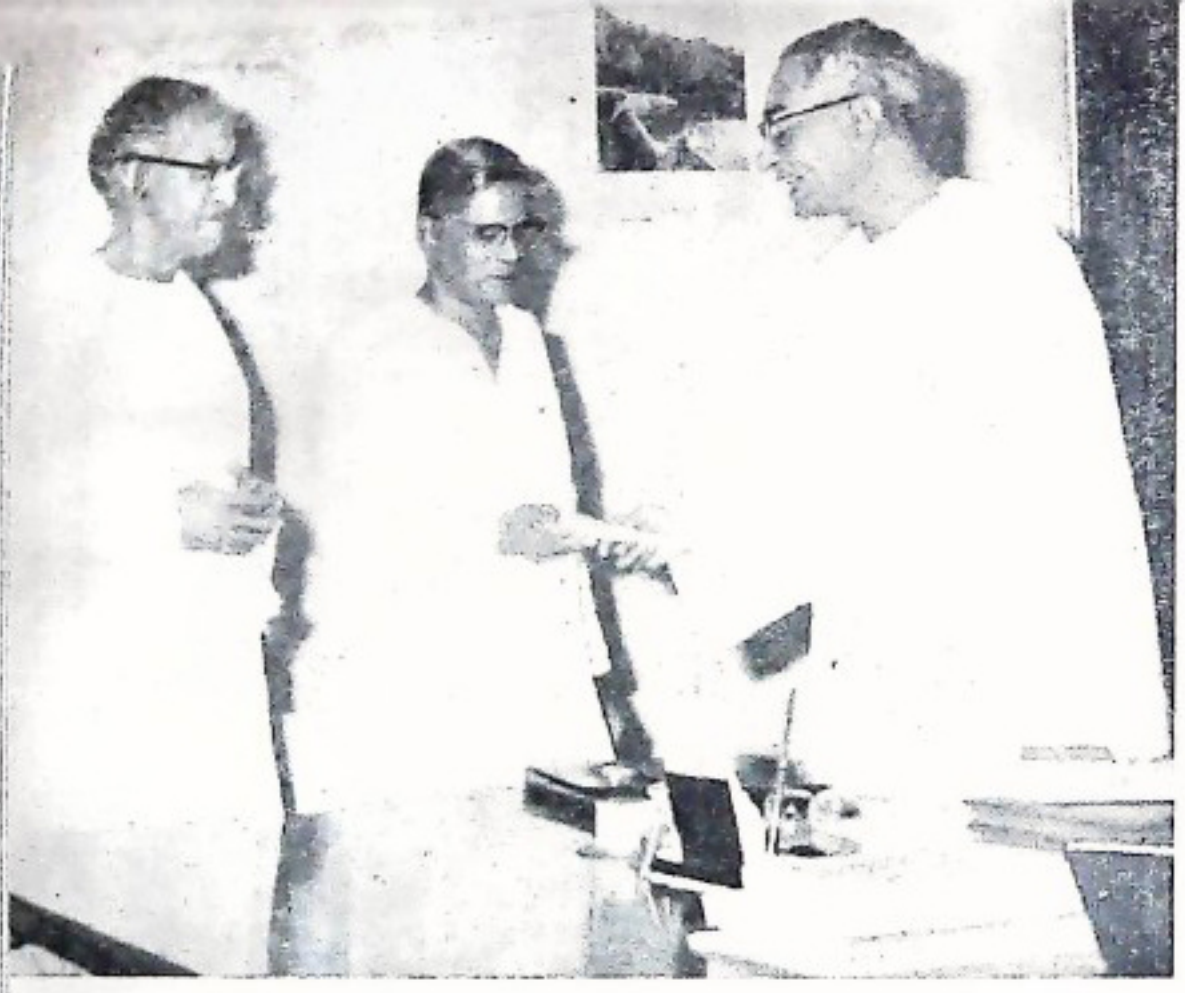

ଚିତ୍ର ସମ୍ବାଦ

ଡ଼ିଶାର ବନ୍ୟା ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ପାଣ୍ଠିକୁ ବାରବାଟି ଲଟେରୀ କମିଟି ଟ ୩୦,୦୦୦୧ ଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର—ସଚିବାଳୟଠାରେ ବାରବାଟି ଲଟେରୀ କମିଟିର ସେକ୍ରେଟେରୀ ଶ୍ରୀ ଭୈରବ ଚରଣ ମହାନ୍ତି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିଂହ ଦେଓଙ୍କୁ ଟ୩୦,୦୦୦୧ ଙ୍କାର ଗୋଟିଏ ଚେକ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଏନ୍. ରାମଶୋଷୟା ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି ।

ଷାତନାମା ଶ୍ରୀଲ ଶ୍ରୀ କେଡ଼ଚରଣ ମହାପାତ୍ର ରାଜଧାନୀଠାରେ ୬ ନମ୍ବର ୟୁନିଟ୍‌ରେ ଗୋଟିଏ ନ୍ତନ କୋଠାଘରରେ କଳାକେନ୍ଦ୍ର ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରୁଥିବାର ଦୃଶ୍ୟ ।

ରପ୍ତାନୀ ବାଣିଜ୍ୟରେ ନୂତନ ଦିଗ

ଭାରତରେ ତିଆରି ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଆଜି ପଶ୍ଚିମ ଜର୍ମାନୀ, ଯେକୋସ୍ଲୋଭାକିଆ ଏବଂ ଏପରିକି ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି । ଭାରତରେ ତିଆରି ଜଳବାଇ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ବର୍ତ୍ତମାନ ବ୍ରିଟେନ, ମାଲଏସିଆ, ଜାପାନ ଓ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି । ଜାପାନର ବହୁ ଘରେ ଭାରତ ତିଆରୀ ରିଫ୍ରିଜେରେଟର ଚାଲୁଛି । ସୋଭିଏଟ୍ ରୁଷର ଟେଲିଫୋନ୍ ଯୋଗ ଯୋଗରେ ଭାରତ ତିଆରୀ କେତେକ ଉପକରଣ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି । ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାରପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କେତେକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ନିମନ୍ତେ କାନାଡ଼ା ଭାରତ ଉପରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ନିର୍ଭର କରୁଛି । ଉଗାଣ୍ଡା, କେନିୟା, ଇଥିଓପିଆ ଓ ନାଇଜେରିଆ ଭଳି ଆଫ୍ରିକାର ଦେଶ-ଗୁଡ଼ିକରେ ଭାରତୀୟ ନମୂନା ଅନୁଯାୟୀ ଭାରତରେ ତିଆରି ଚିନି ଓ ଲୁଗାକଳ ବସୁଛି ।

ଏହା ୨୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ କିଏ କଳ୍ପନା କରିଥିଲା ? କେବଳ ୨୦ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଏହା ସଫଳ ହୋଇଥିବାରୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥନୀତିର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି । କୌଣସି ଦେଶର ବୈଦେଶିକ ବାଣିଜ୍ୟକୁ ତାହାର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭି-ବୃଦ୍ଧିର ମାପକାଠିରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ । ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ହେଲାବେଳେ ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନୀ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ଚାରୋଟି ଦିଗ

ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବାଣିଜ୍ୟ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଗତ ୨୦ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଯେପରି ଭାବରେ ହୋଇଛି ତାହାର ଚାରୋଟି ଦିଗ ହେଲା :—

(୧) ୧୯୪୭-୪୮ରେ ୪,୦୩୪ ନିୟୁତ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ରପ୍ତାନୀ ବାଣିଜ୍ୟ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୬୫-୬୬ରେ ଏହି ପରିମାଣ ୮,୧୦୦ ନିୟୁତ ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା ।

(୨) ୧୯୪୭ ମସିହାରେ ଭାରତର ରପ୍ତାନୀଦ୍ରବ୍ୟ ତାଲିକାରେ କେବଳ ୫୦ଟି ଦ୍ରବ୍ୟ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିଲା । ଆଜି ଏହି ତାଲିକାରେ ପ୍ରାୟ ୨,୯୬୦ ଶ୍ରେଣୀର ଦ୍ରବ୍ୟ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି ।

(୩) ଭାରତରୁ ଚା', ସୂତାଲୁଗା', ଝୋଟଜାତଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି ସାଧାରଣତଃ ରପ୍ତାନୀ ହେଉଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ପରିମାଣ କ୍ରମଶଃ ରପ୍ତାନୀ ତାଲିକାରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ସ୍ଥାନ ହରାଇ ବସୁଛି । କାରଣ ସେସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ସାଙ୍ଗକୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ନୂଆ ନୂଆ ସାମଗ୍ରୀ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ଏହି ନୂଆ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ ଆଧୁନିକ ଧରଣର ଶିଳ୍ପଜାତଦ୍ରବ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ।

(୪) କେତେବର୍ଷ ତଳେ ଆମ ରପ୍ତାନୀ କେବଳ ବ୍ରିଟେନ ଭଳି କେତେକ ଦେଶ ସହିତ ସୀମିତ ଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶ ସହିତ ରପ୍ତାନୀ ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର ହେଉଛି ।

ଭାରତର ରପ୍ତାନୀ ବାଣିଜ୍ୟରେ ଏହି ଯେଉଁ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅଳ୍ପ କେତେ ବର୍ଷ ଭିତରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି ତାହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହେଉଛି, ଆଜି ଭାରତ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ କଳକବ୍‌ଜା ରପ୍ତାନୀ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛି । ଆଜି ଭାରତର ରପ୍ତାନୀଦ୍ରବ୍ୟ ତାଲିକାରେ ବହୁବିଧ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ନାମ ମିଳୁଛି । ଏହିସବୁ କିସମର ଦ୍ରବ୍ୟ ରପ୍ତାନୀ ମୂଲ୍ୟ ନିକଟରେ ୧୦୦ ନିୟୁତ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି । ଏହିସବୁ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଭିତରେ ଟ୍ରାନସ୍‌ମିଟର, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଚାଳିତ ସ୍ୱୟଂକ୍ରିୟ ବିବିଧ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ପ୍ରଭୃତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଦେଶରେ ଗତ ୧୫ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଉଦ୍ୟମ ହୋଇଛି ତାହାରି ଫଳରେ ଏହି ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଛି । ଏହି ସମୟ ଭିତରେ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଉତ୍ପାଦନ ଶତକଡ଼ା ୭୧ ଭାଗ, ଅଶ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଉତ୍ପାଦନ ଶତକଡ଼ା ୮୨ ଭାଗ, ଧାତବଦ୍ରବ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଶତକଡ଼ା ୫୭ ଭାଗ, ପରିବହନ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଉତ୍ପାଦନ ଶତକଡ଼ା ୫୯ ଭାଗ ଏବଂ ମୌଳିକ ଧାତୁ ଉତ୍ପାଦନ ଶତକଡ଼ା ୪୯ ଭାଗ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଦେଶର ଇଂଜିନିୟରିଂ ଶିଳ୍ପ ବହୁମୁଖୀ ହୋଇପାରିଛି । ଆସନ୍ତା ତିନି ଚାରିବର୍ଷ ଭିତରେ ଇଂଜିନିୟରିଂ ଶିଳ୍ପର ଉତ୍ପାଦନ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରାୟ ୧,୦୫୦ ନିୟୁତ ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ ।

ଇଂଜିନିୟରିଂ ସାମଗ୍ରୀ

ଏହିସବୁ ଉଦ୍ୟମ ଫଳରେ ଗତ କେତେବର୍ଷ ଭିତରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଇଂଜିନିୟରିଂ ଦ୍ରବ୍ୟ ରପ୍ତାନୀ ପରିମାଣ କ୍ରମଶଃ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ୧୯୬୫-୬୬ରେ ୧୯୫ ନିୟୁତ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ବିବିଧ ଇଂଜିନିୟରିଂ ଦ୍ରବ୍ୟ ରପ୍ତାନୀ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୭୦-୭୧ ସୁଦ୍ଧା ଏହି ପରିମାଣ ୧,୦୦୦ ନିୟୁତ ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ଆଶା କରାଯାଏ ।

ଭାରତରୁ ରପ୍ତାନୀ ହେଉଥିବା ଇଂଜିନିୟରିଂ ଶିଳ୍ପଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ କେତୋଟି

"ଭାରତର ଉନ୍ନୟନ ସମଗ୍ର ଜଗତର ମଙ୍ଗଳପାଇଁ ମୁଁ କାମନା କରୁଅଛି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜାତିଙ୍କ ଧ୍ୱଂସାବଶେଷର ସ୍ତୂପ ଉପରେ ଭାରତ ଠିଆହେଉ ଏହା ମୋର କାମନା ନୁହେଁ ।"

— ଗାନ୍ଧିଜୀ

...ଡ଼ିଜେଲ ଇଂଜିନ ଓ ତାହାର ବିବିଧ ...ଂଶ, ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଫ୍ୟାନ୍ ଓ ତାହାର ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ, ...ାର୍ ପାଇପ୍, ସାଇକେଲ ଓ ତାହାର ବିଭିନ୍ନ ...ଶ, ରେଳବାଇ ଲାଇନପାଇଁ ଉପକରଣ, ବୈଦ୍ୟୁତିକ ...ର ସିଲେଇ କଳ ଓ ତାହାର ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ, ଝୋଟକଳ ..., ଟ୍ରାନ୍ସମିସନ୍ ଲାଇନ ଟାଉଆର ଓ ଖୁମ୍ବ, ...ର ହେବା ବ୍ଲେଡ୍, କୃଷି ଯନ୍ତ୍ରପାତି, ଇସ୍ପାତ୍ ...ବାବପତ୍ର, ପ୍ରେସର୍ ଷ୍ଟୋଭ୍, ଇସ୍ପାତ୍ ଟ୍ରଙ୍କ୍, ...ନ ଓ ତମ୍ବା ବାସନ, ଷ୍ଟେନଲେସ୍ଷ୍ଟିଲ୍ ବାସନ, ...ଯନ୍ତ୍ରପାତି, ଲ୍ୟାଗାକଳ ଯନ୍ତ୍ରପାତି, ଡ୍ରମ୍ ଓ ଟବ୍, ...ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି, ଟେଲିଫୋନ ଯନ୍ତ୍ରପାତି, ...ତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯନ୍ତ୍ରପାତି, ରିଫ୍ରିଜେରେଟର, ...ର କୁଲର୍ ଓ ଷ୍ଟୋରେଜ୍ ବ୍ୟାଟେରୀ ।

...ଲାଣ୍ଡ, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା, ପଶ୍ଚିମ ଏସିଆର ...ନ୍ନ ଦେଶ, ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବ ଆଫ୍ରିକା ଓ ଥାଇଲାଣ୍ଡ ...ତ ପୃଥିବୀର ୪୭ ଗୋଟି ଦେଶକୁ ଏହିସବୁ ସାମଗ୍ରୀ ...ତ ବିକ୍ରୟ କରେ ।

...ଡ଼େନ୍, ମାଲଏସିଆ, ସୋମାଲିଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଓ ଥାଇ-...ଣ୍ଡକୁ ଭାରତରୁ ବସ୍ ଓ ଟ୍ରକ୍ ରପ୍ତାନୀ ହେଉଛି । ...ନ୍, ଆଫଗାନିସ୍ଥାନ, କେନିୟା, ମରକୋ, ...ଜେରିଆ ଓ ମାଲଏସିଆ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶକୁ ଭାରତ ...କେଲ ରପ୍ତାନୀ କରୁଛି । ଭାରତ ତିଆରି ସିଲେଇ ...ବହୁ ଦେଶରେ ଆଦୃତ ହେଉଛି ।

ସହଯୋଗ

ଏସିଆ ଓ ଆଫ୍ରିକା ମହାଦେଶର କେତୋଟି ରାଷ୍ଟ୍ରର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧିକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେସବୁ ଦେଶ ସହିତ ଶିଳ୍ପ ବିକାଶରେ ସହଯୋଗ କରିବାକୁ ଭାରତ ବର୍ତ୍ତମାନ ସକ୍ଷମ । ପୃଥିବୀର ୧୬ଟି ଦେଶରେ ଶିଳ୍ପ ବିକାଶରେ ସହଯୋଗ କରିବାକୁ ଭାରତ ବର୍ତ୍ତମାନ ୪୦ରୁ ଅଧିକ ଯୋଜନାରେ ସହଯୋଗ କରୁଛି । ଏପରିକି ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଓ କାନାଡାରେ ମଧ୍ୟ ଭାରତ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସହଯୋଗ କରୁଛି ।

ରାସାୟନିକ ଦ୍ରବ୍ୟ

ଗତ କେତେବର୍ଷ ଭିତରେ ରାସାୟନିକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଶିଳ୍ପର ଉନ୍ନତି ଘଟିଛି । ଏହି ଶିଳ୍ପର ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ପାଦନ ମଧ୍ୟ ରପ୍ତାନୀ ତାଲିକାରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତରୁ ୩୫ ନିୟୁତ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ଔଷଧ ଓ ଔଷଧ-ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସାମଗ୍ରୀ ତଥା ପରିଶୋଧିତ ରାସାୟନିକ ରପ୍ତାନୀ ହେଉଛି । ରଙ୍ଗ, ବାରନିସ୍ ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରାୟ ୨୦ ନିୟୁତ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ରପ୍ତାନୀ କରାଯାଉଛି ।

ଟାୟାର, ଟିଉବ୍, ଯୋତା ପ୍ରଭୃତି ରବରଜାତ-ଦ୍ରବ୍ୟ ରପ୍ତାନୀ ହେଉଛି । କାଗଜ ଓ କାଗଜଜାତଦ୍ରବ୍ୟ, କାର୍ବନ, ଷ୍ଟେନ୍ସିଲ୍, ବହି ଓ ପ୍ରଚାର ପୁସ୍ତିକା ମଧ୍ୟ ରପ୍ତାନୀ ତାଲିକାରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । କାଚ ଓ ଚିନାମାଟି ଶିଳ୍ପଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭାରତ ମଧ୍ୟ ରପ୍ତାନୀ କରୁଛି ।

"ମୋ ଧର୍ମ କୌଣସି ଭୌଗଳିକ ସୀମା ସ୍ୱୀକାର କରେ ନାହିଁ । ମୋ ଧର୍ମରେ ମୋର ଯଦି ଜୀବନ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ ...ଏ ତେବେ ଭାରତ ପ୍ରତି ମୋର ଯେଉଁ ସ୍ନେହ ରହିଅଛି ମୋ ଧର୍ମ ସେ ସ୍ନେହକୁ ମଧ୍ୟ ଦରକାର ହେଲେ ଉପେକ୍ଷା ...ରି ପାରିବ । ଅହିଂସା ରୂପକ ଧର୍ମ ପଥରେ ଭାରତର ସେବା କରିବା ମୋ ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଦ୍ୱିତୀୟ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାଠାରୁ ଲପ୍ପାତଶିଳ୍ପ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଅଗ୍ରଗତି ହାସଲ କରିଛି ଏବଂ ବିବିଧ ଲପ୍ପାତଦ୍ରବ୍ୟ ରପ୍ତାନୀ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି ।

ଲୁହା ପଥର

ଲୁହାପଥର ଭାରତର ରପ୍ତାନୀ ବାଣିଜ୍ୟରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଲାଭ କରିଛି । ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଲୁହାପଥର ପାଇଁ ଭାରତ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଲୁହାପଥର ଖଣି-ଗୁଡ଼ିକର ଦ୍ରୁତ ଉନ୍ନତି ଏବଂ ରପ୍ତାନୀ ସୁବିଧା ଫଳରେ ଲୁହାପଥର ରପ୍ତାନୀ ୧୯୭୦-୭୧ ସୁଦ୍ଧା ବାର୍ଷିକ ୨୫ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରା-ଯାଉଛି । ୧୯୬୫-୬୬ ରେ ଏହି ପରିମାଣ ୧୨ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଥିଲା ।

ସୂତାଲୁଗା ବହୁ ଦିନରୁ ଭାରତର ରପ୍ତାନୀ ତାଲିକାରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିଲା । ନିକଟରେ ରେୟନ ଓ ସେନ୍ଥେଟିକ୍ ବସ୍ତ୍ର ରପ୍ତାନୀ ତାଲିକାରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ଖୋଟଜାତଦ୍ରବ୍ୟ ବହୁ ଦିନରୁ ରପ୍ତାନୀ ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଖୋଟ ତିଆରି କାର୍ପେଟର ଡଳା ପାଇଁ କନା, ଟାଉଏଲ, ତିଆରି ପୋଷାକ ଓ କଳ ତିଆରି କାର୍ପେଟ ନିକଟରେ ରପ୍ତାନୀ ତାଲିକାରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି ।

ଭାରତର ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ଶିଳ୍ପ ରପ୍ତାନୀ ବଜାରରେ ସ୍ଥାନ ପାଇବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛି । ବିବିଧ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ଦ୍ରବ୍ୟ କ୍ରମଶଃ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ରପ୍ତାନୀ ହେଉଛି ।

ଫଳ ଓ ପନିପରିବା

ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ସଂରକ୍ଷଣ ଶିଳ୍ପ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶକୁ ଭାରତୀୟ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ରପ୍ତାନୀ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛି । ଭାରତର ରପ୍ତାନୀ ତାଲିକାରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସଂରକ୍ଷିତ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା, ଜାମ ଓ ଜେଲି, ପ୍ରାତଃ ଭୋଜନପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ, ବିସ୍କୁଟ ପ୍ରଭୃତି ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ସଂରକ୍ଷିତ ମାଛ ମଧ୍ୟ ରପ୍ତାନୀ ହେଉଛି ।

ପରମାଣୁଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତ ବିଶେଷ ଆଗେଇ ପାରିଛି । ତେଣୁ 'ହେଭି ଉଆଟର' ଓ 'ଆଇସୋ ଟୋପ' ରପ୍ତାନୀପାଇଁ ଭାରତ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛି । ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଓ କାନାଡ଼ା ବ୍ୟତୀତ କେତେକ ଇଉରୋପୀୟ ଦେଶକୁ କେବଳ ଭାରତ ହିଁ 'ହେଭି ଉଆଟର' ଯୋଗାଉଛି । ପେଟ୍ରୋଲିୟମ୍ ରାସାୟନିକ ଶିଳ୍ପର ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହେଉଛି । ଗୁଜ୍‌ରାଟଠାରେ ଏଥିପାଇଁ କାରଖାନା ଗଢ଼ି ଉଠୁଛି । କେତେକ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଏହି ଶିଳ୍ପଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ମଧ୍ୟ ରପ୍ତାନୀ ତାଲିକାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବ ।

ରପ୍ତାନୀ ବାଣିଜ୍ୟର ଏହି ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଭବିଷ୍ୟତର ସୂଚନା ଦିଏ ।

"ଭାରତ ଅନ୍ଧଭାବରେ ଇଉରୋପର ଅନୁକରଣ କରିବ ନାହିଁ । ଭାରତ ଯଦି ହିଂସ୍ର ନୀତି ଗ୍ରହଣ କରେ ତେବେ ମୋର ପରୀକ୍ଷାର ସମୟ ଆସି ପଡ଼ିଥିବ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାକାଳରେ ଅଗ୍ରଗତି

ଶ୍ରୀ କେ. ସି. ପନ୍ଥ
କେନ୍ଦ୍ର ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ

ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଜରିଆରେ ଆମେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଅସୁସ୍ଥତା ଓ ଅଜ୍ଞତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମ ଆରମ୍ଭ କରିଛେ । ୧୯୫୧ ଏପ୍ରିଲ ମାସରେ ଯୋଜନାର ପ୍ରଥମ ପାହାଚ—ପ୍ରଥମ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାର ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ତିନୋଟି ଯୋଜନା ଶେଷ ହୋଇଛି । ଚତୁର୍ଥ ଯୋଜନାର ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷରେ ଆମେ ପାଦ ଦେଇଛୁ ।

ସୁପରିକଳ୍ପିତ ଓ ବିଧିବଦ୍ଧ ଯୋଜନାନୁଯାୟୀ ଆର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ଉନ୍ନୟନ ପରିକଳ୍ପନାଗୁଡ଼ିକ ଜରିଆରେ ଦେଶର ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ଅଗ୍ରଗତି କେତେଦୂର ହୋଇଛି ?

ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାକାଳରେ ଦେଶର ଅଗ୍ରଗତି ଆଡ଼ମୁଖୀ ହୋଇଛି । ଅର୍ଥନୀତି ଓ ସାମାଜିକ ଚାଳଣିରେ ଶତାବ୍ଦୀ ଧରି ଯେଉଁ ସ୍ଥିତାବସ୍ଥା ଦେଖା ଦେଇଥିଲା ତାହା ଦୂର ହୋଇଛି । ସାମୟିକ ଚ୍ୟୁତି-ବିଚ୍ୟୁତି ଦେଖା ଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏକଥା ଦୃଢ଼-ଭାବରେ କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ ଶିଳ୍ପ ଓ କୃଷି ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉନ୍ନତି ଆଖି ଦୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । କୃଷି ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଆଧୁନିକ ପଦ୍ଧତି ପ୍ରତି ଆଗ୍ରହ ଦେଖା ଦେଇଛି । ଫଳରେ ସାର, କୀଟନାଶକ ଔଷଧ, ଉନ୍ନତ ବିହନ, ଜନସେଚନପାଇଁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରଭୃତିର ଚାହିଦା ଯଥେଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ।

ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଉନ୍ନତି ହୋଇଛି । ଦଶବର୍ଷ ତଳେ ଏ ଦେଶରେ ଯେଉଁ ସବୁ ଶିଳ୍ପ ନ ଥିଲା, ସେ ସବୁ ମୌଳିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଶିଳ୍ପ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି । ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଲୋକେ ଚିକିତ୍ସା ସୁବିଧା ପାଇ ପାରିଛନ୍ତି ।

ଜାତୀୟ ଆୟ

ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା କାଳରେ ଦେଶର ଜାତୀୟ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ପ୍ରଥମ ଯୋଜନାକାଳରେ ଜାତୀୟ ଆୟ ପ୍ରାୟ ଶତକଡ଼ା ୧୮ ଭାଗ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ଯୋଜନା କାଳରେ ଏହା ପୁଣି ଶତକଡ଼ା ୨୧ ଭାଗ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ତୃତୀୟ ଯୋଜନା କାଳର ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଷରେ ଜାତୀୟ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ଅନୁପାତ ସମାନ

ହୋଇ ପାରିନାହିଁ । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହେଲା ଯୋଜନାକାଳର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଭିତରୁ ତିନିବର୍ଷ ପାଗ ଭଲ ରହି ନ ଥିଲା ।

ଏହା ସାଙ୍ଗକୁ ଦୁଇଟି ପଡୋଶୀ ଦେଶ ଭାରତକୁ ଯୁଦ୍ଧ ଭିତରକୁ ଟାଣି ନେଇଥିଲେ । ଦେଶର ଉନ୍ନୟନ ପରିକଳ୍ପନାରେ ବିନିଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ମୂଲ୍ୟବାନ ସମ୍ବଳ ଦେଶରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଖଟାଇବାକୁ ଦେଶ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲା । ତଥାପି ତିନୋଟି ଯୋଜନା-କାଳରେ ଜାତୀୟ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ଶତକଡ଼ା ୬୪ ଭାଗ ହୋଇଥିଲା ।

ଏହି ଜାତୀୟ ଆୟ ବୃଦ୍ଧିକୁ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରି-ବର୍ତ୍ତନର ନିଶ୍ଚିତ ସୂଚନା ବୋଲି କୁହାଯାଉ ବା ନ ଯାଉ, ଏକଥା ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଯେଉଁ ସ୍ଥିତାବସ୍ଥା ଦେଖା ଦେଇଥିଲା ତାହା ଦୂର ହୋଇଛି । ଏହି ସମୟ ଭିତରେ ଯାହା ହାସଲ ହେବ ବୋଲି କଳ୍ପନା କରାଯାଉଥିଲା ତାହା ନ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଏକଥା ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥନୀତି ଯାହା ଥିଲା ତାହା ୧୯୫୦-୫୧ଠାରୁ ସଥେଷ୍ଟ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି ।

କୃଷି ଉନ୍ନତି

କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ୧୯୫୦-୫୧ଠାରୁ ୧୯୬୪-୬୫ ମଧ୍ୟରେ ଉନ୍ନତି ବାର୍ଷିକ ଶତକଡ଼ା ତିନି ହାରରେ କୃଷି ଉତ୍ପାଦନର ସୂଚୀ ୧୯୫୦-୫୧ରେ ୯୬ ଥିଲା-ବେଳେ ୧୯୬୪-୬୫ରେ ୧୫୮ ହୋଇଛି । ଏହା ଶତକଡ଼ା ପ୍ରାୟ ୬୫ ବୃଦ୍ଧିର ସୂଚନା । ୧୯୬୫-ରେ ମରୁଡ଼ି ପରିସ୍ଥିତି ହେତୁ କୃଷି ଉତ୍ପାଦନର ସୂଚୀ ଅବଶ୍ୟ ୧୩୨କୁ ହ୍ରାସ ପାଇଲା ।

ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ୧୯୫୦-୫୧ରେ ୫୫ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ଥିଲା । ଏହି ପରିମାଣ ୧୯୬୦-୬୧ରେ ୮୨ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍‌କୁ ଏବଂ ୧୯୬୪-୬୫ରେ ୮୯ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍‌କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ୧୯୬୫-୬୬ରେ ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରାୟ ୭୨ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍‌କୁ ହ୍ରାସ ପାଇଲା । ୧୯୬୬-୬୭ରେ ଉତ୍ପାଦନ ୭୬ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ହେବ ବୋଲି ହିସାବ ହୋଇଛି । ଏହା ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତାଠାରୁ ଉଣା । ଖରାପ ପାଖ ହେତୁ ଏହା ଘଟିଲା ।

ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ବଢ଼ାଇବାପାଇଁ ବିଶେଷ ଉଦ୍ୟମ ହେଉଛି । ତିନୋଟି ଯୋଜନାକାଳରେ ଜଳସେଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସୁବିଧା ଅଧିକ ଜମିକୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଗଲାଣି ।

ଶିଳ୍ପ ଅଭିବୃଦ୍ଧି

ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନର ସୂଚୀ ୧୯୫୧ରେ ୭୪ ଥିଲା । ୧୯୬୬ରେ ଏହା ୧୯୨ ହୋଇଥିଲା । ଅର୍ଥାତ୍ କେବଳ ୧୫ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଶତକଡ଼ା ୧୫୯ ଭାଗ ବୃଦ୍ଧି ଏଥିରୁ ପ୍ରଷ୍ଟ ହେବ । ଏହି ହିସାବ ପାଇଁ ୧୯୫୬ ମସିହାର

"ଭାରତ ପଦି ଅନ୍ୟ ଜାତିମାନଙ୍କ ଧନ ଶୋଷଣ କରେ—ଭାରତରେ ଯନ୍ତ୍ରଶିଳ୍ପର ପ୍ରସାର ହେଲେ ଭାରତ ଶୋଷଣ କରିବହିଁ କରିବ—ତାହାହେଲେ ସେ ଅନ୍ୟ ଜାତିମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଭିଶାପ ତୁଲ୍ୟ ହେବ ଏବଂ ଜଗତ ପ୍ରତି ମୂର୍ତ୍ତିମାନ ସଙ୍କଟ ତୁଲ୍ୟ ହେବ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଉତ୍ପାଦନ ସୂଚୀକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକକ ମନେ କରାଯାଇଛି । ଦେଶରେ ଶିଳ୍ପବିକାଶ ବହୁମୁଖୀ ହୋଇଛି ଏବଂ ଶିଳ୍ପର ସମୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି ।

ଇସ୍ପାତ, କୋଇଲା, ଆଲମୁନିୟମ, ରାସାୟନିକ ସାର, ଇଂଜିନିୟରିଂ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ପେଟ୍ରୋଲିୟମ୍‌ଜାତଦ୍ରବ୍ୟ ଭଳି ମୌଳିକ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଅଗ୍ରଗତି ସମ୍ଭବପର ହୋଇଛି । ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ ତିନୋଟି ଯୋଜନାକାଳରେ କୋଇଲା ଉତ୍ପାଦନ ୩୩ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍‌ରୁ ୭୦ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍‌କୁ, ଇସ୍ପାତ୍ ପିଣ୍ଡ ଉତ୍ପାଦନ ୧.୦୫ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍‌ରୁ ୬.୦୫ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍‌କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଦେଶର ସିମେଣ୍ଟ ଉତ୍ପାଦନ ୧୯୫୦-୫୧ରେ ୧୭ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ଥିଲା । ୧୯୬୫-୬୬ରେ ପରିମାଣ ୧୦.୮ ନିୟୁତ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ହେଲା ।

ଯନ୍ତ୍ରପାତି ନିର୍ମାଣରେ ଦେଶ ବିଶେଷ ଅଗ୍ରଗତି ସାଧିତ କରିଛି । ଦ୍ୱିତୀୟ ଯୋଜନା ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଶେଷ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ଦୁଗା କଳ, ସିମେଣ୍ଟ କଳ, ଚିନିକଳ, ଡିଜେଲ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ ଚାଳିତ ରେଳ ଇଞ୍ଜିନ ରେଲ ବଗି ପ୍ରଭୃତି ଦେଶରେ ତିଆରି ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେଶର ଚାହିଦା ପୂରଣ ହୋଇଛି । କେତେକ ସାମଗ୍ରୀ ରପ୍ତାନୀ କରିବାକୁ ଦେଶ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛି ।

ସାର ଉତ୍ପାଦନ

ସାର ଉତ୍ପାଦନ ବଢ଼ାଇବାପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଶେଷ ଉଦ୍ୟମ ହେଉଛି । ଆସନ୍ତା ତିନି ଚାରି ବର୍ଷ ଭିତରେ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣପାଇଁ ଦେଶରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ରାସାୟନିକସାର ଉତ୍ପାଦିତ ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି ।

ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ, ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଯୋଗାଯୋଗରେ ଅଗ୍ରଗତି ଦାସଲ ହୋଇଛି । ୧୯୫୦-୫୧ ଓ ୧୯୬୫-୬୬ ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରାୟ ଛଅଗୁଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ଗ୍ରାମ ସଂଖ୍ୟା ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ୩,୭୦୦ରୁ ୫୨,୦୦୦କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ୧୯୬୬-୬୭ ଶେଷ ବେଳକୁ ଏହି ସଂଖ୍ୟା ୬୩ ହଜାର ହୋଇଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ମୋଟ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କର ଏକତୃତୀୟାଂଶ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ବିନିଯୋଗ ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ରେଳବାଇର ପରିବହନ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଭାରତୀୟ ନୌ-ବହନ ଶିଳ୍ପରେ ଅଗ୍ରଗତି ହୋଇଛି । ୧୫ ବର୍ଷରେ ଦେଶର ଡାକଘର ସଂଖ୍ୟା ୩୬ ହଜାରରୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ୯୮ ହଜାର ହୋଇଛି । ଶିକ୍ଷା ଓ ଚିକିତ୍ସା ସୁବିଧାର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରସାର ଘଟିଛି । ସାଧାରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉନ୍ନତ ହେବା ଫଳରେ ୧୫ ବର୍ଷ ତଳେ ମାରାତ୍ମକ ରୂପ ନେଇ ଦେଖା ଦେଇଥିବା ମ୍ୟାଲେରିଆ ରୋଗର ନିରାକରଣ ପ୍ରାୟ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି ।

"ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ଅପେକ୍ଷା ମୁଁ ଆହୁରି ବଡ଼ ଆଦର୍ଶଲାଭର ଆକାଂକ୍ଷୀ । ଭାରତ ତା ମୁକ୍ତିଦ୍ୱାରା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜାତିମାନଙ୍କ ଶୋଷଣରେ ଉତ୍ପୀଡ଼ିତ ତଥାକଥିତ ଦୁର୍ଜଳ ଜାତିମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରି ପାରିବ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ହାରାହାରି ଆୟୁଷ ୩୨ ବର୍ଷ ଥିଲାବେଳେ ବର୍ତ୍ତମାନ ୫୦ ବର୍ଷ ହୋଇଛି । ମୃତ୍ୟୁହାର ଉଣା ହେବାରୁ ଜନ୍ମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭୂତ ହୋଇଛି ।

ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିବା ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ ଭାରତ ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରଥମ । ଯଥାଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ଜନ୍ମହାର ହଜାର ପ୍ରତି ୪୧ରୁ ୨୫କୁ କମାଇବା ହେଉଛି ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଚତୁର୍ଥ ଯୋଜନା କାଳରେ ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପରିକଳ୍ପନା ପାଇଁ ୨୨୯ ୩୨ କୋଟି ଟଙ୍କା ବରାଦ ହୋଇଛି । ତୃତୀୟ ଯୋଜନାରେ ଏହି ପରିମାଣ କେବଳ ୨୬.୯୬ କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ।

ବୈଦେଶିକ ସାହାଯ୍ୟ ବିନିଯୋଗ

ଉନ୍ନୟନ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ବନ୍ଧୁ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କଠାରୁ ସାହାଯ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ବହୁ ପରିମାଣରେ ସମ୍ବଳ—ମୋଟ ବ୍ୟୟର ପ୍ରାୟ ଚାରି ପଞ୍ଚମାଂଶ—ଦେଶାରୁହିଁ ମିଳିଛି ।

ଉନ୍ନୟନ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଦେଶ ସହିତ ତୁଳନା କରି ଦେଖିଲେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ-ଯେ ବହୁ ଦେଶ ତୁଳନାରେ ଭାରତ ବୈଦେଶିକ ସାହାଯ୍ୟ ଉପରେ କମ୍ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ୧୯୬୪ ମସିହାରେ ମୁଣ୍ଡ ପିଛା ସାହାଯ୍ୟ ହିସାବ କଲେ ଜଣାଯିବ ଯେ ଭାରତ ୨.୮ ଡଲାର ପାଇଥିଲାବେଳେ ପାକିସ୍ତାନ ୫.୦ ଡଲାର, ସିଂହଳ ୪.୮ ଡଲାର, ଆରବ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ୯.୧ ଡଲାର ଏବଂ ମେକ୍‌ସିକୋ ୯.୪ ଡଲାର ପାଇଥିଲା ।

ଯୋଜନାନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ପରିକଳ୍ପନାଗୁଡ଼ିକ ଜରିଆରେ ଯେଉଁ ଅଗ୍ରଗତି ଗତ ୧୫ ବର୍ଷ ଭିତରେ ହୋଇଛି ତାହା ଦୃଢ଼ ଆଶାର ସୂଚନା ଦିଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖା ଯାଇଥିବା ଅର୍ଥନୈତିକ ଅସୁବିଧା ଉନ୍ନୟନ ଉଦ୍ୟମକୁ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମନ୍ଥର କରି ଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ହତାଶ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ । ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀରେ ଯେଉଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ହେବ ବୋଲି ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଛି ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ହେବ । ଅର୍ଥନୈତିକ ଉନ୍ନୟନପାଇଁ ଦେଶ ଯେଉଁ ସମତୁଲ ନୀତି ଗ୍ରହଣ କରିଛି ତାହା ଦେଶର ଅର୍ଥନୀତିକୁ ବିଶେଷ କରି ଶିଳ୍ପ ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ କରିଛି । ଆସନ୍ତା ୧୦ ବର୍ଷ ବା ଆଉ କିଛି ଭିତରେ ଦେଶ ବହୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱାର୍ବଲମ୍ବନଶୀଳ ହୋଇ ଉଠିବ ।

"ଭାରତ ଯେତେବେଳେ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ଓ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ସମ୍ପନ୍ନ ହେବ ଏବଂ ପ୍ରଲୋଭନ ଓ ଶୋଷଣର ଜବଳରେ ପଡ଼ିବାକୁ ତାର ଆଉ ସମ୍ଭାବନା ନ ଥିବ ସେତେବେଳେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଓ ପ୍ରାଚ୍ୟ କୌଣସି ଶକ୍ତି ଲୋଭଶକ୍ତ ହୋଇ ତା ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେବ ନାହିଁ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

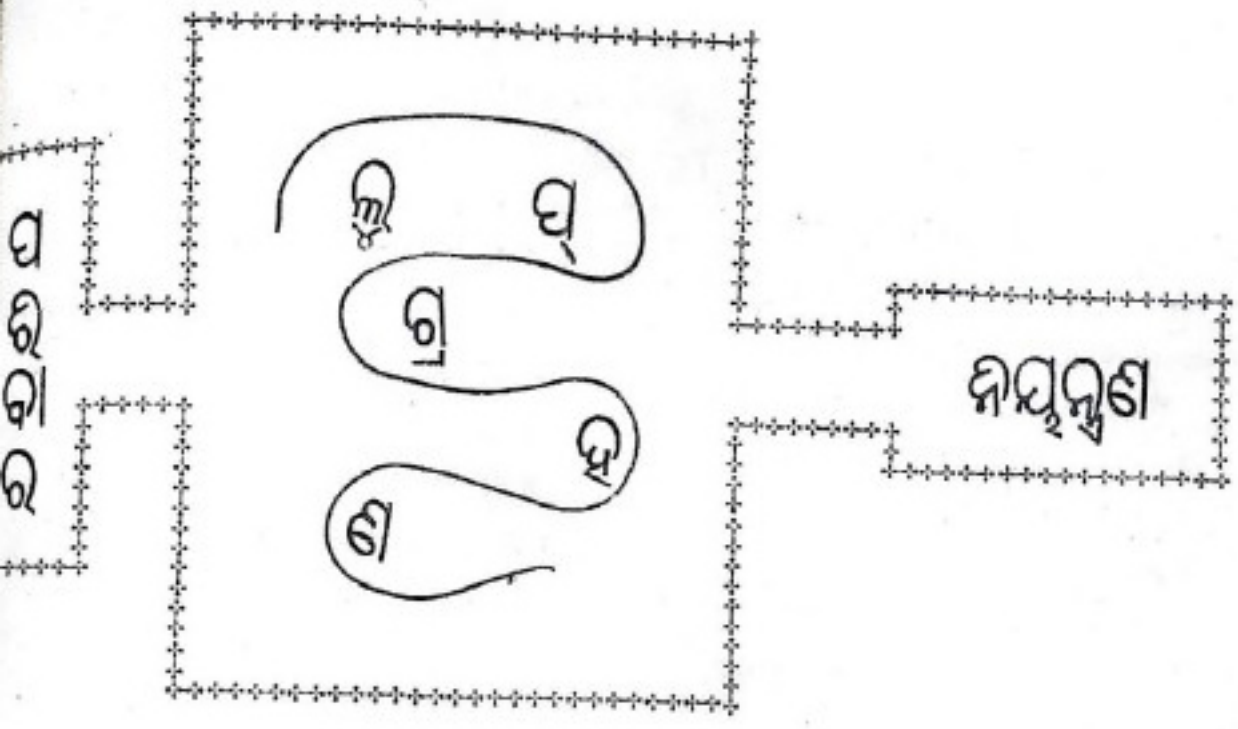

ପ
ରି
ବା
ର

ଲୁପ୍ ଗ୍ରହଣ

ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ଯେଉଁ ଜନ୍ମନିରୋଧକ ଉପଚାର ବ୍ୟବହାର
ବା ସହଜ, ଯାହାର ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଣାଳୀ ଶିଖିବା
ଓ ଯାହା ବ୍ୟବହାର କରିବାରେ ସାମାଜିକ,
ନିତିକ ବା ଧର୍ମଗତ କାରଣରୁ ଆପତ୍ତି ଉଠେ
ତାକୁହିଁ ଆଦର୍ଶ ଜନ୍ମ ନିରୋଧକ ଉପଚାର
ଯାଇଛି । ଜନ୍ମନିୟନ୍ତ୍ରଣର ଆଦର୍ଶ ପଦ୍ଧତି ଏପରି
ା ଉଚିତ ଯେଉଁଥିରେକି ଲୋକଙ୍କୁ ଖୁବ୍ କମ୍
ାଇବା ଦରକାର ପଡ଼େ ; ମିଳୁଥିବା ସମ୍ବଳର
ଭିତରେ ତାର ମୂଲ୍ୟ ରଖାଯାଇଥାଏ ଏବଂ
ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବାରମ୍ବାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା
ଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ ଓ ତାହା ଥରେ ପ୍ରୟୋଗ
ପରେ ମଧ୍ୟ ବାହାର କରି ନିଆଯାଇପାରେ ।

ଲୁପ୍‌ର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ଘଟାଯାଇ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇ
ଯାଇଛି ଯେ ତାହା ଏହିଭଳି ଏକ ଜନ୍ମ ନିରୋଧକ
ଚାରର ଚାହିଦା ପୂରଣ କରିପାରିବ । ଏହା ବ୍ୟୟ
ପକ୍ଷ ନୁହେଁ । ଏହାକୁ ବରାବର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା
ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହା ରୁଚି ବୋଧକ ।
ଏଥିପାଇଁ ହାସପାତାଳରେ ରହିବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ
କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସାଳୟକୁ ବାରମ୍ବାର ଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ
ନାହିଁ । ଏହା କାଢି ଦିଆଯାଇପାରେ ଓ ଏଥିପାଇଁ
ବିଶେଷ କିଛି ଶିକ୍ଷା ଦୀକ୍ଷା ଅବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ ।
ଅଥବା ଏହା ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦୃଢ଼
ବା ପୁନଃ ପୁନଃ ପ୍ରରୋଚନା ଦରକାର ହୁଏ ନାହିଁ ।
ଭୈଷଜ ଓ ଜୈବିକ ଗବେଷଣା ଦେଖାଇ ଦେଇଛି
ଯେ ଲୁପ୍ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ଅଧିକାଂଶ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କର
ଶରୀରରେ ଖୁବ୍ କମ୍ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଖାଯାଏ ।
ଏହି ପ୍ରକାର ଜନ୍ମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଦ୍ଧତି କୋରିଆ ଓ ବାର-
ଓ୍ୟାନ୍‌ରେ ଅନୁସୃତ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଲୁପ୍ ପ୍ରୟୋଗ
ଦ୍ୱାରା ସେଠାରେ ଯେଉଁ ଭଳି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଶରୀରରେ ସୃଷ୍ଟି
ହୋଇଥାଏ ତା ତୁଳନାରେ ଘଟୁଥିବା ପ୍ରତିକ୍ରିୟାର
ସଂଖ୍ୟା କୌଣସିମତେ ଅଧିକ ନୁହେଁ ।

ଲୁପ୍ କେତେଦୂର ଆଦୃତ ହେଉଛି ତାହା ଜାଣିବା
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନୂଆ ଦିଲ୍ଲୀ ଇର୍‌ଉଇନ୍ ହାସପାତାଳ
ସହିତ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଥିବା ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କ୍ଲିନିକ୍‌ରେ

ଅନୁଶୀଳନ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ସେଥିପାଇଁ ୭୦ ଜଣ ଗୃହିଣୀଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିଲା ।

ଜନତାତ୍ତ୍ୱିକ ଓ ସାମାଜିକ ତଥା ଅର୍ଥନୈତିକ ତଥ୍ୟ—ଯେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତକାରର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶତକଡ଼ା ୭୪.୩ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଙ୍କ ବୟସ ୩୦ ବର୍ଷ ବା ତାହାଠାରୁ କମ୍ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାମୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶତକଡ଼ା ୨୪.୩ ଜଣଙ୍କର ବୟସ ଥିଲା ୩୦ ବର୍ଷ ବା ତାହାଠାରୁ କମ୍ । ପ୍ରଧାନ ଗ୍ରୁପ୍ ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱାମୀମାନଙ୍କ ବୟସ ଥିଲା ୩୧ ଠାରୁ ୩୫ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଓ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବୟସ ଥିଲା ଏହାଠାରୁ ୫ ବର୍ଷ କମ୍ ।

ଲୁପ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ୭୦ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶତକଡ଼ା ୧୫.୭ ଜଣଙ୍କର ଥରକରୁ ଜାସ୍ତି ଥର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗର୍ଭ ସଂଗ୍ଠର ହୋଇଥିଲା ଓ ଅବଶିଷ୍ଟ ଶତକଡ଼ା ୩୦ ଜଣଙ୍କର ୨ ଥରରୁ ୧୧ ଥର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗର୍ଭସଂଗ୍ଠର ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରାପ୍ତ ଶତକଡ଼ା ୭୪ ଭାଗ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଙ୍କର ଗୃହେଷ୍ଟିରୁ ଛଅଟି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପିଲା ଜୀବନ୍ତ ରହିଥିଲେ । ଯେଉଁ ଦମ୍ପତିମାନଙ୍କର ଉଦାହରଣ ଦିଆଯାଇଛି ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ୍ତ ପିଲାପିଲିଙ୍କ ହାରାହାରି ସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ୪.୩୭ ।

ଉଦାହରଣରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସ୍ୱାମୀ ବା ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ଖୁବ୍ କେଣୀ ନ ଥିଲା । ସ୍ୱାମୀ-ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ-ଚତୁର୍ଥାଂଶରୁ ଅଧିକ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଅର୍ଦ୍ଧେକ ସଥାକ୍ରମେ ନିରକ୍ଷର ଓ ନିରକ୍ଷର ଥିଲେ । ଶତକଡ଼ା ୧୦ ଜଣ ପୁରୁଷ ଓ ୭୦ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ପ୍ରାଥମିକ ସୋପାନର ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିଥିଲେ । ଏକ-ତୃତୀୟାଂଶ ସ୍ୱାମୀ ମାଇନର୍ ସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିଥିଲେ । ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ ସକାଶେ ଉଦାହରଣଭୁକ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଦୁଇଜଣେ ଘରୁଆଡ଼ ବାହାରେ କାମ କରୁ ନ ଥିଲେ । ସେହି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ମାନଙ୍କର ସ୍ୱାମୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶତକଡ଼ା ୯ ଜଣ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଆରମ୍ଭ କରି କମିଶନ ଭିତ୍ତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ପ୍ରାପ୍ତ ଶତକଡ଼ା ୬୮ ଜଣ ଷ୍ଟେଁକାଟିଆ ବ୍ୟବସାୟୀ ବା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଶ୍ରମସାଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିଲେ । ଶତକଡ଼ା ୭୭ ଜଣ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ମାସିକ ଆୟ ଦୁଇଶହ ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ଥିଲା । ସେହି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କ ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥା ନିମ୍ନସ୍ତରର ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶତକଡ଼ା ୫୩ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଗୋଟିକିଆ ପରିବାରରେ ବାସ କରୁଥିବାସ୍ଥଳେ ଶତକଡ଼ା ୪୭ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଏକାନ୍ନବର୍ତ୍ତୀ ପରିବାରରେ ବାସ କରୁଥିଲେ ।

ଲୁପ୍ ସଂପର୍କରେ କେତେକ ତଥ୍ୟ—ଉପରୋକ୍ତ ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ଏହି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ-ମାନେ ପଡ଼ୋଶୀମାନଙ୍କ ନିକଟରୁ, ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ଚିକିତ୍ସା ବହିଗତ, ମାତୃମଙ୍ଗଳ ଓ୍ୱାର୍ଡ଼, ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କ୍ଲିନିକ୍ ଓ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବମାନଙ୍କ ଘରୁ ଲୁପ୍ ବିଷୟରେ

"ଭାରତ ପକ୍ଷ ଗ୍ରାମ ଯଦି ମୁଁହିବା ନଗର ଉପାସକ ହୁଏ, ତେବେ ଭାରତର ଜନ୍ମ ଅଣସାମ୍ବୀ ହେବ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଶୁଣିଥିଲେ । ଏହି ୫ଟି ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଟି ଦେଖିଛୁ ଯୁଥ୍ ସଂପର୍କୀୟ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନକାରୀ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ସ୍ଥାନ ଦେଖିଛୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଲାପ ଆଲୋଚନାର ସ୍ଥାନ ।

ଗୃହିଣୀମାନେ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ସ୍ଥଳରୁ ଲୁପ୍ ବିଷୟରେ ଶୁଣିଥିଲେ ସେଥିମଧ୍ୟରେ ପଡୋଶୀ-ମାନଙ୍କ ନାମ ବାରମ୍ବାର ଉଲ୍ଲେଖ କରିସାଇଥିଲ (ଶତକଡ଼ା ୨୮·୬ ଜଣ) । ଶତକଡ଼ା ୨୧·୫ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଏହି ପଦ୍ଧତିରେ ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାର ଫଳ ସଂପର୍କରେ ସ୍ତ୍ରୀରୋଗ ବିଜ୍ଞାନ ବା ମାତୃମଙ୍ଗଳ ବିଭାଗରୁ ଶୁଣିଥିଲେ । ଏକାଧିକ ସ୍ଥାନରୁ ଗୋଟିଏ ବିଷୟ ଶୁଣିବା ଫଳରେ ତାହାର ପ୍ରଭାବ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ପଡ଼ିଥାଏ ଓ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ବିଷୟରୁ ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ସଂପର୍କରେ ବ୍ୟାପକ ଚାରର ଆବଶ୍ୟକତା ସୂଚିତ ହୁଏ । ଏଥିର ଏକ-ତୃତୀୟାଂଶରୁ ଅଧିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୂର୍ବରୁ ଲୁପ୍ ବ୍ୟବହାର କରିଥିବା ପଡ଼ୋଶୀ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଙ୍କ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇବାର ସ୍ଥାନ ଉତ୍ସ ସ୍ୱଭାବରେ ଜାମ୍ପ କରିଛୁ । ଯେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କର ଉଦାହରଣ ଦିଆଯାଇଛୁ ସେମାନେ ଲୁପ୍ ନେଇସାରିବା ପରେ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ କହିଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ଏ ବିଷୟ ଅନ୍ୟ ପଡ଼ୋଶୀ ମହିଳାଙ୍କୁ କହିବେ । ସେମାନେ ଏ ବିଷୟରେ ସଂକୋଚ ବୋଧ କରି ନ ଥିଲେ । ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଜଣାଯାଇଛୁ ଯେ ପ୍ରକାଶିତ ପୁସ୍ତକ ବା ପ୍ରସ୍ତରର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅପେକ୍ଷା ମୌଖିକ ଆଳାପ ଦ୍ୱାରା ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚାଇବା ଅଧିକ ସମ୍ଭବପର । ଜଣେ ମହିଳା ଯେ କି ନିଜେ ଲୁପ୍ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ ଓ ଲୁପ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବାପାଇଁ ୩୪ ଜଣ ମହିଳାଙ୍କୁ ପରିବାର ଯୋଜନା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଆଣିଥିଲେ ତାଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ ହେବା ପରେ ମୌଖିକ ପ୍ରସ୍ତର ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲ । ସାକ୍ଷାତକାରୀଙ୍କୁ ସେ କହିଥିଲେ "ମୁଁ ମୋ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଅନେକ ମହିଳାଙ୍କୁ ପରିବାର ଯୋଜନା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଆଣିପାରିଥାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଆସିବାବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକର ନିଜ ବସ୍ ଭଡ଼ା ଦେବାକୁ ମୁଁ ଅକ୍ଷମ । ମୋ ପାଇଁ ବସ୍ ଭଡ଼ା ଦେବାର ଶକ୍ତି ବି ସେମାନଙ୍କର ନାହିଁ ।"

ଶତକଡ଼ା ୭ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଅର୍ଥାତ୍ ଶତକଡ଼ା ୯୩ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଲୁପ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବାରେ କି ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ରହିଛୁ ସେ ବିଷୟରେ କିଛୁ ଶୁଣିବା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଅଳ୍ପ କେତେକ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ରକ୍ତସ୍ରାବ ଓ ଦୁର୍ବଳତା ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରତିକୂଳ ସମ୍ବାଦ ଶୁଣିବାର ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଲୁପ୍ ନେବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହୀ ଅନ୍ୟଜଣେ ମହିଳା କହିଥିଲେ, "ଆମର ସାମାନ୍ୟ ରକ୍ତସ୍ରାବ ଓ ପିଠି ବ୍ୟଥା ହେଲେ ସେଥିରେ କିଛୁ ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ । ନଅମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସନ୍ତାନକୁ ଗର୍ଭରେ ଧରିବାରେ, ପ୍ରସବ ସମୟରେ ତଥା ସନ୍ତାନ

"ଏବେ ସ୍ୱଦେଶପ୍ରତି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଅଛୁ ଯେ କ୍ୟୁକୁ ପରିବାର ପାଇଁ, ପରିବାରକୁ ଗ୍ରାମ ପାଇଁ, ଗ୍ରାମକୁ ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ, ଜିଲ୍ଲାକୁ ପ୍ରଦେଶପାଇଁ ଏବଂ ପ୍ରଦେଶକୁ ଦେଶ ପାଇଁ ଜୀବନ ଦାନ ଦେବାକୁ ହେବ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ସନ୍ତାନଙ୍କୁ ଲାଳନପାଳନ କରିବାରେ ଆମକୁ ଯେଉଁଭଳି କଷ୍ଟ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ପଡ଼େ ତାହା ତୁଳନାରେ ଏହା ବେଶୀ କିଛି ନୁହେଁ । ଅଧିକ ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ଲୁପ୍ ଅଧିକ ଶ୍ରେୟସ୍କର ।" ଅନ୍ୟଜଣେ ଗୃହିଣୀ କହିଲେ, "ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ମୋର ପ୍ରସବ ବେଦନା ଏତେ ଦୁଃସହ ହୁଏ ଯେ ଘରେ ଅନ୍ୟମାନେ କହନ୍ତି, ଏହାର ଆଉ ଅଧିକ ସନ୍ତାନ ନ ହେଉ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ଗୋଟେଇ ସନ୍ତାନ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ଦରଦାମ୍ ବୃଦ୍ଧି ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଲାଳନପାଳନ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟକର ।" ଲୁପ୍ ଗ୍ରହଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶତକଡ଼ା ୮୩ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଙ୍କର ଭୟ ବା ଉଦ୍‌ବେଗ ନଥିଲା । ଶତକଡ଼ା ୧୨ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ରକ୍ତସ୍ରାବ ଓ ଗିଠି ବ୍ୟଥା ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଭୟ ବା ଆଶଙ୍କା ରହିଛି । ଏଥିରୁ ସୂଚିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଡାକ୍ତର ଓ ପରିବାର ଯୋଜନା କର୍ମୀମାନଙ୍କ ନିକଟରୁ ସେମାନେ ଆଶ୍ୱାସନା ପାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏ ବିଷୟରେ ଭଲ-ମନ୍ଦ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ।

ଲୁପ୍ ନେବାପାଇଁ ଆସିଥିବା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶତକଡ଼ା ୯୩ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ସେହି ପଦ୍ଧତି ସଂପର୍କରେ ପୂର୍ବରୁ ଶୁଣିଥିଲେ; ଲୁପ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶୁଣିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲୁପ୍ ନେବାପାଇଁ ଶତକଡ଼ା ୮୪ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ମନସ୍ଥ କରିଥିଲେ; ଅବଶିଷ୍ଟ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ ଲୁପ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶୁଣିବାର ମାସକ ମଧ୍ୟରେ ଲୁପ୍ ନେବାପାଇଁ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ତେବେ ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ଅନେକ ଘଟଣାରେ ଲୁପ୍ ନେବାପାଇଁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରିବା ଓ କାର୍ଯ୍ୟତଃ ଲୁପ୍ ନେବା ମଧ୍ୟରେ କିଛି ସମୟ ଅନ୍ତରାଳ ହୋଇଥିଲା । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଜନିତ କାରଣରୁ ବା ପାରିବାରିକ ଅସୁବିଧା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏପରି ବିଳମ୍ବ ଘଟିଥିଲା । କେବଳ ଶତକଡ଼ା ୫୫ଟି ଘଟଣାରେ ଦ୍ୱିଧା ବା ଭୟ ଇତ୍ୟାଦି କଳ୍ପିତ କାରଣରୁ ଏପରି ବିଳମ୍ବ ଘଟିଥିଲା । କୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୁପ୍ ନେବ କି ନାହିଁ ସେ ବିଷୟ ସ୍ଥିର କରିବାରେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଏକ ବିଶେଷ ଦାୟିତ୍ୱ ପରି ମନେହୁଏ । ଶତକଡ଼ା ୭୪ଟି ଘଟଣାରେ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ପରସ୍ପର ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବା ପରେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରି ପାଇଥିଲା । ପ୍ରାୟ ଶତକଡ଼ା ୧୪ଟି ଘଟଣାରେ ସ୍ତ୍ରୀ ସେଉଁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ସ୍ୱାମୀ ସେଥିରେ ଏକମତ ହୋଇଥିଲେ । କେବଳ ଶତକଡ଼ା ୨ଟି ଘଟଣାରେ ସ୍ୱାମୀର ଅଜ୍ଞତାରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୁପ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଲାଗି ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଓ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହିପରି ଘଟଣାରୁ ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ଲୁପ୍ ସଂପର୍କରେ ଅବହିତ ରଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଜଣାପଡ଼େ ।

ଲୁପ୍ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ପ୍ରରୋଚନା—

ଅଧିକାଂଶ ଗୃହିଣୀ (ଶତକଡ଼ା ୮୪ ଜଣ) ପୂର୍ବରୁ ପରିବାର ଯୋଜନା ବିଷୟ ଜାଣିଥିଲେ । ଲୁପ୍ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରିବା ପୂର୍ବରୁ ସେମାନେ କୌଣସି ନ

"ମୋ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶ ଠାରୁ କହୁ ଶିକ୍ଷା ଜଣ ପାରିବେ । ମୁଁ ଏହି ପୋଷୁଁ ମୋ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ଗୁଡ଼େଁ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

କୌଣସି ଗର୍ଭନିରୋଧ ଉପଚାର ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ଯେଉଁ ସବୁ ପ୍ରଚଳିତ ଗର୍ଭନିରୋଧ ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ତାହା ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶତକଡ଼ା ୪୬ ଜଣ ବିଚାରୁ ଥିଲେ । ଶତକଡ଼ା ୨୯ ଜଣ ଅସୁସ୍ଥି ବୋଧ କରିବା ଓ ଗୋପନୀୟତାର ଅଭାବ ଇତ୍ୟାଦି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କାରଣମାନ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ସ୍ୱାମୀ ବା ଶାଶୁଙ୍କର ଅନିଚ୍ଛା ଇତ୍ୟାଦି ପାରିବାରିକ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଶତକଡ଼ା ୧୪.୩ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ । ଯେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତକାରର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶତକଡ଼ା ୮୭ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଅଧିକ ସନ୍ତାନ ହେବା ଚାହୁଁ ନ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଲୁପ୍ ଥିଲା ସନ୍ତାନ ଉତ୍ପାଦନ ଶକ୍ତି ହ୍ରାସ କରିବାର ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାତ୍ର । କେବଳ ଶତକଡ଼ା ୧୨.୯ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ସନ୍ତାନ ହେବା ଚାହୁଁ ଥିଲେ । ମାତ୍ର ଯେଥିରେ ବ୍ୟବଧାନ ରହିବା ସକାଶେ ଲୁପ୍ ନେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିଲେ ।

ଆପଣ କାହିଁକି ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ? ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରୁ ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା ଯେ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିଚାର ହେଉଛି ଏପରି କରିବାର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କାରଣ । ଶତକଡ଼ା ୫୦ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଏହି କାରଣ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ଅର୍ଥନୈତିକ କାରଣ ଓ ନିଜର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଲୁପ୍ ନେବାପାଇଁ ଶତକଡ଼ା ୨୭ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ମନସ୍ଥ କରିଥିଲେ । ଯେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କ ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଛୋଟ ପରିବାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପୂରାପୂରି ସଚେତନ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୮୪.୩ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ୨।୩ଟି ସନ୍ତାନ ହେବା ପସନ୍ଦ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆଦର୍ଶ ପାଳନ କରି ନ ଥିବାରୁ ସାକ୍ଷାତକାରପାଇଁ ଆସିଥିବା କେତେକ ଗୃହିଣୀ କ୍ଷୋଭ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସେହି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ୧୦ ଜଣ କହିଥିଲେ, "ତିନୋଟି ସନ୍ତାନ— ଦୁଇଟି ଝୁଅ ଓ ଗୋଟିଏ ଝିଅ ଥିବା ପରିବାର ବାସ୍ତବିକ ଆଦର୍ଶ ପରିବାର । କିନ୍ତୁ କଣ କରାଯିବ ? ମୁଁ ଯେତୋଟି ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଚାହିଁଥିଲି ତାହା ଅପେକ୍ଷା ଗୋଟିଏ ଅଧିକ ହୋଇଥିଲା ।"

ଗତବର୍ଷ ୧୨ ଲକ୍ଷ ଲୁପ୍ ଲଗାଯାଇଛି— ଏସିଆ, ଆଫ୍ରିକା ଓ ଲାଟିନ୍ ଆମେରିକାରେ ଲୁପ୍‌କୁ ଏକ ସାଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ଓ ତାହା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଶେଷ ଆଦୃତ ହୋଇଛି ।

ଗତବର୍ଷ ଭାରତରେ ୧.୨ ନିୟୁତ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଲୁପ୍ ନେଇଥିଲେ । ବଡ଼ ଆଶ୍ୱାସନାର କଥା ଯେ ଲୁପ୍ ଆଦୃତ ହେଉଥିବା ବିଷୟ ଏଥିରୁ ସୂଚିତ ହୋଇଛି । ଲୁପ୍ ପ୍ରୟୋଗ ସକାଶେ କେତେକ ରାଜ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲା ତାହା ପୂରଣ ନ ହେବାରୁ ସନ୍ଦେହ ଜନ୍ମିଥିଲା ଯେ ସରକାର ଯେଉଁ ପଦ୍ଧତିକୁ ବେଶୀ ପସନ୍ଦ କରୁଛନ୍ତି ତାହା ଅସାଧାରଣ

"ସତ୍ୟପ୍ରତି ଅନୁରକ୍ତ ହେବା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟର କେନ୍ଦ୍ର ସତ୍ୟ ରହିବା ସମୀଚୀନ । ସତ୍ୟ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ନାସାର ନିଃଶ୍ୱାସ ପବନ ହେବା ଉଚିତ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ପ୍ରତିବନ୍ଧକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛି । ଏ ବିଷୟରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଅଜ୍ଞତା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦ୍ଧତିକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରୁଥିବା କେତେକ ନ୍ୟସ୍ତସ୍ୱାର୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲୁପ୍ ନେବାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ବିଷୟରେ ଭ୍ରମପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ପରିବେଷଣ ଯୋଗୁଁହିଁ ଏପରି ଘଟିଥିଲା । ଦେଶରେ ଯେ ଲୁପ୍ ପ୍ରୟୋଗ ହାର ବିଶେଷଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ତାହା ଏବେ ବି କୁହାଯାଇ ନ ପାରେ । ବ୍ୟାପକ ପ୍ରଚାର ଓ ଉତ୍ତମ କାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲେ ଏହି ହାର ଦ୍ରୁତଭାବରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ଓ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ରୂପେ ହ୍ରାସ କରିବା ଦିଗରେ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବ ଯଥା ସମୟରେ ଅନୁଭୂତ ହେବ ।

ଯୋଗାଯୋଗ

ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ରାସ୍ତା ତିଆରି କରିବା ଓ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶସହ ଭାରତର ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଏକ ପ୍ରଧାନ ସମସ୍ୟା ଥିଲା । ସ୍ଥଳ, ରେଳ, ଆକାଶ ପଥ ଓ ସମୁଦ୍ରରେ ପରିବହନ ସୁବିଧା ଅର୍ଥନୈତିକ ଉନ୍ନୟନର ଏକ ଅଙ୍ଗ କହିଲେ ଚଳେ । ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତି ଦିଗରେ କେତେକ ସାଫଲ୍ୟ ହାସଲ ହୋଇଛି ।

ଭାରତୀୟ ରେଳବାଇର କିଲୋମିଟର ପଥ ୧୯୫୦-୫୧ରେ ୫୩,୬୦୦ରୁ ୧୯୬୬ରେ ୫୮,୪୦୦କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଏଇ କାଳରେ ଇଂଜିନ୍ ସଂଖ୍ୟା ୮,୨୦୦ରୁ ୧୧,୬୦୦କୁ ଏବଂ ଡବା ସଂଖ୍ୟା ୧୯,୫୪୦ରୁ ୩୨,୮୦୦କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ୧୯୫୦-୫୧ରେ ମାଲ ଡବା ସଂଖ୍ୟା ୨,୦୫,୬୦୦ ଥିବା ସ୍ଥଳେ ଆଜି ୩,୭୦,୦୦୦ ହୋଇଛି ।

ଭାରତର ପାଞ୍ଚ ହଜାର କିଲୋମିଟର ଉପକୂଳରେ ଆଠୋଟି ବୃହତ ବନ୍ଦର ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ଦୁଇଟି ସବୁଦିନିଆ ବନ୍ଦର ମାଙ୍ଗାଲୋର ଓ ଟୁଟିକୋରିନ୍‌ରେ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଉଛି । ତା'ଛଡ଼ା ଆଉ ୨୨୫ଟି କ୍ଷୁଦ୍ର ବନ୍ଦର ଅଛି । ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ଜାହାଜ ନିର୍ମାଣ କାରଖାନା ୩୬ଟି ସାଗରଗାମୀ ଜାହାଜ ନିର୍ମାଣ କରି ସାରିଛନ୍ତି ।

ଦୁଇଟି ସରକାରୀ ବିମାନ ଚଳାଚଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଏୟାର୍ ଲାଇନ୍‌ସ କର୍ପୋରେସନ ଓ ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆ । ପ୍ରଥମଟି ୬୬ଟି ସହର ମଧ୍ୟରେ ଯାତାୟାତ କରୁଛି । ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆ ପୃଥିବୀର ୧୯ଟି ଦେଶକୁ ଯାଉଛି । ବିମାନ ଯାତ୍ରୀ ସଂଖ୍ୟା ଛଅ ଗୁଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ମାଲ ପରିମାଣ ଆଠ ଗୁଣ ଓ ଚିଠିପତ୍ର ୧୬ ଗୁଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଦେଶରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ୮୫ଟି ବେସାମରିକ ବିମାନ ଘାଟୀ ଅଛି । ୧୯୪୭ରେ ବିମାନ ଘାଟୀ ସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ୪୪ ।

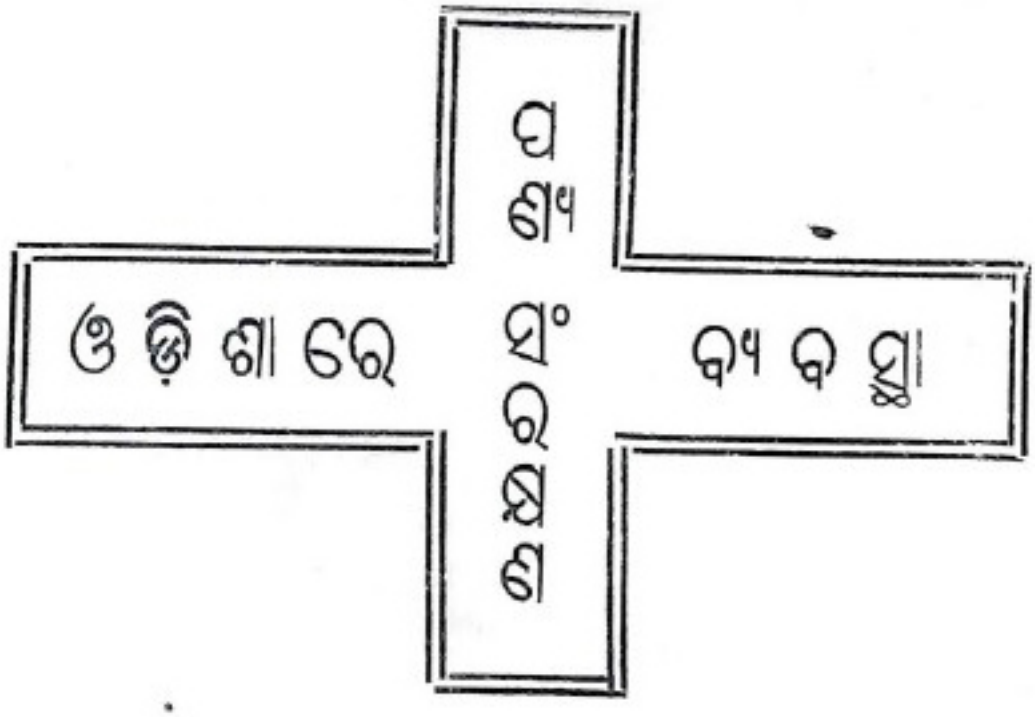

ଓଡ଼ିଶା ଭଳି ଏକ କୃଷିପ୍ରଧାନ ରାଜ୍ୟରେ ପଣ୍ୟାଗାରର ଯେଉଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି ତାହା କେବେଡ଼େଲେ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ନ ପାରେ । ପଚନଶୀଳ ପଦାର୍ଥଗୁଡ଼ିକୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିରେ ଦୀର୍ଘକାଳ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ କରି ରଖିବା ଓ ଏହା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦକମାନେ ଯେପରି ନିଜର ଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟ ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ମୂଲ୍ୟ ପାଇପାରିବେ ତଦ୍ଦିଷୟରେ ସହାୟତା କରିବା ଏହି ପରିକଳ୍ପନାର ପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ କୃଷକ ତଥା ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଗୃହସ୍ଥ ସେ ବତ୍ସରକୁ ସଞ୍ଚୟ ଯେଉଁ ଫସଲ ଅମଳ କରିଛନ୍ତି ତାର କାଣିଟିଏ ସୁଦ୍ଧା ଯେପରି ନଷ୍ଟ ନ ହେଉ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିଜର ଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ସୁରକ୍ଷିତଭାବରେ ସାଇତି ରଖିବାକୁ ସେ ବତ୍ସରକୁ ସ୍ଥିର କରନ୍ତି । ବହୁବିଧ ଓ ଅସଂଖ୍ୟ କୀଟପତଙ୍ଗଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରୁ ନିଜର ସଂରକ୍ଷଣ ସ୍ଥାନଟି ତାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼େ କାରଣ କୀଟପତଙ୍ଗ ଆକ୍ରମଣରୁ ରକ୍ଷା ନ କଲେ ସେମାନେ ପରିଶ୍ରମର ସୁଫଳକୁ ସେମାନେ ଧ୍ୱଂସ କରିଦେଇପାରନ୍ତି ।

ନିଜ ଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଘଟି ଅଧିକ ଲାଭ ମିଳିବା ଆଶାରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଧାନତଃ ସାଇତି ରଖାଯାଏ । ଦୀର୍ଘକାଳ ଧରି ରଖାଯାଇଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଅବସ୍ଥା ଯଦି ଭଲ ନ ରହେ ତେବେ ତାହାର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ରହିବ ନାହିଁ ଓ ସମସ୍ତ ଉଦ୍ୟମ ପଣ୍ଡ ହୋଇଯିବ ।

ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବଚାର କରାଯାଇ ପଣ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ ପରିକଳ୍ପନା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ଦୀର୍ଘକାଳ ପାଇଁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିରେ ସାଇତି ରଖିବା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦକମାନେ ଯେପରି ଉତ୍ତମ

ମୂଲ୍ୟ ପାଇପାରିବେ ଓ ପଣ୍ୟାଗାରରେ ରଖା-ଯାଇଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟ ଭିତ୍ତିରେ ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ନିପସୁକ୍ତ ସୁଧରେ ଉତ୍ପନ୍ନକାରୀ ଯେପରି ଋଣ ଆଣି ପାରିବେ ତହିଁରେ ସହାୟତା କରିବା ପଣ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ ପରିକଳ୍ପନାର ପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ କର୍ପୋରେସନ ତା ୨୧ । ୩ । ୧୯୫୮ ମସିହାରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇ-ଥିଲା । ଭାରତର ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ନିଖିଳ ଭାରତ ଗ୍ରାମ ଋଣ ସର୍ଭେ କମିଟିର ସୁପାରିଶ କ୍ରମେ ଏହି ପଣ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ କର୍ପୋରେସନ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା । କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିରେ ସାଇତି ରଖିବା ଦ୍ୱାରା ତାହା ଯେପରି ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ନଷ୍ଟ ନ ହେବ ଓ ଗାଁ ଗହଳରେ ଋଣ ମିଳିବାରେ ଯେଉଁ ସବୁ ଅସୁବିଧା ଦେଖାଯାଏ ତାହା ଦୂର କରାଯାଇ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଯେପରି ସୁବିଧାରେ ଋଣ ମିଳିପାରିବ ତହିଁର ସୁବିଧା କରିବା ଏହି ପରିକଳ୍ପନାର ପ୍ରଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଏହି ପରିକଳ୍ପନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯିବା ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁସବୁ ସୁଫଳ ମିଳିପାରିବ, ସେଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା :—

(କ) ଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ବନ୍ଧକ ରଖିବା ଦ୍ୱାରା ନିଲାମ ଡାକି ସେଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରୀ କରିବା ଦରକାର ହେବ ନାହିଁ ଓ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଗୃହିଦା ତୁରନ୍ତ ପୂରଣ କରିବା ସକାଶେ ଅଗ୍ରୀମ ଅର୍ଥ ମିଳିପାରିବ ।

(ଖ) ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ନିୟନ୍ତ୍ରିତଭାବେ ବଜାରକୁ ଗୁଡ଼ିବା ଫଳରେ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଉତ୍ତମ ମୂଲ୍ୟ ପାଆନ୍ତି ଓ ଖରିଦଦାରମାନେ ଯେଉଁ ମୂଲ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଖରିଦ କରନ୍ତି ତହିଁରେ ଅଧିକ ସମତା ରହିଥାଏ ଓ ଅନିଶ୍ଚିତତା ନ ଥାଏ ।

୧୯୫୬ ମସିହାରେ କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ (ଉନ୍ନୟନ ଓ ପଣ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ) କର୍ପୋରେସନ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରାଯିବା ପରେ ଏ ଦେଶରେ ପଣ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ ସୁବିଧା ବାସ୍ତବରୂପ ଧାରଣ କଲା କାରଣ ୧୯୫୬ ମସିହାରେ ଋଣ ଦାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିକ୍ରୀବଟାକୁ ମଧ୍ୟ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । କାରଣ ଏହି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପଣ୍ୟାଗାରଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କେବଳ କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ, ବିହନ, ସାର ରାସାୟନିକ ସାର ଓ କୃଷି ଉପକରଣ ମଧ୍ୟରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ରହିଲା । ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି, ୧୯୬୨ ପଣ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ କର୍ପୋରେସନ ଆଇନ ଯୋଗୁଁ ଏହି କର୍ପୋରେସନ ସିମେଣ୍ଟ, ଲୁହା, କାଗଜ, ଚମଡ଼ା, ତନ୍ତୁ ଓ ଲୁଗା ସୂତା ଇତ୍ୟାଦି ଘୋଷିତ ଦ୍ରବ୍ୟ (ନୋଟିଫାଏଡ୍ କମୋଡିଟି) ରେ ବ୍ୟବସାୟ କରିବାର ନୂତନ ପଥ ଉନ୍ମୋଚିତ ହେଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି କର୍ପୋରେସନ ଅଧୀନରେ ଜଟଣୀ, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା, ପଦମପୁର, ବଲାଙ୍ଗୀର,

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୫୦ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

"ସତ୍ୟ ଲକ୍ଷ, ଅହିଂସା ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲାଭର ଉପାୟ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଳ ପରିଦର୍ଶନ ସମୟରେ କେନ୍ଦ୍ର ଜଳସେଚନ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡକ୍ଟର
ଲ୍. ରାଓ ବାଙ୍କତରା ଗ୍ରାମର ଶ୍ରୀ ବନମାଳୀ ଜେନାଙ୍କଠାରୁ ବନ୍ୟାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ଗୃହଟି
ଗୋଟିଏ ପାଳ ଓ ମାଟି ଗଦାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଇଥିଲା ତା'ର କରୁଣ କାହାଣୀ
, ଓଡ଼ିଶାର ଯୋଗାଣମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଗଛ ମୂଳରେ ଧୂଳିସାତ
ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ଜଳସେଚନ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର ଉପମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ହିମାଂଶୁ
ଶେଖର ପାଢ଼ୀ (ବାମ ଭାଗରୁ ତୃତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି) ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି ।

ବନ୍ୟାର କରାଳ କବଳରେ ଓଡ଼ିଶା

ରାଜଗାଙ୍ଗପୁରର ଲାୟନ୍ସ ବ୍ଲକ ତରଫରୁ ଓଡ଼ିଶାର ଶିଳ୍ପ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ହରିହର ପଟେଲଙ୍କୁ ଲାୟନ୍ସ ଜୋନ୍
ଚେୟାରମ୍ୟାନ୍ ଶ୍ରୀ ଏସ୍. କେଡ଼ିଆ ଟ ୧,୦୦୧୧ଙ୍କାର ଗୋଟିଏ ଚେକ୍ ଓଡ଼ିଶାର ବନ୍ୟା ସାହାଯ୍ୟ ପାଣ୍ଠିକୁ
ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୪ ତାରିଖ ଦିନ ଗୋଟିଏ ସଭାରେ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।
ଚିତ୍ର—ଶ୍ରୀ କେଡ଼ିଆ ଚେକ୍‌ଟି ଶ୍ରୀ ପଟେଲଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରୁଛନ୍ତି ।

କେନ୍ଦ୍ର ଜଳସେଚନ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡକ୍ଟର କେ. ଏଲ. ରାଓ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ତା ୨୧ରିଖରେ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ବନ୍ୟା ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ।

ଚିତ୍ର—ବନ୍ୟା ଦ୍ୱାରା ନଷ୍ଟହୋଇ ଯାଇଥିବା ଧାନ ଜମି ଭିତରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଚହଣରେ ଡକ୍ଟର ରାଓ ଷଣ୍ଡେସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଦର୍ଶନ କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସହିତ ଓଡ଼ିଶାର ଯୋଗାଣ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର ଓ କଲେକ୍ଟର ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି ।

ବନ୍ୟାର କରାଳ କବଳରେ ଓଡ଼ିଶା

ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ସାମରିକ ବୋଟ ବନ୍ୟା ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଅଞ୍ଚଳରୁ ନିଆଯାଉଅଛି

ବନ୍ୟାଦ୍ୱାରା ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାର ବାଡ଼ସାହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଶହ ଶହ ଏକର ଜମିରେ ବାଲି ଭରିଯାଇଛି ।
ଚିତ୍ର—ବାଲି ଘେରିଯାଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ବାଲିର ଭିତରେ ଦେଖା ଯାଉଥିବା କେତୋଟି ପାଚିଲ ଧାନଗଛ।
ଚିତ୍ରଟି ଜନୈକ ଛାତ୍ର ସଂଗ୍ରହ କରିଛନ୍ତି ।

ବନ୍ୟାର କରାଳ କବଳରେ ଓଡ଼ିଶା

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାର ବନ୍ୟା ଦୃଶ୍ୟ ।
ଚିତ୍ର—ରସ ଗୋବିନ୍ଦପୁର ଗ୍ରାମରେ ବନ୍ୟା ଦ୍ୱାରା ଧ୍ୱସ୍ତପ୍ରଧ୍ୱସ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିବା ଘୋଡ଼ିଏ ମୃତ୍ତର ଧ୍ୱଂସାବଶେ

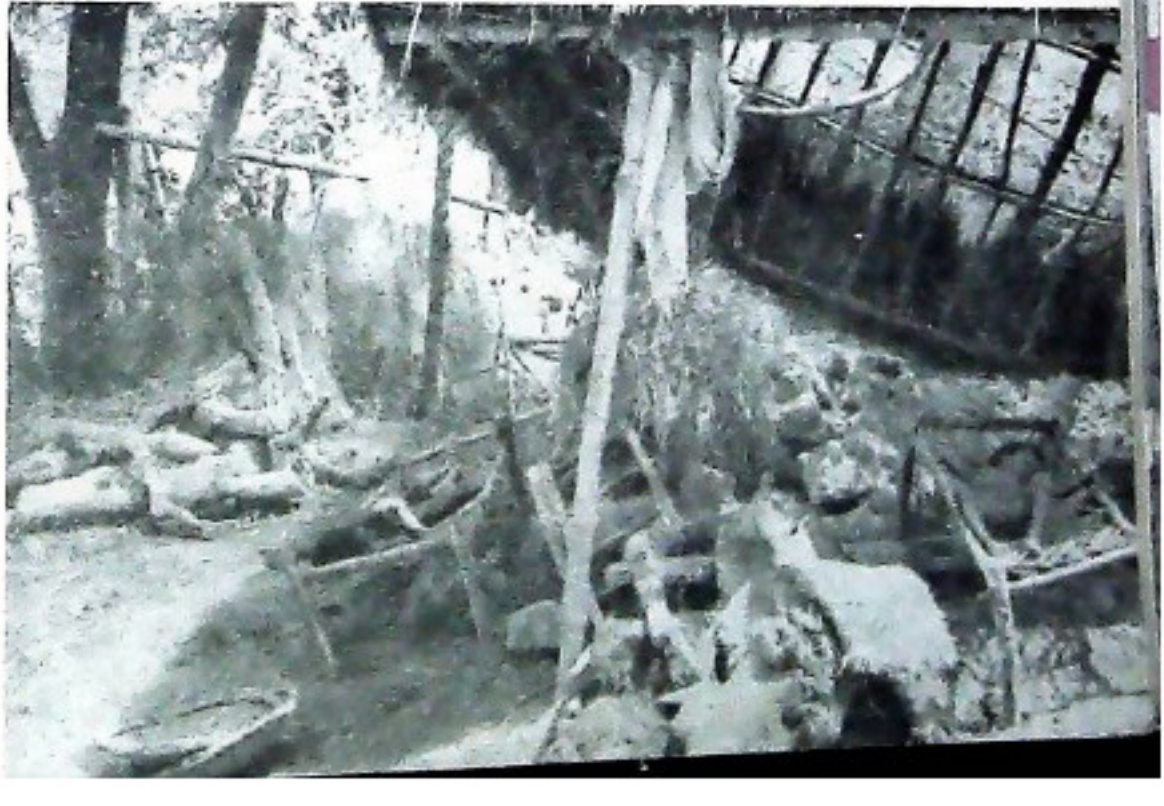

ଜାତୀୟ ରାଜପଥର ଫୁଲଡ଼ିଠାରେ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ବନ୍ୟାଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଲୋକମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇ ଖାଦ୍ୟ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଉଛି ।

ବନ୍ୟାର କରାଳ କବଳରେ ଓଡ଼ିଶା

ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ବନ୍ୟା ବ୍ୟୁସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଧାର କରାଯିବା ପରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରୁଡ଼ା ଓ ଚାଉଳ ବିତରଣ କରାଯାଉଛି ।

ବନ୍ୟାକବଳିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ସାହାଯ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା

୧୯୭୨ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ନାହିଁ ନଥିବା ପରେ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାରେ ୪,୧୦,୧୭୭ ଏକର ଶୁଷ୍କ ଜମି ଓ ୫୦,୦୦୦ ଘର ; କେନ୍ଦୁଝର ରେ ୮,୮୦୦ ଏକର ଶୁଷ୍କ ଜମି ଓ ୧,୨୦୧ କଟକ ଜିଲ୍ଲାରେ ୫୦,୦୦୦ ଏକର ଜମି ଓ ଘର ଏବଂ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାରେ ୨୦,୦୦୦ ଜମି ଓ ୫୦୦୫ ଘର ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନଷ୍ଟ ଥିବାର ଖବର ମିଳିଛି । ବନ୍ୟା ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ଖପୁଖବର ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଯାଉଛି ।

ନ୍ୟା ବପନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମତେ ଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉଛି ।

ରୁରୀକାଳୀନ ରିଲିଫ୍—ବନ୍ୟା ଯୋଗୁଁ ସ୍ତ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀକାଳୀନ ରିଲିଫ୍ ଯୋଗାଇ ଯାଇଛି । ଯେଉଁସବୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ବନ୍ୟା ଜଳ ଜମିନାହିଁ ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ନିଜ ନିଜ ଘରକୁ ଫେରିଯିବା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ପକ୍ଷେ ସୁବିଧାଜନକ ନୁହେଁ, ସେ ସମସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଧିକା ୪ଦିନ ଅର୍ଥାତ୍ ସପ୍ତମୋଟ ୧୧ ଦିନ ଯାଏ ଜରୁରୀକାଳୀନ ରିଲିଫ୍ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାରେ ବୁଢ଼ାବଳଙ ନଦୀର ଉତ୍ତର ପକ୍ଷେ ଅବସ୍ଥିତ ଅଞ୍ଚଳ ଏବଂ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାରେ ବୁଢ଼ାବଳଙ ନଦୀ କୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ଅଞ୍ଚଳମାନଙ୍କରେ ଉପରୋକ୍ତ ରିଲିଫ୍ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ବାଲେଶ୍ୱର ଓ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲା କଲେକ୍ଟରମାନେ ଆବଶ୍ୟକଥିବାରେ ନିଜର ବିଚାର ଅନୁଯାୟୀ ରିଲିଫ୍ ଦେବା ସମୟ ବୃଦ୍ଧି କରି ପାରନ୍ତି । ବନ୍ୟା ବପନ୍ନ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହି ସୁବିଧା ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ମାଗଣା ସାହାଯ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା—ବନ୍ୟା ଯୋଗୁଁ ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଜରୁରୀକାଳୀନ

ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପରେ ୩୦ ଦିନ ଯାଏ ମାଗଣା ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।

ତକାବୀ ଋଣ—ଚାଷୀମାନେ ଯେପରି ସୁବିଧାରେ ଚାଷ କରିପାରିବେ, ସେଥି ନିମନ୍ତେ କୃଷି ଋଣ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତି ଚାଷୀଙ୍କୁ ଏକର ପିଛା ୫୦୫୧ ହାରରେ ସର୍ବାଧିକ ୫୭୫୧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଋଣ ଦିଆଯିବ । ଚାଷୀମାନେ କୃଷି ଋଣ ନେଇ ଯେପରି ମୁଗ, ବିରି ପ୍ରଭୃତି ରବି ଫସଲ ବିହନ ଏବଂ ଜୈଳବୀଜ ଖରିଦ କରିପାରିବେ, ସେଥି ନିମନ୍ତେ କୃଷି ଅଫିସ ତରଫରୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ ।

ଗୃହ ନିର୍ମାଣପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ—ବନ୍ୟାଯୋଗୁଁ ଯାହାଙ୍କର ଘର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିବ ସେଭଳି ପ୍ରତି ପରିବାରକୁ ୫୧୫୦୧ ହାରରେ, ଆଂଶିକଭାବେ ଭାଙ୍ଗିଥିଲେ ପ୍ରତି ପରିବାରକୁ ୫୫୦୧ ହାରରେ ଏବଂ ଯେଉଁ ପରିବାରର ଗୋଟିଏ ଘର ଭାଙ୍ଗିଥିବ, ସେଭଳି ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିଘର ପିଛା ୫୧୫୧ ହାରରେ ଗୃହ ନିର୍ମାଣପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଦିଆଯିବ ।

ବନ୍ୟା ଫଳରେ ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିବା ସ୍କୁଲ ଗୃହ ଗୁଡ଼ିକର ମରାମତି ନିମନ୍ତେ ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ବନ୍ୟା ବିପନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳର ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ସ୍କୁଲ ଦରମା ଛାଡ଼ କରାଯିବ ।

ବନ୍ୟାଗ୍ରସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ଗୋ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି ।

ବନ୍ୟାଗ୍ରସ୍ତ ଅଂଚଳରେ ଏକଲକ୍ଷ ଶିଶୁଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉଛି ।

ବନ୍ୟାଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା କ୍ଷୟକ୍ଷତିର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ମିଳି ସାରିବା ପରେ ଟେଷ୍ଟ ରିଲିଫ, ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଣ ଓ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଋଣଭଳି ରିଲିଫ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଯୋଗାଇ ଦେବା ବିଷୟ ବିଚାରକୁ ନିଆଦେବ ।

"ପ୍ରକୃତ ଧର୍ମ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଦିଷ୍ଟାନ୍ଧତା ନୁହେଁ । ଏହା ବାହାରର ଆଚରଣ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ଭଗବାନଙ୍କଠାରେ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଭଗବାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟୟର ନାମ ଧର୍ମ । ସତ୍ୟ ଅହିଂସା ଓ ପରଳୟରେ ବିଶ୍ୱାସର ନାମ ଧର୍ମ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

'ବାପୁ' ସ୍ମରଣେ

ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଅପଣ କର ଆଶୀଷ ହେ ଦେବ, ଜନୁ-ବାସରେ ଆଜି,
ମୁକ୍ତି-ପଥର ହେ, ମହାମାନବ ଯେ ବାହିନୀ ଥିଲ ସାଜି,
ଯେଉଁ ମନ୍ତର ବାଜି ରଖି କରିଥିଲ ମୁଜତିର ପଣ,
ସେ ବାହିନୀ ଆଜି ଜଡ଼ ହୋଇଛି ଯେ, ସେ ନୀତି ହୋଇଛି ଲୀନ ॥

ଖେଦଭରା ମନେ ଅନାଇ ରହନ୍ତି ଆଜି ସେଦିନର ସେନା,
ନିଜଠୁଁ ଆସ୍ଥା ଯାଇଛି ଯେ ତୁଟି ଶୂନ୍ୟ ଆକାଶେ ସିନା,
ପତାଇ ରହନ୍ତି ଅଭେକରେ ପରା, କମ୍ପିତ ଦୁଇ ହାତ !
ବିଶ୍ୱ ଦୁଆରେ ମାଗି ବୁଲୁଛନ୍ତି, 'ଦିଅ ରୁଟି, ଦିଅ ଭାତ' ॥

ପୁରାଣ-ସଭ୍ୟତା ଆଶ୍ରୟ ନେଇଛି ଏଇ ଦେଶ ଯାଦୁ-ଘରେ ,
ପୁରାଣ-ଶିଳ୍ପୀ ବଂଶଧର ଆଜି କପାଳରେ ହାତ ମାରେ,
ସେ ଦିନର ପରି ଆଜି ତା' ମଥାରୁ ଝରେନା ବିଜୟ-ଝାଳ,
ମୁଗୁର ଯାଇଛି ଚୁଲିକୁ, ନିହାଣ ହୋଇଛି ଲଙ୍ଗଳ ଫାଳ ॥

ସଭ୍ୟତା ନାମେ ଭଉର ପ୍ରାନ୍ତେ ଶୁଭେ ପରମାଣୁ ଶିଙ୍ଗା,
ସେ ଶବଦେ କମ୍ପେ 'ଗଜ୍ଜୋ-ଶଙ୍କର' କମ୍ପେ କଂଚନଜଙ୍ଘା,
ଦେଶ-ରକ୍ଷା ନାମେ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଗଢ଼େ କାହିଁ କେତେ ମେଣ୍ଟ,
ଯୁଦ୍ଧ-ଖୋର୍ ଆଜି ଶାନ୍ତି ନାମରେ ପିଟେ ସଂଗ୍ରାମ-ଘଣ୍ଟ ॥

ଦୁଶ୍ଚ-ଗ୍ରାଣୀ ଏ ରାଜନୀତି-ଚକ୍ରେ 'ଅହିଂସା' ଦୁଏ ଲୀନ,
ଏନ୍ ଦୁଏ ଆଜି ସେଇ ମନ୍ତ୍ରକୁ କରିବାକୁ ବିସର୍ଜନ,
ଚେତାବନୀ ପୁଣି ଦେଇଯାଏ ଧୀରେ କେଉଁ ସ୍ମୃତି ଅଗୋଚର,
ହେ, ଯୁଗ-ମାନବ କହିଯାଅ ଥରେ 'ସଭ୍ୟତା କେତେ ଦୂର' ॥

ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କ ଗଟ ଗୁନା କରିବାକୁ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ପ୍ରେମ ଯଦି ଯଥେଷ୍ଟ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା ତେବେ ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କୁ ବାଧାଦେଇ ମରଣ ବରଣ କରିଥାନ୍ତେ । ଗୋଟାଏ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଶକ୍ତିକୁ ଅବଜ୍ଞା କରି ଖ୍ରୀଷ୍ଟ କ୍ରୁସଚିତ୍ତ ହୋଇ କଣ୍ଟକର ମୁକୁଟ ମୁଣ୍ଡରେ ବହି ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ । ମୁଁ ଯଦି ଅହିଂସାମୂଳକ ପ୍ରତିରୋଧ କରୁଥାଏ ତାହାହେଲେ ମୁଁ ଏହି ଦୁଇ ଧର୍ମଗୁରୁଙ୍କ ପଦାଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରୁଅଛି ମାତ୍ର ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଗାନ୍ଧି ଶତବାର୍ଷିକୀ

୧୯୬୯

ମସ୍ତକେ ମମ ନିତ୍ୟ ପଡୁହେ ବାପୁଜୀ ତମରି ଚରଣ ଧୂଳି,
ଧନ୍ୟହେଉ ଏ କ୍ଲିନ୍ନ ଅଙ୍ଗ ପୁଣ୍ୟେ ଯାଉ ଏ ପରାଣପୂରି ।

୧୮୬୯ ମସିହାରେ ଜାତିର ଜନକ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଜନ୍ମଲାଭ ଥିଲେ । ୧୯୬୯ ମସିହାକୁ ଶହେ ବର୍ଷ ପୂରିଯିବ । ସ ଦୁଇବର୍ଷ ରହିଲା ।

ଦେଶପାଇଁ, ଜାତିପାଇଁ, ତଥା ସମଗ୍ର ମାନବ ଜପାଇଁ ଯେ ନିଜର ଜୀବନକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରି ଏକ ନ ଚିନ୍ତାଧାରା, ଏକ ଅଙ୍ଗୁଜ୍ଜଳ ଅଖଣ୍ଡ କର୍ମପ୍ରବାହ କରି ଦେଇଗଲେ, ପରାଧୀନତାର ନିଗଡ଼ ନରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାପାଇଁ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅସ୍ତ୍ରୁଧ ଇଗଲେ—ଆଜି ତାଙ୍କରି ଶତବାର୍ଷିକୀ ଆମେ ରି ଭାବରେ ପାଳନ କରିବା, ତାହା ଦେଶବାସୀ ସ୍ତେ ବିଚାର କରନ୍ତୁ··· ।

କଣ ଆମେ ସଭାସମିତି ଓ ଉତ୍ସବ ଆୟୋଜନ ବା ?

ଦେଶର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମର୍ମର ମୂର୍ତ୍ତି ନ କରିବା ?

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସ୍ମୃତିରକ୍ଷା ପାଇଁ ପୃଥିବୀରେ ନାହିଁ ବା ମହଲ ତିଆରି କରିବା ?

ଏ ସବୁଥିରେ କଅଣ ଆମେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ସ୍ୱନ୍ତୋଷ ବିଧାନ କରି ପାରିବା ?

ନାଁ···ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏ ସବୁ ବାହାର ଦେଖାଣିଆ ଅସାର ଘଟାଟୋପରେ ନଥିଲେ । ସେ ମଣିଷକୁ ମଣିଷ ପରି ହେବାକୁ ଶିଖାଇ ଥିଲେ । ମାନବିକ ଜୀବନର ସକଳ ପ୍ରକାର ସଦ୍‌ଗୁଣରେ ଭୂଷିତ ହୋଇ ପୌରୁଷର କିପରି ପରିଚୟ ଦିଆଯାଇ ପାରେ, ତାହା ସେ ଦେଖାଇ ଦେଲେ ।

ଏଣୁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଶତବାର୍ଷିକୀ ପାଳନ କେବଳ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ ଦିନ କିମ୍ବା ଜନ୍ମବର୍ଷ ପାଳନ ନୁହେଁ । ବାହାରର ହେୟ ଆଡ଼ମ୍ବର ବଦଳରେ ବାପୁଜୀଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ପନ୍ଥାରେ ଯଦି ଆମେ ଚାଲୁଁ ଓ ଅନ୍ୟକୁ ଚାଲିବାକୁ ଶିଖାଉଁ—ତେବେ ହିଁ କେବଳ ଶତବାର୍ଷିକୀ ପାଳନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧିତ ହେବ ।

ଆମେ କଅଣ କରିବା ?

ଆଜି ଦେଶ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପାଖରୁ ଦୂରକୁ ଦୂରକୁ ଚାଲିଯାଉଛି । ମୁହଁରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନାଆଁ ଧରିଲେ

ସେ ଏ କମିଟିର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ହେବାର ଥିଲା । ତାହାହିଁ ମଧ୍ୟ ଗାନ୍ଧି ସ୍ମାରକ ନିଧିର କେନ୍ଦ୍ର ସମିତିର ସୂଚନା ; କିନ୍ତୁ ସେ ସେଥିରୁ ଓହରିଯାଇ ମୋତେ ଏକାର୍ଯ୍ୟର ଦାୟିତ୍ୱ ଅର୍ପଣ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ତାଙ୍କର ଉଦାରତା ଓ ବିଚାରଶୀଳତା ମଧ୍ୟ । ଏ ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ପାଦନା କରିବାପାଇଁ ମୁଁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରିବି । ଇତିପୂର୍ବେ ମୋତେ କେନ୍ଦ୍ର କମିଟିର ଜଣେ ସଭ୍ୟ ଭାବରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମନୋନୟନ କରିଥିଲେ ଓ ମୁଁ ସେଥିର ସଭ୍ୟ ରହିଛି । ସେ ମନୋନୟନ ବେଳେ ତତ୍କାଳୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ରାଧାକୃଷ୍ଣନ୍ ବୋଧହୁଏ ଭାବିଲେ ଗାନ୍ଧିଯୁଗର ଯେ କେତେକ ଅବଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି କର୍ମକ୍ଷମ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛନ୍ତି, ସେ ସମସ୍ତେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ମିଶି ପୁଣି ଏକ ଉଦ୍ୟମ କରନ୍ତୁ ସେ ଯୁଗର ପୁନରାବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ; କିନ୍ତୁ ସେ ଯୁଗତ ଇତିହାସର ଅତଳ ଗର୍ଭରେ ଲୀନହୋଇ ଯାଇଛି । ମାତ୍ର ଉଣେଇଶ ବର୍ଷପୂର୍ବେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆମରି ଭିତରେ ଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କର ସ୍ୱର ଆମ କାନରେ ବାଜୁଥିଲା ଓ ତାଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ଆମ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ସେ ମଧ୍ୟ କାଳର ଭୀଷଣ କବଳର ସମ୍ମୁଖୀନ । ଇତିହାସ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ ଗାନ୍ଧି-ଯୁଗର ପବନିକାପତନ ଆରମ୍ଭ ହେଲା, ୧୯୪୨ ସାଲ ଅଗଷ୍ଟମାସରେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ କାରାରୁଦ୍ଧ ହେବାପରେ, ସେତେବେଳେ ତତ୍ କାଳୀନ ଶାସନ ଯେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ କେବଳ ଅନ୍ଧକାରରେ ପକେଇ ଦେଲେ ତାହାନୁହେଁ ତତ୍ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗାନ୍ଧି ଯୁଗକୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ଧକାରକୁ ଠେଲି ଦେଲେ । ସେହି ମୋ ମତରେ ଏଦେଶର ଆଧୁନିକ ସଂସ୍କୃତିକ ବିକାଶକୁ ତତ୍କାଳୀନ ଶାସନର ମାରାତ୍ମକ ଆଘାତ । ଗାନ୍ଧିଜୀ କାରାରୁଦ୍ଧ ହେବାପରେ ସେତେବେଳେ ଜନତାର ଅସନ୍ତୋଷ ଯେପରି ଭାବରେ ଓ ଉପାୟରେ ବ୍ୟକ୍ତ ହେଲା, ସେଥିରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଓ କଲ୍ୟାଣ ସାଧକ କେତୋଟି ମୌଳିକ ନୀତି ଧ୍ୱସ୍ତ ବିଧ୍ୱସ୍ତ ହୋଇଗଲା । ଏହାକୁ ରକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀ କାରାଗାର ଭିତରୁ ତତ୍କାଳୀନ ଶାସକମାନଙ୍କଠାକୁ ଚିଠିପତ୍ର ଆକାରରେ ଲେଖା ପ୍ରକାଶ କରି ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପରେ ପରେ ରାଜନୈତିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏପରି ବେଗରେ ମାଡ଼ି ଆସିଲା ଓ ସେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେଶରେ ଏପରି ଏକ ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ଯେଉଁଥିରେ ଭାରତର ବିଭାଗ ହେଲା । ପୂର୍ବେ ଗାନ୍ଧିଜୀ କହିଥିଲେ ଭାରତର ବିଭାଗ ରୋଧ କରିବା ପାଇଁ ସେ ପ୍ରାଣ ଦେବେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଜୀବିତା-ବସ୍ଥାରେ ଭାରତ ଫାଟିଲା ଓ ସେଥିରେ ଯେଉଁ ଅଗ୍ନି ଉଦ୍ଦୀପିତ ହେଲା ସେଥିରେ ସେ ୧୯୪୮ ସାଲ ଜାନୁଆରୀ ତା ୩୦ ରିଖ ଦିନ ଝାସ ଦେଲେ ।

"ଏତିକି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଜୀବନର ଶେଷପର୍ବ ମନେ ରଖିଲେ ଆମର ବର୍ତ୍ତମାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଧାରଣା ହେବ । ଆଜି ଗାନ୍ଧିଜୀ ଦେଶରେ ଅପରିଚିତ । କାରଣ ଆଜି ଯେଉଁମାନଙ୍କର ବୟସ ୨୫ ବର୍ଷ ବା ତା' ଠାରୁ କମ୍ ସେମାନେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସ୍ୱର ଶୁଣି

"ତ୍ୟାଗ, ସଂଯମ ଓ ଇନ୍ଦ୍ରୟ ନିରୋଧ ବିନା ମୁକ୍ତ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।"

— ଗାନ୍ଧିଜୀ

ନାହାନ୍ତି ବା ତାଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ଅନୁଭବ କରିନାହାନ୍ତି । ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ବୟସ ଚାଳିଶବର୍ଷ ସେମାନେ ୧୯୪୭ ସାଲରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ କାରାରୁଦ୍ଧ ହେବା ପରେ ଦେଶରେ ଯେଉଁ ହିଂସାତ୍ମକ କାଣ୍ଡମାନ ଘଟିଲା ତାହାହିଁ ନେରଖି ସେଥିରୁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନୀତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରଣା କରୁଥିବେ । ଏହିପରି ଆଜି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନୀତି ଓ କର୍ମ୍ମକୌଶଳ ଦେଶ ସମକ୍ଷରେ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଭାବରେ ରହି ବିସ୍ମୃତି ଗର୍ଭରେ କାହିଁ ଲୁଚି ଗଲାଣି । ଦେଶରେ ଦୁଇଟି ମତ ଅଛି । ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଗାନ୍ଧିଜୀ ଇତିହାସ ଭିତରକୁ ଚାଲି ଗଲେଣି । ତାଙ୍କୁ ଆଉ ଜୀବିତାବସ୍ଥାକୁ ଆଣିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ କାରଣ ଜାତୀୟ ଓ ଅନ୍ତର୍ଜାତିକ ପରିସ୍ଥିତି ଆଜି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବର୍ତ୍ତିତ । ଆଉ ଗୋଟିଏ ମତ ହେଉଛି ଆଜି ଦେଶ ଯେଉଁ ସଙ୍କଟ ମଧ୍ୟରେ ଗତି କରୁଛି ସେଥିରୁ ଉଦ୍ଧାର ହେବାର ଉପାୟ ହେଉଛି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ କର୍ମ୍ମକୌଶଳ ତାଙ୍କର କେତୋଟି ମୌଳିକ ନୀତିର ଅନୁସରଣ । କଥାଟି ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଜାକିର୍‌ହୋସେନ୍ ଗତ ଜୁଲାଇ ୧୫ ରିଖ ଦିନ ଅନୁଷ୍ଠିତ କେନ୍ଦ୍ର ଗାନ୍ଧି ବାର୍ଷିକୀ ସମିତିର ସାଧାରଣ ଅଧିବେଶନରେ ଉପରି ଭାଷାରେ କହିଛନ୍ତି ।

"ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ତିନୋଟି ମୌଳିକ ନୀତି ଥିଲା, ସତ୍ୟ, ହିଂସା ଓ ସର୍ବୋଦୟ । ଏ ତିନୋଟି ପାରମାର୍ଥିକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ତତ୍ତ୍ୱ ନୁହେଁ । ଏହା ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ଆମର ନୀତି । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାଧୁତା ଓ ନିଷ୍ଠା ହେଉଛି ସତ୍ୟ । ସମାଜରେ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ପୋଷଣ କରି ଚଳିବା ହେଉଛି ଅହିଂସା । ସାଧାରଣ ଲୋକର ଆଖିରୁ ବହୁଥିବା ଲୁହ ପୋଛିଦେବା ହେଉଛି ସର୍ବୋଦୟ । ଏହି ତିନୋଟି ଆଜି ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଚରଣ କରିବାର ଉଦ୍ୟମ ହେଲେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆଜି ଜୀବିତାବସ୍ଥାକୁ ଫେରି ଆସିବେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଆଜିର ଯୁବସମାଜରେ ପରିଚିତ କରାଇବାକୁ ହେବ । ଯେତେ ସମୟ ଅତିବାହିତ ହେଉଛି ସେତେ ଗାନ୍ଧିଜୀ କ୍ରମେ ଅପରିଚିତ ହେଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ ଓ ତାଙ୍କର ମୌଳିକ ନୀତିମାନଙ୍କୁ ଆଜିର ପରିସ୍ଥିତିରେ ରୂପଦେବା ହେଉଛି ଶତବାର୍ଷିକୀ ସମିତିର କାର୍ଯ୍ୟ ।

"କେବଳ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭାବରେ ନୁହେଁ, ଜଣେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରଧାନ ଅନୁଚର ହିସାବରେ ଜାକିର ହୋସେନ୍ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି ତାହାହିଁ ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉ । ସେହି ଦିଗରେ ଆମେ କେତେଦୂର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବୁଁ ତାହା ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ହେବ । ଇତି ମଧ୍ୟରେ ବର୍ଷେରୁ ବେଶୀ ସମୟ ଅତିବାହିତ ହୋଇ ଗଲାଣି । ଆଉ ଯେତିକି ସମୟ ଅଛି ସେଥିରେ ୧୯୬୯ ଅକ୍ଟୋବର ବେଳକୁ ଆଖିରେ ଦେଖିବା ଭଳି ଓ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଅନୁଭବ କଲାଭଳି ଆମେ ଯଦି କିଛି କରିପାରୁଁ ତେବେ ସେଥିରେ ଆମର ସାର୍ଥକତା ପ୍ରମାଣିତ ହେବ । ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ଦୃଢ଼ଭାବରେ

"ଅନ୍ୟ ଉପରେ ଜଣ୍ଡିତ୍ୱ କରିବା ପାଇଁ ମୋ ହାତରେ ଅହିଂସା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ର ନାହିଁ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଶ୍ରୀ ଶତବାର୍ଷିକ..

ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ଆମେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଁ, ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ଆମକୁ କର୍ମ୍ମକ୍ଷମ କରାଉ । ଏତିକି ନିବେଦନ କରି ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜ୍ଞାପନ କରୁଛି ଓ କାର୍ଯ୍ୟଭାର ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କରୁଛି ।"

(୪୦ ପୃଷ୍ଠାର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ)

ଟିଟିଲାଗଡ଼, କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜି, କେଶିଙ୍ଗା, ଖରିଆରରୋଡ଼୍, ଜୁନାଗଡ଼, ରାୟଗଡ଼ା ଓ ଗୁଣୁପୁରଠାରେ ୧୧ଟି ପଣ୍ୟାଗାର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ।

ଦୁଇ ଜଣଯାକ ଅଂଶୀଦାର ଯଥା କେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ କର୍ପୋରେସନ ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୨୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବିନିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି ଓ ଅଂଶୀଦାର ଦୁହିଁଙ୍କର ସମାନଭାଗ ରହିଛି ।

ଜଣେ କୃଷକ ବା ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କର ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବାର କ୍ଷମତା ଥିଲେ ଓ ସେ ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷେ ଋଣ ଚାହୁଁଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ୫,୦୦୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଋଣ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । କୃଷକମାନେ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସୁଯୋଗ ନେଉଛନ୍ତି ଓ ପଣ୍ୟାଗାର ରସିଦକୁ ଷ୍ଟେଟ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ବନ୍ଧକ ରଖିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଋଣ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଉଛି ।

ନିଜ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକର ଯେପରି କ୍ଷତି ନ ଘଟିବ ଓ ସେଗୁଡ଼ିକ ପଣ୍ୟାଗାରରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିରେ ସାଇତି ରଖାଯାଇ ପାରବ, ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ପଣ୍ୟାଗାରରେ ନିଜର ପଣ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ସାଇତି ରଖନ୍ତି । ୧୯୬୪ ମସିହା ପରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିବା ପଣ୍ୟାଗାରଗୁଡ଼ିକରେ ସାଇତି ରଖାଯାଇଥିବା ଜିନିଷ ବନ୍ଧକ ରଖି ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ନୂଆ ଋଣ ଦିଆଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି । ଦେଶରେ ଜରୁରୀ ପରିସ୍ଥିତି ଘୋଷିତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ଯେତେ ପରିମାଣରେ ଋଣ ଦେବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା ସେମାନେ ସେହି ବର୍ଷଠାରୁ ସେହି ସୁବିଧା ପାଇ ଆସୁଛନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଥିବା ଗହମ, ଚାଉଳ, ଧାନ ଓ ଚିନି ମଧ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାରଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରାୟ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ସାଇତି ରଖାଯାଇଥାଏ ।

କେବଳ ଅର୍ଥ ଲାଭ ପଣ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ କର୍ପୋରେସନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ । ଅଯତ୍ନରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଓ ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ ଉପାୟରେ ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ବହୁମୂଲ୍ୟ ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ସାଇତି ନ ରଖିବା ଯୋଗୁଁ ଦେଶକୁ ଯେପରି କ୍ଷତି ସହିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ, ତାହା ଯେପରି ନ ହେବ, ସେଥିପାଇଁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଜିନିଷପତ୍ର ସାଇତି ରଖିବାର ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତି ସଂପର୍କରେ ଶିକ୍ଷା ଦେବାର ମହାନ ଦାୟିତ୍ୱ ଏହା ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛି ।

"ନିଜ ଧର୍ମ ଅନ୍ୟାନ୍ୟଙ୍କ ଧର୍ମଠାରୁ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଓ ଅନ୍ୟ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନେ ଆତ୍ମ ଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ— ଏପରି ଭାବିବା ଅସହିଷ୍ଣୁତାର ବୁଡ଼ାନ୍ତ । ଅସହିଷ୍ଣୁତା ଔଦ୍ଧତ୍ୟର ପ୍ରକାରାନ୍ତର ମାତ୍ର ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଆ ମ ରା ଜ୍ୟ

ଗାନ୍ଧି ଶତବାର୍ଷିକୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ବୈଠକ

ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ସବ୍-କମିଟି ଗଠନ

୧୯୬୭ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୪ ତାରିଖରେ ନେଶ୍ୱରଠାରେ ଗାନ୍ଧି ଶତବାର୍ଷିକୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ମିଟିର ବୈଠକ ଡକ୍ଟର ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ବସିଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ଚାରିଗୋଟି ସବ୍ କମିଟି ନିମ୍ନମତେ ଗଠନ କରାଗଲା ।

ଗାନ୍ଧି ସାହିତ୍ୟକୁ ଲୋକପ୍ରିୟ କରାଇବା ପାଇଁ ଡକ୍ଟର ମାୟାଧର ମାନସିଂଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଗାନ୍ଧି-ସାହିତ୍ୟ ସବ୍-କମିଟି ଗଢ଼ାଗଲା । ଏହି ପାଞ୍ଚଜଣିଆ ସବ୍ କମିଟିରେ ସର୍ବଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଜ୍ଞାନନ୍ଦ ପଣ୍ଡା, ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାରଣ ଓ ବୈଦ୍ୟନାଥ ମିଶ୍ର ସଭ୍ୟ ରହିଲେ । ଶ୍ରୀ ମହାରଣା ଓ ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ଉଭୟେ ଏହି ସବ୍ କମିଟିର ସେକ୍ରେଟେରୀ ରହିଲେ ।

ସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମପାଇଁ ଡକ୍ଟର ସଦାଶିବ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଏକ ସବ୍-କମିଟି ଗଠନ କରାଗଲା ଏବଂ ପ୍ରଫେସର ସର୍ବେଶ୍ୱର ଦାସ ଏହି କମିଟିର ସେକ୍ରେଟେରୀ ରହିଲେ । ଏହି ସବ୍ କମିଟିର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଭ୍ୟମାନେ ହେଉଛନ୍ତି, ଶ୍ରୀ ପ୍ରତାପ କେଶରୀ ଦେଓ, ଲୋକସଭା ସଦସ୍ୟ, ଗଜପତି ମହାରାଜା ଶ୍ରୀ ବୀର-କିଶୋର ଦେଓ, ବିଧାନସଭା ସଦସ୍ୟ, ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ପାଇକରାୟ, ବିଧାନସଭା ସଦସ୍ୟ, ଶ୍ରୀ ମୋହନ ନାୟକ, ବିଧାନସଭା ସଦସ୍ୟ ଓ ଶ୍ରୀ ଫକୀର ମିଶ୍ର ।

ଜ ପ୍ରସଙ୍ଗ, ଅକ୍ଟୋବର—୧୯୬୭

ରାଜ୍ୟ..

ଗଠନ ମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ସଦାଶିବ ଶ୍ରୀପାଠୀଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଏକ ସବ୍-କମିଟି ଗଢ଼ାଗଲା । ଡ଼ଜଣିଆ ଏହି ସବ୍-କମିଟିରେ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଶେଖର ଦାସ ସେକ୍ରେଟେରୀ ରହିଲେ । ସବ୍-କମିଟିର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଭ୍ୟମାନେ ହେଉଛନ୍ତି, ସର୍ବଶ୍ରୀ ହରମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଶ୍ରୀକଳ୍ପ ନାୟକ, ଜୟକୃଷ୍ଣ ମହାନ୍ତି ଓ ଶ୍ରୀମତୀ କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ।

ଗାନ୍ଧି ସ୍ମୃତିରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ସବ୍-କମିଟି ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଗଠନ କରାଗଲା । ଗ୍ରାମଗୋଷ୍ଠୀ ଉନ୍ନୟନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ରାଜବଲ୍ଲଭ ମିଶ୍ର, ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀ, ଶ୍ରୀ ବନମାଳୀ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଶ୍ରୀ ଘାସିରାମ ମାଝି, ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ରମାଦେବୀ ଏହି ସବ୍-କମିଟିର ସଭ୍ୟ ରହିଲେ । ଶ୍ରୀ ଗୋପୀକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହି ସବ୍ କମିଟିର ସେକ୍ରେଟେରୀ ରହିଲେ ।

ଭୋଟଦାତାମାନଙ୍କ ନାମ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରୀ କରଣ

ଜଣେ ଭୋଟଦାତାଙ୍କ ନାମ ଏକାଧିକ ବିଧାନ ସଭା ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳୀରେ ଓ ଗୋଟିଏ ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳୀରେ ଏକାଧିକବାର ରେଜିଷ୍ଟ୍ରୀଭୁକ୍ତ ହେବା ନିର୍ବାଚନ ଆଇନରେ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ନିଷିଦ୍ଧ କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟତଃ ଜଣେ ଭୋଟଦାତାଙ୍କ ନାମ ବହୁଥର ରେଜିଷ୍ଟ୍ରୀଭୁକ୍ତ ହେବା ଦୂରକରି ହୁଏ ନାହିଁ । ଅସାବଧାନତା ବଶତଃ ବା ଇଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ କେତେକ ଭୋଟଦାତା ନିଜନାମକୁ ଏକାଧିକସ୍ଥାନରେ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରୀଭୁକ୍ତ କରିଥିବାର ଦେଖାଯାଇଛି । ୧୯୫୦ ମସିହା ଲୋକପ୍ରତିନିଧି ନିର୍ବାଚନ ଆଇନର ୧୭ ଓ ୧୮ ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଗୋଟିକରୁ ଅଧିକ ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳୀରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ ଭୋଟର ତାଲିକାରେ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରୀଭୁକ୍ତ ହେବନାହିଁ ଓ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳୀର ଭୋଟର ତାଲିକାରେ ତାଙ୍କର ନାମ ଏକାଧିକବାର ରେଜିଷ୍ଟ୍ରୀଭୁକ୍ତ ହେବନାହିଁ । ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଓ ଅଭ୍ରାନ୍ତ ଭୋଟର ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଓ ତାହାର ରକ୍ଷଣା-ବେକ୍ଷଣ କରିବା ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ୧୯୬୦ ମସିହାର ଭୋଟଦାତା ରେଜିଷ୍ଟ୍ରୀକରଣ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଛଅନମ୍ବର ଫର୍ମରେ ଦାବୀ ଦରଖାସ୍ତ ଉପସ୍ଥାପିତ କରି ଦୁଇ ବା ତିନୋଟି ସ୍ଥାନରେ ସେମାନଙ୍କର ନାମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥିବା ଦେଖାଯାଇଛି । ଯଦି କୌଣସିବ୍ୟକ୍ତି ଛଅ ନମ୍ବର ଫର୍ମରେ ଲିଖିତାକାରରେ ଅସତ୍ୟ ବିବରଣୀ ଦେଇଥାନ୍ତି ତେବେ ୧୯୫୦ ମସିହା ଲୋକପ୍ରତିନିଧି ଆଇନର ୩୨ ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ସେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ହେବେ । ସେଥିଲାଗି ତାଙ୍କୁ ଏକବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାରାଦଣ୍ଡ

"ମୋ ଧର୍ମ ଭୌଗୋଳିକ ସୀମା ସରହଦ ସ୍ୱୀକାର କରେ ନାହିଁ । ମୋ ଧର୍ମରେ ମୋର ଯେଉଁ ଜୀବନ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି ତାହା ଭାରତ ପ୍ରତି ମୋ ସ୍ନେହକୁ ମଧ୍ୟ ଟପି ଯାଇପାରେ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ବା ଜୋରିମାନା କରାଯାଇ ପାରିବ ଥିବା ଏହି ଉଭୟପ୍ରକାର ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଇପାରିବ ।

ଭୋଟର ତାଲିକାରେ ଯଦି କୌଣସି ନାମ ଜାଧିକବାର ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥାଏ ତେବେ ସେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଏ ବିଷୟ ସଂପୃକ୍ତ ସବ୍‌ଡିଭିଜନାଲ ଅଫିସରଙ୍କ (ଇଲେକ୍‌ଟୋରାଲ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେସନ ଅଫିସର) ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆଣିଲେ ସେ ସେବିଷୟରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କରିବେ ଓ ଭୋଟର ତାଲିକା ସଂଶୋଧନ କରିବେ ।

୧୯୬୭ ସେପଟେମ୍ବର ୧୫ ତାରିଖଠାରୁ ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ୍ ରାଜପଥ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ନିୟମାବଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ

୧୯୬୭ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୫ ତାରିଖରୁ ପ୍ରେସ ରାଜପଥ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ନିୟମାବଳୀ ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ଏବଂ ଏହି ତାରିଖରୁ ପଥକର ୟ କରାଯିବ । ତଦନୁଯାୟୀ, ଉପରୋକ୍ତ ନିୟମ ାରେ ପ୍ରଦତ୍ତହୋଇଥିବା ଅନୁମତିପତ୍ର ବିନା ଣସି ଯାନବାହନ କିମ୍ବା ଲୋକ ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ ଥରେ ଚଳପ୍ରଚଳ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

କ୍‌ସ୍‌ପ୍ରେସ୍ ରାଜପଥକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଶ୍ୟରେ ଅନୁମତିପତ୍ରପାଇଁ ରାସ୍ତା ଓ କୋଠାବାଡ଼ି ର ମୁଖ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ବା ଏକ୍‌ସ୍‌ପ୍ରେସ୍ ରାଜପଥର ନ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦରଖାସ୍ତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ାଟିଏ ଗାଡ଼ିର ଚଳାଚଳପାଇଁ ଅସ୍ଥାୟୀ ତିପତ୍ର ସକାଶେ ପ୍ରଥମ ଦିନକୁ ୫୨୧ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦିନମାନଙ୍କପାଇଁ ଦୈନିକ ୫୭୧ ହିସାବରେ ଫିସ୍ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏ ପ୍ରକାରର ଅନୁମତିପତ୍ର ଦଶଦିନରୁ ବେଶୀ ଦିନ ପାଇଁ ଦିଆଯିବନାହିଁ । ମାଲବାହୀ ଗଡ଼ି ଓ ଯାତ୍ରୀ ଗାଡ଼ି ଏକ୍‌ସ୍‌ପ୍ରେସ୍ ରାଜ-ପଥରେ ଚଳାଚଳ କରିବା ସକାଶେ ନୂଆ ଅନୁମତି ପତ୍ରପାଇଁ ବା ପୁରାତନ ଅନୁମତି ପତ୍ରର ନବୀକରଣ ପାଇଁ ବାର୍ଷିକ ୫୬୦୧ ଫିସ୍ ପଡ଼ିବ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗାଡ଼ିପାଇଁ ବାର୍ଷିକ ୫୩୬୧ ଫିସ ପଡ଼ିବ ।

ଏହି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ ରାଜପଥରେ କୌଣସି ଗାଡ଼ି ଘଣ୍ଟାରେ ୮୦ କିଲୋମିଟରରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଗତିରେ ଚଳପ୍ରଚଳ କରିପାରିବ ନାହିଁ ବା ୨୦ ଟନରୁ ବେଶୀ ଆକ୍‌ସିଲ ଲୋଡ଼ିଥିବା ଗାଡ଼ି ଏକ୍‌ସ୍‌ପ୍ରେସ୍ ରାଜପଥରେ ଯାତାୟାତ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଏକ୍‌ସ୍‌ପ୍ରେସ୍ ରାଜପଥ ଉପରେ କୌଣସି ଶୋଘ୍ରଯାତ୍ରା

"ମୁଁ ସେଉଁଠି ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇପାରିବି ନାହିଁ, ମୁଁ ସେଠି ବାଧା ଦେବାକୁ ଦୃଢ଼ପ୍ରତିଜ୍ଞ ।"

— ଗାନ୍ଧିକୀ

ପ୍ରସଙ୍ଗ, ଅକ୍‌ଟୋବର—୧୯୬୭

ନିଆଯାଇ ପାରିବନାହିଁ ବା ଗୋରୁଗାଈପ୍ରଭୃତି ପଶୁ ପଲକୁ ଅଡ଼ାଇ ଅଡ଼ାଇ ନେବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ।

ଅନୁମତି ପତ୍ରପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଦରଖାସ୍ତ ଫର୍ମ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିବରଣୀ ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ୍ ରାଜପଥର ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୁଖ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱରଙ୍କ ନିକଟରୁ ମିଳିପାରିବ ।

ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ୍ ରାଜପଥ ଉପରେ ଯାନବାହାନ ଚଳାଚଳପାଇଁ ଟୋଲ୍ ଆଦାୟ

୧୯୬୭ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୫ ତାରିଖରୁ ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ୍ ରାଜପଥ ଉପରେ ଯାନବାହନ ଚଳାଚଳପାଇଁ ଟୋଲ୍ ଆଦାୟ କରାଯାଉଛି । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଯାନବାହନପାଇଁ ନିମ୍ନମତେ ଟୋଲ୍ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ମାଲ୍ ବୋଝାଇ ଟ୍ରକ୍, ଟ୍ରାକ୍‌ଟର, ଟ୍ରେଲର ଓ ବନ୍‌ସପାଇଁ ଗାଡ଼ିର ଗ୍ରସ୍ ଭେହିକଲ୍ ୱେଟ୍ ଉପରେ ଟନ୍-ପିଛା ୫୩·୦୦ ହାରରେ ଟୋଲ୍ ନିଆଯିବ ।

ପାସେଞ୍ଜର ବସ୍‌ପାଇଁ ଟନ୍‌ପିଛା ୫ ୧·୫୦ ଟୋଲ୍ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମାଲ୍ ବୋଝାଇ ହୋଇ ନ ଥିବା ଖାଲି ଟ୍ରକ୍, ଟ୍ରାକ୍‌ଟର, ଟ୍ରେଲର୍ ଓ ବନ୍‌ସପାଇଁ ଜିପ୍, କାର୍, ଷ୍ଟେସନ୍ ୱାଗନ୍ ଓ ମଟର ସାଇକଲ୍-ପାଇଁ ଗାଡ଼ିପିଛା ୫ ୧·୦୦ ଟଙ୍କା ହିସାବରେ ଟୋଲ୍ ନିଆଯିବ ।

ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ୍ ରାଜପଥର ଜୁଜୁର ଓ ଚଣ୍ଡୀଖୋଲ-ଠାରେ ଉକ୍ତ ଟୋଲ୍ ଆଦାୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

ମଧ୍ୟ-ଇଂରାଜୀ ପରୀକ୍ଷା ପଦ୍ଧତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ

ମଧ୍ୟ-ଇଂରାଜୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରଚଳିତ ପରୀକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ପରିବର୍ତ୍ତେ ଶିକ୍ଷାର ମାନ ନିରୂପଣ କରିବାପାଇଁ ଏକ ଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନ କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ବର୍ତ୍ତମାନ ସରକାରଙ୍କ ବିବେଚନାଧୀନ ଅଛି ।

ତେଣୁ, ୧୯୬୭ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା ସେକେଣ୍ଡାରୀ ବୋର୍ଡଙ୍କଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ମଧ୍ୟ-ଇଂରାଜୀ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ପରୀକ୍ଷାରେ ଯେଉଁ ଛାତ୍ରମାନେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରି ନାହାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ ବତ୍ସରର ପରୀକ୍ଷା କରି

"ସତ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀୟ ଜଣା ସତ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ମୂଳରେ ଏକ ଚେତନାର ଯୋଗ ରହିଥାଏ । ତେଣୁ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଯେ କୌଣସି ମାନବ ଯନ୍ତ୍ର ସହିତ ଆତ୍ମାହୀନ ଅସ୍ତ୍ରମାନ ଯୋଡ଼ିବେ ତାହା ଶୀଘ୍ର ଚୂର୍ଣ୍ଣବିଚୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ଏହାର ଧ୍ୱଂସାବଶେଷ ଉପରେ ଏକ ନୂତନ ସଭ୍ୟତା ଗଢ଼ି ଉଠିବ ଯେଉଁଥିରେ ଜୀବନର ମୂଳ ଆଦର୍ଶମାନ ରକ୍ଷିତ ହେବେ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଉଚ୍ଚତର ଶିକ୍ଷାପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଦେବାକୁ ସରକାର ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି । ତଦନୁଯାୟୀ ସରକାର ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଉଇଁ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ବିଷୟରେ ଫେଲ୍ ହୋଇଥିବା ଛାତ୍ର ଯେଉଁ ସ୍ୱୀକୃତି-ପ୍ରାପ୍ତ ହାଇସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ, ସେହି ସ୍କୁଲର ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ଏକ ପରୀକ୍ଷା କରି ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଦେଖିଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉଚ୍ଚତର ଶ୍ରେଣୀରେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ।

ଯେଉଁ ଛାତ୍ରମାନେ କେବଳ ଉଇଁରେ ଫେଲ୍ ହୋଇଥିବେ ସେମାନେ ଆଉ କୌଣସି ପରୀକ୍ଷା ନ ଦେଇ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉଚ୍ଚ ଶ୍ରେଣୀରେ ନାମ ଲେଖାଇ ପାରିବେ ।

ଓଡ଼ିଆ ଓ ସଂସ୍କୃତ ଭାଷାପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଭାଗ

ଓଡ଼ିଆ ଓ ସଂସ୍କୃତ ଭାଷାରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାପାଇଁ ରହିଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଅଧିକ ଉନ୍ନତିବିଧାନପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସାବଧାନତା ସହକାରେ ବିବେଚନା କରି ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଯେଉଁସବୁ ସରକାରୀ କଲେଜରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଆ ଓ ସଂସ୍କୃତ ଭାଷାପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସଂଯୁକ୍ତ ବିଭାଗ ରହିଛି, ସେସବୁ କଲେଜରେ ଓଡ଼ିଆ ଓ ସଂସ୍କୃତ ଭାଷାରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଭାଗମାନ ଖୋଲାଯିବ ।

ଉପଯୁକ୍ତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାପାଇଁ ବିଶଦ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚାଲୁ ରହିବ ।

ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଋଣ ସୂତ୍ରରେ ଉନ୍ନତ ଚାଷ ଉପକରଣ ଯୋଗାଣ

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ୧୯୬୬-୬୭ ସୁଦ୍ଧା ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଋଣ ସୂତ୍ରରେ ଟ୍ରାକ୍ଟର, ପାଣିପମ୍ପ ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗାଇ ଦେଇ ଆସୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସରକାରଙ୍କର ସୀମିତ ଅର୍ଥ ଚାଷୀମାନଙ୍କର ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ଚାହିଦା ମେଣ୍ଟାଇବା ଦିଗରେ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ ଚାଷୀ-ମାନଙ୍କୁ ଋଣ ସୂତ୍ରରେ ବହୁସଂଖ୍ୟକ ଉନ୍ନତ ଧରଣର ଚାଷ ଉପକରଣ ଯୋଗାଇ ଦେବାରେ କ୍ଷମ ହେବାପାଇଁ ସରକାର ଭୂବନ୍ଧକ ବ୍ୟାଙ୍କ୍‌ର ସହାୟତାରେ ଏହି ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇବାକୁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୃକ୍ତ ଭୂବନ୍ଧକ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଏଣିକି

"ଅହିଂସା ବିନା ସତ୍ୟକୁ ପାଇବା ସମ୍ଭବ ନୁହେ । ଅହିଂସା ଓ ସତ୍ୟ ପରସ୍ପର ସହିତ ଏପରି ଭାବରେ ବିଜଡିତ ଯେ ଦୁହିଙ୍କୁ ଅଲଗା ଅଲଗା କରିବା ସୁକଠିନ ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଟ୍ରାକ୍ଟର, ପାଣିପମ୍ପ, ଆଖୁପେଡ଼ା କଳ, କଳଲଙ୍ଗଳ (Powertiller) ଓ କୀଟନାଶକ ଔଷଧପକା ଯନ୍ତ୍ର (Power Sprayer) ଇତ୍ୟାଦି ଋଣ ସୂତ୍ରରେ ଯୋଗାଇ ଦେବେ ।

ସରକାର ଆଶା କରନ୍ତି ଯେ, ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାଦ୍ୱାରା ଚାଷୀମାନେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଉପକୃତ ହେବେ । ଓଡ଼ିଶାର ସମସ୍ତ ଚାଷୀ ଏ ସୁଯୋଗ ନେବା ଉଚିତ । ଏହି ବିଜ୍ଞପ୍ତିଦ୍ୱାରା ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଉଛି ଯେ, ଯେଉଁମାନେ ଉନ୍ନତ କୃଷି ଉପକରଣପାଇଁ ଋଣ ଚାହାନ୍ତି, ସେମାନେ ଏଣିକି କଲେକ୍ଟର ବା ଏସ୍. ଡି. ଓ.ଙ୍କ ଦରଖାସ୍ତ ନ କରି ସେମାନଙ୍କ ଇଲାକା ଭୂବନ୍ଧକ ବ୍ୟାଙ୍କ୍‌କୁ ଦରଖାସ୍ତ କରନ୍ତୁ । ସରକାର ହସ୍ତଗତ ହୋଇଥିବା ଋଣ ଦରଖାସ୍ତଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାଦେଶିକ ଭୂବନ୍ଧକ ବ୍ୟଙ୍କ୍‌କୁ ବିହିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନପାଇଁ ପଠାଇ ଦିଆଗଲାଣି । ଏଣୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଋଣ ପ୍ରାର୍ଥୀ ନିଜ ନିଜ ଇଲାକା ଭୂବନ୍ଧକ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ସହିତ ଋଣ ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ କରନ୍ତୁ ।

"ମୁଁ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଭାରତ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି ଯାହାକୁ ଗଢ଼ିବାରେ ସବୁଠୁଁ ଗରିବ ଲୋକଟିର କଥା ମଧ୍ୟ ହେବ, ଯହିଁରେ ଦଳେ ଧନୀଲୋକ ଓ ଦଳେ ଗରିବଲୋକ ରହିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଯହିଁରେ ସବୁ ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକେ ପଣ୍ଡି ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟରେ ବାସ କରିବେ । ସେ ଭାରତରେ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ରୂପକ ପାପ ବା ମାଦକଦ୍ରବ୍ୟ ସେବନ ରୂପକ ପାପ ରହିବନାହିଁ । ପୁରୁଷ ଓ ନାରୀ ସାମାନ ଅଧିକାର ଉପଭୋଗ କରିବେ । ଆମ୍ଭେମାନେ କାହାକୁ ଶୋଷଣ କରିବୁ ନାହିଁ ବା କାହାଦ୍ୱାରା ଶୋଷିତ ହେବୁନାହିଁ । ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଂଶ ସହିତ ଶାନ୍ତିରେ ରହିବୁଁ । ତେଣୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ସ୍ଥୋଟିଆ ବାହିନୀଏ ହେଲେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର କାମ ଚଳିବ । ବିଦେଶୀୟ ହେଉ ବା ସ୍ୱଦେଶୀୟ ହେଉ ଯେଉଁସବୁ ସ୍ୱାର୍ଥ କୋଟି କୋଟି ମ୍‌କଲୋକଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ବିରୋଧୀ ହୋଇ ନ ଥିବ ସେ ସବୁ ସେ ଭାରତରେ ଅବଶ୍ୟ ସମ୍ମାନିତ ହେବ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ମୁଁ ସ୍ୱଦେଶୀୟ ଓ ବିଦେଶୀୟ ମଧ୍ୟରେ ତ୍ରାଭେଦକୁ ଘୃଣାକରେ । ଏହାହିଁ ହେଉଛି ମୋ ସ୍ୱପ୍ନର ଭାରତ ।"

× × × ×

"ମୋ ଜାତୀୟବାଦ ମୋ ଧର୍ମର ବଳ । ପିଲା ଯେପରି ତା ମାଆର ସ୍ତନରେ ଲାଖି ରହେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଭାରତ ସହିତ ଜଡ଼ିତ; କାରଣ ତାଠାରୁ ମୁଁ ମୋ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ଜୀବନର ପୁଷ୍ଟିପାଇଁ ଉପାଦାନ ପାଏଁ । ଭାରତର ଆବେଷ୍ଟନୀ ମୋର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଉଚ୍ଚାରିକାଷର ପରିପୋଷକତା କରେ । ଭାରତଠାରୁ ମୋର ସେ ବିଶ୍ୱାସ ଯଦି ତୁଟିପାଏ, ତାହାହେଲେ ଅଭିଭାବକ ଲାଭ କରିବାକୁ ଆଶା ନ ଥିବା ପିତୃମାତୃହୀନ ଅନାଥ ପରି ମୁଁ ବୋଧକରିବି ।"

—ଗାନ୍ଧିଜୀ—

OGP—MP-II—Home (P. R.)—55—10,000—21-10-1967

ଏ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ, ନୌବାହିନୀ ଏବଂ ଅକାବୋହିନୀ ବୋର୍ଡ଼ର ଏକାଦଶ ବୈଠକ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୧ ତାରିଖରେ
ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ।

ଚିତ୍ର—ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବିଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିଂହ ଦେଓ ଏହି ବୈଠକରେ ସଭାପତିତ୍ୱ କରୁଥିଲେ ।
ସେ କେତେକ ଉପଯୋଗୀ ବକ୍ତବ୍ୟ ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି ।

ଅଗଷ୍ଟ ୨୭ ତାରିଖରେ ଗାନ୍ଧି ଶତବାର୍ଷିକୀ ପାଳନ କମିଟି (ଭୁବନେଶ୍ୱର)ର ବୈଠକ ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ
ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଗଠନ ଏବଂ ଶତବାର୍ଷିକୀ ପାଳନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଯାଇଥିଲା ।

ଚିତ୍ର—କମିଟିର ସଭାପତି ଉତ୍କଳର ବରେଣ୍ୟ ମହତାବ ସ୍ୱାଗତ ଅଭିଭାଷଣ ଦେଉଛନ୍ତି । ପାଖ ବାମଭାଗରେ
ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଛନ୍ତି ।

UTKAL PRASANG Regd. No. O-29
Licence No. C. R. P. 5—Licensed to post without prepayment

ବୁଲ୍‌ଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ହାଉସ୍ ଷ୍ଟାଫ୍ ହଷ୍ଟେଲ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରି ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିଂହ ଦେଓ ଉପସ୍ଥିତ ଜନତାଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଉଛନ୍ତି ।

ଗାନ୍ଧି ଶତବାର୍ଷିକୀ ପାଳନ କମିଟି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ସର୍ବପ୍ରଥମ ବୈଠକ ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୫ ତାରିଖରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।
ଚିତ୍ର—କମିଟି ଶତବାର୍ଷିକୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରିବା ପାଳନ କରିବାର ସେ ଜଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି ।